

Izhaja ob 4. zjutraj.

Stane mesečno Din 25.—, za in-
semstvo Din 40.— neobvezno.

Oglas po tarifi.

Uredništvo:

Ljubljana, Knafljeva ulica šte. 5/L
Telefon št. 2072 in 2804, ponoči tudi
št. 2034.

Rekopisni se ne vračajo.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Upravištvu: Ljubljana, Prešernov
ulica št. 54. — Telefon št. 2036.Izdatni oddelak: Ljubljana, Prešern-
ova ulica št. 4. — Telefon št. 2497Podružnici: Maribor, Aleksandrova
št. 13 — Celje, Aleksandrova cestaRačun pri poštnem ček. zavodu: Ljub-
ljana št. 11.842 — Praha číslo 78.180,
Wien, Nr. 105.241.

Mussolini pripravlja odgovor

Na včerajšnji otvoritveni seji fašističnega parlamenta ni bila niti prečitana inter-
pelacija zaradi dunajskih govorovMussolini bo odgovoril najbrže šele jutri. — Sicer pa se je umetno vprizorjeno ogorčenje v
Italiji že precej poglobilo

Ljubljana, 27. februarja. Incident med Italijo in Avstrijo je postajal v ozadje zanimanje za monoštrsko afero. Nas se tičeta, direktno ali indirektno obe zadevi. Gotovo pa bi nam bilo ljubše, da ostane pozornost evropske javnosti dalje časa koncentrirana na aferi nekvalificiranega postopanja Madžarske — da rabimo najmilejši izraz — zakaj ta slučaj je za Malo antanto konkretniji. Ne dvomimo pa, da se predstavniki Male antante in njej prijaznih ter dalje vseh objektivnih, iskreno miroljubnih državnih zastopnikov ne bodo dali premakniti od začrtane smeri in da bo svet Društva narodov izvršil svojo nalogo v investicijski zadevi tako, kakor zahteva pravni čut in zavest mednarodne dolžnosti.

Napetost, ki je nastala tako nenadoma med Italijo in Avstrijo, ni še niti najmanj pojenjala. Fašistično časopisje nadaljuje svojo kampanjo, tako da se s te strani ne more pričakovati ničesar novega več. Vse pričakuje, kak odziv bo dal na afero Mussolini; njegov govor se pričakuje za prihodnje dni. Ne more biti dvoma o tem, da bo njegov ekspozé grob in brezobziren, saj nam je dovolj dobro znana njegova mentaliteta in je pokazal že ponovno, da tudi nam Nemcem v tem pogledu ne pozna obzirnosti. Vsa tolikokrat že izkazana megalomanska oholost italijanskega fašizma zahteva nadaljevanje dosedanje politike; popuščanje v tem trenutku bi pričalo, da se je fašizem ipak prestrašil, oziroma da razlikuje moč od pravice, domišljijo od resnice. A kdo more pripisovati fašističnim voditeljem že danes tako uvidenost?

Poročila pravijo, da bo stvar glede odpoklica italijanskega dunajskega poslanika odvisna od tega, kakšni so stenografski zapiski o kočljivih sejah in izjavah v avstrijskem parlamentu. Kaj bo ukrenila rimska vlada v tem oziru, je do te ure še negotovo, gotovo pa je pri tem to, da bo Rim izvedel korake, ki bodo dali fašističnemu stališču tem večji povdarek in drugič, da pri tem nikakor ne bo pristupil kakega posredovanja Društva narodov, ker je seveda tirska manjšina «za večne čase» — interna italijanska zadeva.

Tragična pa italijansko-avstrijska afero v nikakem slučaju ne more postati, ker Avstrija je pač Avstrija. Gotovo pa je presenetljivo, kako da se je državni kancelar Seipel, ki je sicer na glasu kot sila zmeren in prevdaren politik, tako nenadoma in tako energično angažiral v tako delikatni zadevi, kakor so manjšinske pritožbe zoper Italijo. Zdi se, da je to tako po učinkih kot po zasnovi obča nemška zadeva. Nemci posvečajo zadnja leta ogromno pažnjo manjšinskim problemom, organizirajo svoje manjšine v vseh državah, kjer se nahajajo, pa makar v še tako majhnem številu. Niti najmanjših, v znanjem svetu raztresenih narodnih drobcev ne zanemarjajo. Pri tem pa se je opazilo, da so Nemci tudi v Avstriji kot v Nemčiji osobito občutljivi ravno glede južne Tirolske in dasiravno znaša število tamkajšnjih nemških rojakov, ki jih tlačí fašistično nasilje, le četrt milijona, se vendar splošnonemška nejevolja obrača z nenadno ostoprostjo ravno zoper Italijo. O priliki Seipelovega nastopa se je znova pokazala dobra organizacija nemškega manjšinskega boja; celotno nemško časopisje je poseglo v kampanjo z vsvo silo in dalo tirolski aferi evropski povdarek, kakor si jo je očitno želel Seipel in z njim še marsikdo drugi.

O principijelni strani konflikta ni treba govoriti; stvar je dovolj dobro znana. Za vse države, ki imajo v svojih mejah drugorodne manjšine, je afera opomin, da jih obravnavajo kulturno in moralno, zakaj sicer ne more priti do nikakršnega zblizanja med narodi. To naj bi bil nauk tudi za Avstrijo samo, osobito za gospodo v Celovcu.

Za celotno situacijo v Evropi je gotovo afera bolj koristna, nego škodljiva. Zakaj napačno bi bilo, delati si najmanjše iluzije o tem, kako nepoboljšljiv nasprotnik miru je italijanski fašizem. Kot najbolj prizadeti njegov sosed moramo biti samo zadovoljni, ako ima svet čim večkrat priliko, spoznati njegovo bistvo in metode. Naj tedaj Seipel demonstrira pred vso Evropo barbarizem ob gornji Adiji; morda bo svet potem lažje razumel, da se Jugoslavija ne more sporazumeti z Italijo, če ne more izhajati z njo niti skromna, vedno konkretna in zmerna Avstrija.

Rim, 27. februarja, g. Na današnji seji zbornice, ki je bila zelo kratka, so padli odgovori na razne interpelacije in so bili rešeni nekateri manjši zakoni. Nato se je začelo razpravljati o osnutku za volilno reformo. Vprašanje poslanca Pellizzarija in tovarišev zaradi ukrepov proti Avstriji sploh ni bilo čitano. Nekateri listi napovedujejo, da bo Mussolini imel svoj govor šele v sredo. Današnja sejo so pričakovali z veliko napetostjo, ker so menili, da bo Mussolini zavzel stališče napram izjavam doktorja Seipla.

Rimsko časopisje domneva, da bo imel Mussolini svoj zunanje-politični ekspozé v torek ali sredo. Poročila dunajskih dopisnikov govore še vedno o desorientaciji, ki je izzvala diplomatske zapletitve po dr. Seipelovem govoru. V dunajskih odgovornih krogih pripisujejo stališče dr. Seipla njegovemu hladnemu prevdanku in skepsi, ki je presenetila celo njegove najbližje prijatelje. Doktor Seipel je moral vedeti, da bodo njegove besede preko meji napravile mučen vtis. Ta nenaden preokret izvira iz razkritij prelata Kolba, ki je govoril o italijanski naredbi, ki prepoveduje nemškemu prebivalstvu, da bi smelo moliti in se spovedovati v materskem jeziku. Te izjave prelata Kolba so dale povod, da je dr. Seipel izjavil, da je nad mednarodno politiko mednarodna morala. Zvezni kancelar dr. Seipel, tako izvajajo nekateri komentariji, je zamenjal svojo politično obleko z duhovniškim plaščem.

Rim, 27. februarja, o. Dunajski poslanik Auriti je prispel v Rim davi ob 7.25. Že ob 10. se je v zunanem ministrstvu zglasil pri državnem podtajniku Grandiju, s katerim je imel dolg razgovor. Popoldne je sprejel Auritia ministrski predsednik Mussolini, katerega je poslanik podrobno poročal o dunajskih dogodkih. Ogorčenje fašističnega tiska povodom avstrijskih obožb zaradi zatiranja nemške narodne manjšine v Poadižiju se je sedaj že docela poglobilo. Z zanimanjem pa se pričakuje napovedane Mussolinijeve izjave.

Rim, 27. februarja, g. «Lavoro d'Italia» se ostro obrača proti Mali antanti zaradi njenega postopanja proti Madžarski. List zatrjuje, da je pismo predsednika sveta Društva narodov bilo odposlano pod vplivom dr. Beneša z Briandovim posredovanjem. Mala antanta hoče spraviti Madžarsko zopet pod vojaško kontrolo.

Na Dunaju čakajo mirno...

Dunaj, 27. februarja, d. V parlamentarnih krogih pričakujejo, da bo Mussolini odgovoril dr. Seiplu v sredo in računajo, da bo govoril precej ostro, da bi tako vplival na javno mnenje v Italiji. Od Mussolinijevih sklepov zavisi tudi, ali se bo poslanik Auriti vrnil na Dunaj. Ostre besede, ki padajo po fašističnih listih, že kažejo, kakšen bo Mussolinijev odgovor. Očitanje pomoči v času, ko je Avstrija stradala, smatrajo v vseh krogih za nelep sredstvo, ki naj bi javnost varalo glede izročitve nemških Južnih Tirolcev. Če bi Mussolini formalno od-

Skandalozen fašistični incident v cerkvi

V nedeljo so tržaški fašisti nastopili v cerkvi in preprečili slo-
venskim vernikom službo božjo

Trst, 27. februarja, b. V cerkvi Sv. Antona starega je včeraj popoldne neki fašist izzval težak incident. Pred Krizevim potom bi se morala vršiti — kakor že od nekaj — pridiga v slovenskem jeziku.

Komaj je duhovnik spregovoril par besed, se je med množico oglasil neznan človek, ki je začel vpiti, da spada Trst že 10 let pod Italijo in da se božja služba ne sme vršiti v slovenskem jeziku. Pozval je duhovnika, naj nadaljuje pridigo v italijanski, ali pa naj gre s prižnice. Ker se je fašist vedel grozeče, so verniki preplašeni zbežali iz

Diplomatski obiski pri g. Marinkoviću Minister Marinković odpotuje v inozemstvo

Beograd, 27. februarja p. Zunanji minister dr. Marinković se je danes ves popoldne mudil v svojem kabinetu, kjer so ga posetili italijanski poslanik g. Bodrero, nemški poslanik g. Oldshausen, avstrijski poslanik g. Hoffinger in češkoslovaški poslanik g. Šeba Zvečer je g. Marinković izjavil vašemu dopisniku, da bo v netek za deli časa odpotoval v neko francosko kopalnico v svrhu lečenja.

poklical svojega poslanika, ne bi bilo izključeno, da bi tudi avstrijski poslanik pri Kviralu dr. Egger nastopil dopust. Vsekakor presojajo položaj v avstrijskih parlamentarnih krogih popolnoma mirno in pričakujejo Mussolinijevo pridigo.

Kaj pravijo v Ženevi?

Ženeva, 27. februarja. (že.) V krogih Društva narodov živahno razpravljajo o italijansko-avstrijskem konfliktu in o zatiranju tirolskih Nemcev. Splošno se poudarja, da Italija nima pravice raznarodovati nemško manjšino, ki biva na Tirolskem že stoletja in je na milost ne milost izročena nasilju fašistične nadvlade. V vprašanju narodnih manjšin obstoja med Italijo in drugimi državami veliko nasprotje, ker se je več držav obvezalo, da bodo ščitile svoje narodnostne manjšine, dočim hoče Italija z vsemi sredstvi uničiti nemško kakor tudi slovensko manjšino.

Odmev v nemškem parlamentu

Berlin, 27. februarja. (be.) Na današnji seji državnega zbora je govoril socialistični poslanec Stampfer o zadnjem avstrijsko-italijanskem incidentu in o zatiranju tirolskih Nemcev. Govornik je ostro napadel italijansko vlado in izjavil, da živi nemški narod s svojimi brati izven mej domovine v najhujših kulturnih in duševnih stiskah. Končno je govornik povdarjal, da je vsaka krivica, storjena nemškim manjšinam, tudi krivica celokupnemu nemškemu narodu. Zbornica je sprejela govor socialističnega poslanca z burnim odobravanjem.

Berlin, 27. februarja s. Ko je predsednik držav. zbora Lobe otvoril sejo, se je s tribune oglašil neki mladenič s klicem: «Ljudski zastopniki, storite svojo dolžnost! Nemški narod ima zato pravico!» Da pada stališče o vladi izjavi, je povzel besede podpredsednika Herzt, ki je izjavil med drugim, da je vlada z zaslišnim programom zadovoljna v vseh točkah. Ker so se pogajanja o državnem šolskem zakonu razbila, stoji državna vlada pred vprašanjem, kako bo sedaj reševala vsa druga zakonodajna dela. Ostalo pa je tudi mnogo drugih zelo važnih nalog neresenih. V glavnem so to dodatki k državnemu proračunu za l. 1927. in dodatni predlogi za l. 1928., kakor tudi spremembe v osnutku zakona za poravnavo vojne škode. Na vidiku so tudi ukrepi za pomoč poljedelstvu in podporo malih in socialnih rentnikov.

Prvi angleški komentar

London, 27. februarja g. Diplomatski dopisnik «Daily Telegrapha» piše o vzrokih incidenta med Dunajem in Rimom in o postopanju z nemškim prebivalstvom na Južnem Tirolskem. V londonskih krogih so zaradi razmer med Avstrijo in Italijo nekoliko v skrbeh, dasi se ne boje, da bi prišlo trenutno do kakega oboroženega spopada, ker je popolnoma razorožena Avstrija zadostna garancija za obmejne spopade. Razen tega tudi Društvo narodov ne bo treba intervenirati, ker Italija — kakor druge velike države — ni pristopila, ko je prevzemala po vojni sovražno ozemlje, posebn manjšinski pogodbi. Zadeva spada potemtakem v notranjo jurisdikcijo Italije in popolnoma izven pristojnosti Društva narodov. Dopisnik pravi, da si je dr. Beneš skupno z jugoslovenskim in rumunskim kolegom nekaj časa prizadeval, da bi Avstrijo pritegnil v Malo antanto. Za prizadevanje, da bi dal avstrijski politiki novo orientacijo, je našel diskretno, toda dragoceno podporo francoske diplomacije na Dunaju, ki postaja ravno sedaj zelo aktivna. Končno mora nemška diplomacija skupno s francosko slediti poti, ki jo je pokazal dr. Beneš, ako hoče rešiti kompleks onih vprašanj, ki ogrožajo mir v podunavskih državah.

Italijanska kuratela nad Albanijo

Ženeva, 27. februarja g. Tajništvo Društva narodov objavlja izmenno brzojavk z albanskim zunanjim ministrom Mosliem, iz katere je razvidno, da je Albanija zaprosila za odgoditve posvetovalni o njeni prošnji za pomoč gladojučim v severni Albaniji, ker nima nikogar, da bi ga delegirala k tem posvetovalcem. Umik albanske vlade je pripisati pritisku Italije, ki ji ni bilo všeč, da je Albanija zaprosila za podporo, ne da bi prej vprašala Italijo. (Italija pa ne Angliji!)

Jutri se sestane Narodna skupščina

Nujni predlog KDK proti sramoti Glavnjače

Zemljoradniki bodo tudi v bodoče nastopali skupno s KDK. —
Avdičence na dvoru. — Sistem Glavnjače upropašča tudi mnoga slovenska dekleta

Beograd, 27. februarja p. V Beogradu tuči danes v političnem življenju ni bilo nikakih važnejših dogodkov. V pričakovanju zasedanja Narodne skupščine so se danes vršili med predstavniki posameznih parlamentarnih skupin razni sestanki. V predsedništvu SDS sta dopolnile dolgo konferenco gg. Pribičević in Joca Jovanović. V političnih krogih domnevaajo, da bodo zemljoradniki tudi v bodoče v Narodni skupščini nastopali skupno s KDK.

Mnogo komentarjev je vzbudil nad-enourni sestanek med Ljubo Davidovičem in znanim vodjom džemijeta Ferad beg Dragom, ki je šele nedavno bil izpuščen iz zapor. Zatrjuje se, da sta se pogajala glede skupnega nastopa pri bodočih volitvah v Južni Srbiji. Pozneje je imel g. Davidovič daljšo konferenco z Milanom Grolom, ministrom prosvete, ki mu je poročal o vladnem zakonskem predlogu glede podpore stradajočemu prebivalstvu.

Popoldne je bil sprejet v avdienci vojni minister general Hadžić, za njim pa min. predsednik Vukičević, ki se je šele danes zjutraj vrnil iz Srema, kjer je bil včeraj na lovu. Popoldne se je vršila v vladnem predsedstvu konferenca šefov vladnih strank. Udeležili so se je gg. Vukičević, Davidovič in dr. Korošec. Dr. Spaho se še ni vrnil v Beograd. Po tej seji je g. Davidovič izjavil novinarjem, da so razpravljali o političnem položaju in o pripravah za zasedanje Narodne skupščine. V glavnem gre za spremembo skupščinskega poslovnika, ki jo hoče izvesti vlada, vendar pa tozadevno ni prišlo do nikakih sklepov. Iz radikalnih krogov se doznava, da se g. Davidovič vendarle ne upa odobriti spremembe poslovnika, kakor jo predlaga g. Vukičević, ker se boji, da bi se lahko položaj znova sprecobnil in bi imeli tudi demokrati škodo, če bi se opoziciji onemogočila vsaka kritika vladnega delovanja.

Za jutri popoldne je sklicana seja demokratskega kluba zvečer pa se sestane radikalni klub. Predmet razprav je, kako se braniti pred pričakovano kritiko koalicije. Za Narodno

skupščino vlada v vseh krogih veliko zanimanje ter se pričakuje, da bo že na prvi seji prišlo do zelo ostrih konfliktov med opozicijo in vladno večino. Kakor se doznava iz vrst KDK, bo vložilo vodstvo KDK za prvo sejo nujni predlog, v katerem bo izneslo naravnost grozne podrobnosti o razmerah, ki vladajo v beograjski Glavnjači. Povodom zadnjega komunističnega procesa so obtoženci pred sodiščem navedli strahovite stvari, a niti sodnja, niti vlada nista smatrali za potrebno, da uvedeta preiskavo in se prepričata o resničnosti teh podatkov. Medtem so posamezni poslanci KDK uvedli na lastno pest poizvedovanja, katerih rezultat je tak, da postaja takojšnja remedura postulat ne morda politike, temveč najprimitivnejša čuta moralnične odgovornosti in človečnosti ter zavesti, da je od tega odvisno dobro ime našega naroda v svetu. Posebno interesantno in žalostno je tudi, da sistem Glavnjače upropašča mnoga slovenska dekleta, ki prihajajo v Beograd služiti, a so mnogokrat na milost in nemilost izročena pohotnosti gotovih policijskih organov. Ugotovilo se je sedaj tudi to, da beograjska policija, povsem po izreku prejšnjega notranjega in današnjega ministra za socialno politiko Čede Radovića, ki se je v Narodni skupščini javno pohvalil, da »prečasnih zakonov« ne pozna in jih noče poznati ter ne priznava raznih, od uradov v prečasnih krajih izdanih delavskih legitimacij, češ, da veljajo v Beogradu drugi predpisi. KDK bo zahtevala v svojem nujnem predlogu, da se na podlagi materiala, ki ga bo ona iznesla pred Narodno skupščino takoj suspendirajo vodilni uradniki beograjske policijske direkcije (uprave grada) ter da posebna parlamentarna anketa komisija preišče sramotne razmere. Predlog KDK ni zamisljen kot politična demonstracija ter tudi ni naperjen proti osebi dr. Korošca, zato vodstvo KDK pričakuje, da ga bo cela Narodna skupščina enodušno sprejela ter s tem pokazala, da hoče napraviti konec džungelskim metodam v naši državi.

Proces proti makedonskim zarotnikom

Bitolj, 27. februarja l. Jutri prične v Bitolju proces proti članom tajne makedonske organizacije v Južni Srbiji, ki jo je vodil glavni obtoženec zdravnik Tatarčev. Delovanje zarotnikov sega nazaj do l. 1922. Oblasti so prišle na sled povsem slučajno, ko so pri nekem aretiranem bolgarskem komitaju našle zapise o delovanju in o denarnih podporah, ki so jih dobivali člani organizacije.

Vprašanje redukcije fakultet zopet na dnevnem redu

Beograd, 27. februarja p. Danes so dospeli semkaj zastopniki ljubljanske in zagrebške univerze, da stopijo v stike z novim prosvetnim ministrom g. Milanom Grolom in da z njim razpravljajo o znanem Kumanudijevem načrtu glede redukcije posameznih fakultet. Ljubljansko univerzo zastopajo rektor dr. Nahtizal in profesorja dr. Zupančič in dr. Dolenc. Deputacija je posetila popoldne prosvetnega ministra v njegovem kabinetu. Minister Grol je deputaciji izjavil, da v polnem obsegu usvaja stališče svojega prednika dr. Kumanudija in da bo zakon v tem smislu izpopolnil in v najkrajšem času predložil Narodni skupščini.

Koloniste mečejo iz hiš

Zagreb, 27. februarja n. Danes je ministvo agrarne reforme izdalo subotičkemu agrarnemu uradu nalogo, naj v Voiniču odvezame dobrovolicem in kolonistom dodeljeno zemljo in zopet vrne tamošnjim veleposesnikom, katerim je bila svoičasno potom agrarne reforme odvzeta. S tem je prizadetih nad 100 kolonistov, ki so si na dodeljeno zemljišče zgradili že lične hišice in gospodarska poslonja. Med kolonisti le ta odlok ministra za agrarno reformo, ki je povsem partizanskega značaja izzval razumljivo ogorčenje. Prizadeti kolonisti groze, da se bodo s silo uprli deložaciji. Očitno pa le ministrstvo s tem že računalo, ker je prispel istočasno tudi odlok notranjega ministva, da se moralo vse orožniške postaje v okolici poiačati.

Naš sofijski poslanik v Beogradu

Beograd, 27. febr. p. Danes je dospel semkaj naš sofijski poslanik g. Ljuba Nešić, ki je dopolne poročal zunanjemu ministru o položaju ter je bil nato popoldne sprejet v avdienci. V Beogradu ostane par dni, nkar se vrne na svoje službeno mesto v Sofijo.

Pravilnik o notarskih izpitih

Beograd, 27. febr. i. Ministrstvo pravde je izpopolnilo pravilnik o polaganju notarskih izpitov. Izpitne takse se izenačijo z onimi, za polaganje odvjetniškega izpita.

Lep uspeh SDS v Velikem Bečkereku

Beograd, 27. februarja l. Včeraj so se vršile občinske volitve v Vel. Bečkereku. Kakor v drugih mestih Vojvodine, je KDK doživela tudi v Vel. Bečkereku veliko zmago. SDS je dobila 20, Madžari 11, radikalno-demokratska koalicija 10, zemljoradniki 8, komunisti 8, Nemci 6, gospodarska lista 3, socialisti 3, Ninčičevci 2, in obrtnik 1 mandat.

Uveljavljenje trgovinske pogodbe z Anglijo

Beograd, 27. febr. i. Jutri bo objavljena trgovinska pogodba z Anglijo, ki stopi obnem z jutrišnjim dnevom v veljavo.

Pred zanimivo sodno obravnavo v Pragi

Praga, 27. februarja h. V kratkem se bo pričela pred tukajšnjim deželnim sodiščem zanimava obravnavo, ki jo številne občine v Dalmaciji, pa tudi v Sloveniji pričakujejo z veliko napetostjo. Gre za tožbo Živnostenske banke proti številnim občinam za plačilo predvojnih dolgov. Občine so pripravljene plačati dolgove — in sicer slično kot avstrijske in madžarske javne institucije pod zaščito svojih vlad — v povoljni valuti. Živnostenska banka zahteva sedaj izplačilo v čeških kronah, v nekaterih primerih celo v predvojnih kronah, kar bi seveda popolnoma uničilo občine. Tudi Centralna banka češkoslovaških hranilnic je kreditirala raznim občinam in podjetjem v Jugoslaviji in pokazala sedaj dobro voljo za kompromis, dočim Živnostenska vztraja na svojem sklepu. Kakor izve Vaš dopisnik, bo morala jugoslovenska vlada, ako bo Živnostenska pred sodiščem uspeša, priskočiti občinam na pomoč s tem, da jim bo prepovedala izplačilo. Tozadevna pogajanja med obema vladama se še niso pričela. Zaenkrat zastopa občine pred vlado in sodiščem tukajšnji odvjetnik Tržčan dr. Josip Mandić.

Sklepi socialistične delavske internacionale

Curth, 27. febr. s. Izvrševalni odbor socialistične delavske internacionale je včeraj zaključil zasedanje in soglasno vzel na znanje poročilo razorožitvene komisije, ki ga je predložil Avstrijec dr. Oto Bauer. Za kongres je bil izglasovan predlog o monoštrski aferi in posebna resolucija na predlog belgijske delegacije. Dalje je bilo sklenjeno sporazumno z mednarodno delavsko zvezo porabiti majsko proslavo kot manje festacije, da zahtevajo delavske množice ratifikacijo konvencij v vseh državah. Razen tega je bilo sklenjeno staviiti mednarodnemu kongresu v Bruslju predlog za popolno odpravo smrtno kazni.

Združitev Narodno - socialistične s Samostojno demokratsko stranko

Proglas načelstva NSS prijateljem in somišljenikom

V času, ko se v državi bije oster boj za zmago demokracije, gospodarske enakopravnosti in socialne pravičnosti in se v borbi proti zlorabi narodovega premoženja in državne moči v osebnih in strankarsko političnih svrhu združujejo vse politične in moralne sile naroda v eno strnično vrsto, je

Narodno socialistična stranka sklenila zlitje s Samostojno demokratsko stranko

S tem je v Sloveniji vidno dan izraz hotenju po strnitvi vseh naprednih in narodnih sil v eno močno politično tvorbo. To dejstvo pomenja dozorevanje naših političnih prilik v smeri normaliziranja političnega življenja, ublažitve političnih strasti, dviga politične morale, zbiranja narodnih političnih in moralnih sil v svrhu večjega in trajnejšega zastopanja narodovih potreb pred forumom države in pred domačimi korporacijami.

Pogled v preteklost in v obupne sedanje razmere nas utrjuje v prepričanju, da je bila

sebi pokazal demokratične zrelosti in socialne pravičnosti. Zato smeri naše delo k enakopravnosti med narodi potom intenzivnega dela za socialno enakopravnost, predvsem v lastnem narodu in državi. V svrhu socialne zaščite delovnega ljudstva in ž njim na isti gmotni višini stoječih stanov ter njihovih človeško eksistenčnih pravic proti izkoriščanju, smatramo za najvažnejše, da se jugoslovensko

delovno ljudstvo združi v enotno socialno solidarno fronto,

ker na tej podlagi edino je možna pridobitev one politične moči, ki je potrebna za uresničevanje upravičenih zahtev in interesne skupnosti delovnega ljudstva potom legalne socialne zakonodaje. Urediti je službeno razmerje med državo in nameščenimi tako, da bo vsakemu nameščencu omogočeno udeležiti svojo delovno moč kvalifikaciji in zmnožnosti odgovarjajoče. Disciplina v službi, zagotovljena stalnost, gneten in socialen položaj, depolitizacija službenih mest, to so predpogoji za ustvaritev dobre uprave in v korist države.

Uspešno socialno politiko more razvijati le narod. Čigar gospodarstvo se razcvita, ker to prispeva k zboljšanju življenjskega nivoja najširših ljudskih mas. Dejansko izenačenje davkov za vso državo je naša zahteva, od katere ne odstopimo. Izrekamo pa se proti vsem krivičnim davkom na delo in življenjske potrebe.

Vsa preureditev gospodarske organizacije v smislu socialnih stremiljenj pa bi niti za korak ne pripeljala bližje k sreči in zadovoljnosti, če se ne bi obenem delalo na

notranje prerolenje človeka v znamenju humanitete,

človečanstva, ki mora postati vrhovni princip delovanja in nehanja posameznika in naroda. V to svrhu je pa potrebna sestavne izobrazbe vseh od zanjega v državi. Ne samo politično, temveč tudi kulturno delo, ne samo agitacija, temveč tudi vzgoja. Le misleče ljudstvo bo imelo na čelu značaje in le značajski so v resnici zmorni bojovatki za ljudstvo. Smer naše kulturne politike bo ta, da z najsplošnejšo izobrazbo odstranimo razlike. ki obenem z drugimi činitelji povzročajo neenakost v narodu. Goljotve ved mora biti zaimenjeno svobodna. Roko v roki z izobrazbo mora iti tudi umetniška vzgoja naroda.

Narodnost ne sme biti ideologija privilegirancev, temveč

narodnost je bistvo socialnega življenja, ki se izraža v skupni plemenski zavesti, v čustvu narodne solidarnosti in v skupni življenjski volji, ki vodi narod iz sedanjosti v bodočnost in je njegova najvažnejša kulturna sila. Narodnost je nad posamezniki in razredi. Interesi in politika teh se morajo podrejši splošnim interesom naroda, sicer bi ne bil narod sposoben državne eksistence.

Prepričani smo, da bodo vse te svoje zahteve lahko uresničili v združenji demokratični delovnega ljudstva, v enotni fronti naprednih množic, kateri se pridružujemo in ki je odslej torišče našega političnega, socialnega, gospodarskega in kulturnega udeleževanja.

Ko se svojim tovarišem in prijateljem zahvaljujemo za njih politično zvestobo in moralno pomoč v preteklosti, jih prosimo, da v novi krepkejši borbi podvojijo svojo pomoč.

Živela demokracija. Živela borba za socialno pravičnost, gospodarsko enakopravnost in enakost pred zakoni in uradi!

V Ljubljani, dne 26. februarja 1928.

Za načelstvo NSS:

Rudolf Juvan   Franc Rvonik
predsednik I. r.   tajnik I. r.

Nova izjava g. Davidovića

Beograd, 27. februarja. p. Današnja »Novosti« prinašajo dolgo izjavo g. Luibe Davidovića, v katerem se skuša znova oprati pred očiki, da le s svojim sporazumom z g. Vukičevićem razbi enotno demokratsko fronto in instaliral policijsko-radikalni režim. V svoji izjavi opisuje g. Davidović razvoj dogodkov in naglašuje, da se je kriza zelo zavlekla in da je bilo že v ozirno na stradalno pokrajino potrebno, da dobi država vlado. Vprašanje koncentracije pa s tem še ni zaključeno, marveč je še vedno odprto. Tudi po njegovem sporazumu z Vukičevićem se je še napravil poskus, da bi se pridobila KDK za vstop v vlado. Šele ko tudi ta poskus ni uspel, je g. Vukičević moral predložiti ukaz o imenovanju nove vlade. Misli pa, da je tudi Radičev predlog glede sestave vlade pod nevtралnim vodstvom zelo otežkočil koncentracijo. Govori poedinih radikalnih poslancev v radikalnem klubu so pokazali, da obstajalo gotove zveze med nekaterimi radikali in Radičem, dasiravno se je to doslej vedno zanikalo. Ne glede na to pa je zastopal in še zastopa vedno stališče, da morajo biti v vladi zastopane in to v vsaki vladi tri največje orilamentarne stranke, to je NRS, DS in KDK na očitek, da je pristal na sodelovanje z ravno onimi Vukičevićem, ki ga le vse doslej ljuto napadali, pravi g. Davidović, da se je ravnal po receptu g. Radića, češ da le sprejel Vukičevića šele potem, ko ga je označil radikalni klub kot edino osebnost, pod čije vodstvom grede radikali v vlado.

Aktualna notranje politična vprašanja

Radičeve izjave ljubljanskim novinarjem o akciji dr. Srskića, taktiki KDK v Narodni skupščini in ljubljanskem manifestacijskem zborovanju

Ljubljana, 27. februarja. G. Stjepan Radič je po svojem prihodu v Ljubljano sprejel novinarje in jim podal nekaj izjav o aktualnih političnih vprašanjih.

Na vprašanje novinarjev, kaj sodi o izjavi bivšega radikalnega ministra in vodje bosanskih radikalov dr. Milana Srskića (ki jo je objavil »Ponedeljek«) je g. Radič izjavil:

»Ta izjava dr. Srskića je dobra, pametna, lepa in hrabra. Naj le tako nadaljuje. Toda besedam morajo slediti tudi dejanja. To v politiki nekaj pomeni. Prazne besede niso nič. G. dr. Srskić je zelo inteligenten, toda boji se vsake odločne akcije. Če bi bil tako odločen in delaven, kakor je inteligenten, bi lahko že davno bil bosanski ban. Toda to še vedno lahko postane. Bolj zanimivo pa je to, češar dr. Srskić ni povedal, a kar si lahko vsakdo misli. Napadel sem ga svoječasno zaradi pisma, ki ga je poslal kot minister pravde občinskimi oblastem. Sedaj vidim, da njegovo delo še daleč ni bilo tako strašno, kakor poznejšega ministra pravde doktorja Subotića. Sistem se je tako poslabšal, da danes lahko rečem, da je bil Boža Maksimović še pravi svetnik. Proti Vukičeviću pa to še vse skupaj ni nič. Iz tega se najbolj vidi, kako težka je postala situacija. Zdi se mi, da se dr. Srskić v Karlovih varih ni samo ozdravil, marveč tudi marsikaj videl in marsičesa naučil. Človek ne diha zaman tri tedne. G. Beneš nam je sporočil, da se pri nas uvaja kruti centrali-

zem. Toda kar drugim priporočam, moraš tudi sam napraviti. In Čehi so tako storili.

»Ali ste čitali zadnjo izjavo g. Davidovića?»

»Nisem je čital in je tudi ne bom, ker so mi že moji prijatelji povedali, da to ne zasluži. In jaz svojim prijateljem verjamem. Sedaj je najslabše to, da gospod Davidović ni niti lev niti mravljav, marveč povsem druga živalca. V ostalem pa mu je že Svetozar (Pribečević) povedal kar mu gre in kako ga bomo odselej nazivali.

»Kakšno stališče bo zavzela KDK v Narodni skupščini? Ali lahko pride do obstrukcije?»

»Obstrukcije ni, je odgovoril g. Radič. Če bodo uresničili režimovci svoj grožnje in spremljeni skupščinski poslovnik tako, da nam odvzamemo svobodo besede, potem zapustimo Beograd. To bi se ne zgodilo samo v slučaju, če bi se poslovnik čez štirinajst dni uveljavil za one, ki ga hočejo sedaj spremiti. Potem bomo seveda ostali v Beogradu in se točno ravnali po njem,« je smeje zaključil g. Radič svojo izjavo.

»Dne 18. marca je velik šhod KDK v Ljubljani. Ali boste tudi vi govorili?»

»Seveda bom. Pride tudi Svetozar in morda še 20 naših poslancev. Ljubljanski šhod ima velik pomen. On bo pokazal, da se hoče vsa Slovenija organizirano združiti v zmagovitim pokretom naše Kmečko-demokratske koalicije.»

Velik manifestacijski šhod KDK v Ljubljani

Včeraj popoldne se je vršila ob navzočnosti poslancev gg. Puclja, dr. Žerjava in dr. Kramerja seja poslovnega odbora KDK za Slovenijo. V seji so se obravnavala razna tekoča vprašanja. Med drugim je bilo sklenjeno, da se vrši v nedeljo 18. marca velik manifestacijski šhod Kmečko - demokratske

koalicije. Na shodu bosta govorila oba predsednika KDK gg. Stjepan Radič in Svetozar Pribečević, poleg njih pa bo prišlo v Ljubljano mnogo poslancev KDK Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Ljubljanska manifestacija KDK se bo gotovo enakovredno pridružila velikiemu zagrebškemu shodu.

Fašistično zborovanje v Zadru

Zader, 27. februarja l. Včeraj popoldne se je vršil tu sestanek tajnikov fašističnih pokrajinskih zvez iz Južne Kraljevine in Zadra. Po uradnem komunikaciji je zadski fašistični tajnik predložil načrt ukrepov, ki naj bi ga odobrila vlada, da bi Zader lahko živel in izvršil svojo višjevoljno funkcijo na vzhodnem Jadranu. Tajniki so razpravljali tudi o položaju Italijanov v Dalmaciji, na katere sta še v sedanjem trenutku bolj kot kdaj prej osredotočena strajna misel in občudovanje fašistične Italiije.

Fašistična samozavest

Rim, 27. febr. g. Glavni tajnik fašistične stranke Turati je izjavil v Genovi, naj bi vsi oni, ki zavidajo Italijo onstran meje, dobro vedeli, da Italija še nikdar ni tako enotno, solidarno, sigurno in mirno zrla nasprotnikom v oči kakor letos.

Nemčija in marčno zasedanje v Ženevi

Berlin, 27. febr. (be.) V Cap Martin sta prispela nem. poslanik v Parizu von Hösch in nemski poslanik v Rimu von Neurath, ter sta konferirala z zunanjim ministrom dr. Stresemannom.

Berlin, 27. febr. (be.) Predsednik Hindenburg je konferiral z državnim tajnikom Schubertom, ki mu je poročal o predstojećem zasedanju sveta Društva narodov.

Izključen fašistični poslanec

Rim, 27. febr. o. Glavni tajnik fašistične stranke je izključil iz organizacije poslance Marsottija, ker se ni pokoril nekemu njegovemu ukazu in tako epozabil, da so fašistični poslanci samo vojaki in ne izvoljenci. Poslanec Marsotti je zato odložil svoj mandat.

Poljsko-češkoslovaška carinska pogajanja

Praga, 27. febr. h. Pri poljsko-češkoslovaških carinskih pogajanjih so nastale skoraj nepremostljive težave. Poljske oblasti izjavljajo, da so češke zahteve nesprejemljive in zdi se, da bodo razgovori brez uspeha zaključeni, če se v zadnjem trenutku ne posreči doseči sporazuma.

Boj za vlado v Rumuniji

Bukarešta, 27. febr. g. Tu je priredila narodna kmečka stranka veliko zborovanje, ki so se ga udeležili tudi socialni demokracije. Govorniki so zahtevali nove volitve in izročitev oblasti voditelju stranke Maniu.

Novi angleški poslanik v Berlinu

London, 27. februarja. s. Še tekome tega tedna bo dosedanji poslanik v Madridu sir Horace Rumbold imenovan za poslanika v Berlinu. Novoimenovani poslanik je sin diplomata Rumbolda, ki je bil v letih 1896. do 1900. angleški poslanik na Dumaju.

Smrt nemškega diplomata

Cuchelna, 27. februarja. s. Dopoldne je tukaj na svojem posestvu umrl bivši nemški poslanik v Londonu Lihnowsky. Zadel ga je kupa.

Tangerski problem

Tanger, 27. febr. (be.) Pogajanja med Španijo in Francijo glede revizije tangerskega statuta so zaključena. Kakor se govori, bo kontrolirala Španija nevtralnno cono.

Nezgoda angleškega princa

London, 27. febr. g. Tretji sin angleškega kralja, princ Henrik, je pri lovu na lisice padel s konja in si zlomil ključnico.

Občni zbor Gremlja trgovcev v Ljubljani

Snoči se je vršil v beli dvorani hotela Union redni občni zbor Ljubljanskega trgovskega gremlja. Zborovanje je mestoma poteklo zelo živahno. Otvoril ga je načelnik gosp. Gregorc, ki je pozdravil zastopnika obrtne oblasti komisarja gosp. Čehuna, zastopnika Zbornice TOI gosp. dr. Plesa, zastopnika Zveze gremljev gosp. Kavčiča ter zastopnike časopisa. Pred prehodom na dnevni red so prisotni počastili spomin tekom leta umrlih članov z dvigom s sedežev. Iz načelnikovega poslovnega poročila posnemamo: Na vseh svojih sejah je načelstvo zavzelo stališče do preteh gospodarskih vprašanj v zaščito interesov ljubljanskega trgovstva. Znaten del naših predlogov je našel na merodajnem mestu uvaževanje, vendar je ostalo mnogo vprašanj neresenih. Tekom leta je bilo v okviru gremlja ustanovljenih 7 sekcij. Preteklo leto je bilo leto volitev, ki so razpalle strasti in konzumirale energijo. Mnogo nad se je polagalo spomlad lanskega leta v aktiviranje oblastnih samouprav. Toda sedaj lahko rečemo, da z delovanjem oblastnih skupščin gospodarskih krogi niso povsem zadovoljni. Kar je finančni minister storil za olajšanje javnih bremen s tem, da je ukinil nekatere trošarine in takse ter maksimalno doklade, so zopet pobrale oblastne samouprave.

Nazadovanje našega izvoza, ki se je v preteklem letu v občutni meri pojavilo, predstavlja težak in resen problem Gospodarska kriza je na vrhuncu in jo žutimo vsi. Skrajni čas je, da naši poslanci in ministri, ki sedijo v vladi, obrnejo ladjo v drugo stran, ker nam sicer preti gospodarski ruin. Pri nas še vedno obstoja skrajno reakcionaren zakon o pobijanju draginje, ki je kječjaliteta za Slovence. Skoro vsaka številka »Uradnega lista« priobčuje kazni, ki jih izreka sodišča zaradi prestopka tega zakona napram trgovcem. Skrajni čas je, da se ta zakon, ki se izvaja edino v Sloveniji, tim prej odpravi.

Težko breme našega trgovca je davek na poslovni promet. Ko se je ta davek uvedel, so bile gospodarske razmere ugodne; vladala je živahna konjunktura in takrat smo bili vsi uverjeni, da je pobiranje tega davka samo začasnó. Danes, v silni krizi našega gospodarstva, je ta davek naravnost brutalen.

Gremljalno načelstvo je ponovno interveniralo pri mestnem magistratu za odpravo raznih doklad. Zal. pa se čuje, da se bodo morale vsled zavožene gospodarske in finančne politike komisarijata na mestnem magistratu še zvišati razne dajatve za 100 %. Na drugi strani iskreno želimo, da tudi oblastni odbor pri sestavi svojega proračuna predhodno zasliši gospodarske kroge in jim da možnost izjaviti se k proračunu.

Po končanem govoru gosp. načelnika je pozdravil občni zbor zastopnik TOI dr. Plesa, nato pa v imenu Zveze gremljev podnatečnik gosp. Kavčič, ki je med drugim omenjal, da smo dobili enoten davčni zakon, da pa obstoji bojazen, da se bo v Sloveniji, kjer imamo tako vesten in točen davčni aparat, ta zakon drugače izvajal, kakor drugod.

Po odobritvi zapisnika zadnjega občnega zbora in računskega zaključka za l. 1927. je bil podan odboru absoluturij z zahvalo. Po kratki, živahni debati je bil soglasno odobren proračun za l. 1928. Na podlagi vloženih predlogov je bilo soglasno sklenjeno, da se pooblasti novoizvoljeni odbor, da podzvale na merodajnih mestih vse potrebne korake, da se davek na poslovni promet odpravi, nikakor pa ne smejo gospodarske korporacije dovoliti, da bi se ta davek zastavljal za državno posojilo. Ako se to res namerava storiti, predlaga, naj skliče Zbornica TOI »Vseslovenski trgovski šhod«, ki naj zavzame stališče proti tej nameri.

Dalje je bilo sklenjeno, da se od kompetentnih ministrstev zahteva omejitev prodaje Nabavljiva zadruga državnih nameščenecv in Gospodarske poslovalnice državne železnice smo članom. Sprejel je bil daljši predlog glede naknadnega pobiranja oblastne trošarine na alkoholne pijače, glede odprave državne trošarine na vino in žezanje, glede revizije zakona o točilnih pravilih ter taksnega zakona in glede znižanja poštinih pristojbin, mestne upnine in uvoznine ter električnega toka. Prav tako so bili soglasno sprejeti predlogi glede spremembe tržne reda, glede revizije carinske tarife, glede skupnih zborovanj trgovskih gremljev in protesti proti prenosu sodnih denojev in rušilnega denarja v Beograd. Končno so bili sprejeti predlogi glede kontrole nad inozemskimi potniki, ki prodajajo blago privatnikom in glede odprave krošnjarstva. Predlog, da se takoj odprešile v Beograd deputacija trgovcev - špiceristov, da protestirajo proti odvezitju točilnih pravic, je bil odklonjen, ker so prizadeti trgovci proti odloku velikega župana vložili tožbe na upravno sodišče in je treba počakati, da bodo tožbe rešene.

Obširneje se je končno razpravljalo o predlogu glede omejitve navala na gremljalno šolo, ki je vsako leto večja. Prevelika produkcija pomočniškega naraščaja povzroča brezposelnost med pomočniki in tudi škoduje trgovstvu samemu. Sprejel je bil končno predlog, da se zviša šolnina in vpisnina ter da mora v bodoče imeti vsak nanovo sprejeti učenec najmanj 3 razrede srednje šole.

Nato so se vršile volitve novega odbora za dobo treh let. Zaradi protipredloga glede delne spremembe predložene liste se je po daljši debati morala vršiti volitev po listih. Za načelnika gremlja je bil izvoljen gosp. Ivan Gregorc, za I. podpredsednika gosp. Fran Pogačnik, za II. podpredsednika na gosp. Viktor Meden. Dalje so bili izvoljeni v odbor gg.: Alojzij Sušnik, Karel Bolaffio, Anton Verbič, Josip Urbančič, Ivan Zelezničnik, Pavel Fabiani, Ivan Bahovec, Josio J. Kavčič, Ivan Piellček, Fran Pavlin, A. K. Kregar, Fran Breznik; za pregledovalca računov pa gg.: Jurij Verovšek in Milan Skaberne.

Priprave za revalorizacijo naše valute

Praga, 27. februarja h. Od sotebe bivaata tučaj generalni direktor bostrskega finančnega ministrstva Mihaajo Jovanović in direktor istega ministrstva Milorad Tošić, ki proučujeta češkoslovaško finančno upravo, predvsem pa valutarne razmere. Zastopnika potujeta dalje v Berlin in Bruselj z istimi nameti. Kakor se zatrduje, je ta obisk v zvezi z nameravano revalorizacijo jugoslovenske valute.

Strašna katastrofa v kinu

Okrog 50 človeških žrtev

Trevizo, 27. febr. o. V trgu Moriago se je smučil dogodila strašna katastrofa. V kinematografu, ki je v prvem nadstropju neke deloma lesene hiše je okoli 300 oseb prisostvovalo filmski predstavi. Ob 8.20 zvečer je v projekcijski kabini nenadoma začelo goret. Vneli so se filmi in v kratkem so plameni začeli švigati v dvoranu. Občinstva se je polastila nepopisna panika. Vse je drlo k vratom, ki jih pa zaradi splošne zmedenosti ni bilo mogoče odpreti, ker so se odpirale na znotraj Okna na ulico so bila zamrežena. Eadini izhod je nudilo okno na dvorišče in po tej poti se je večina ljudi rešila. Na brzovjavo občinskega načelnika so prihleteli iz vseh bližnjih krajev na pomoč ognjegaščiki, vojaštvo in oddelki Rdečega križa. Hiša je bila takrat že vsa v plamenih in se je bil strok že udrl. Šele okrog polnoči se je posrečilo plamen obvladati. Po dosedanjih poročilih je katastrofa zahtevala 38 človeških žrtev in mnogo ranjenih.

Polet iz Londona

v Avstralijo zaključen

Sidney, 27. febr. s. Letalec Sinckler je včeraj ob 16.15 pristal v domačem mestu Bundaberg v Queenslandiji. S tem je polet iz Londona v Avstralijo zaključen.

Madžarska avijatika

Budimpešta, 27. febr. s. Ker so bile omejitve, ki so jih določale mirovne pogodbe glede madžarske avijatike, v pariski pogodbi v juniju 1927. ukinjene, je vlada sklenila, da bo med svojimi investicijami porabila 67 milijonov pengov za izgradnjo madžarskega zračnega prometa.

Zanimiva obsodba

Pariz, 27. febr. (ri.) Sodišče v Nantesu je obsodilo 18 bivših bojevnikov, ki so razbili neko soho, ki jo je postavila socialistična mestna uprava, na več mesecev ječe. Po razglasitvi obsodbe je prišlo med policijo in demonstranti do hudih spopadov.

Smrtna obsodba rumunskih vohunov v Rusiji

Moskva, 27. februarja a. V Tiraspolu so se vršile tri vohunske razprave proti rumunskim državljanom in njihovim ruskim pomagačem. Sodišče je glavnih 5 krivcev obsodilo na smrt, ostale pa na daljše zaporne kazni.

Velika rudniška nesreča

Berlin, 27. febr. (be.) V Bruggenu v Porrenju se je smrtno nesrečilo v nekem premogovniku 6 delavcev, 25 pa je težko ranjenih.

Velika poplava v Braziliji

Rio de Janeiro, 27. febr. g. Zaradi velike poplave se je zrušilo 200 hiš, 8 oseb je bilo umršenih, 20 pa ranjenih. Po nekaterih cestah stoji voda še vedno par čevljev visoko.

Zopet potres v Jeruzalemu

London, 27. februarja. s. V Jeruzalemu so včeraj čutili zopet dva potresna sunka. Med prebivalstvom je zavladala precejšnja panika. Znane škode ni bilo. V soboto in nedeljo je v Jeruzalemu snežilo.

Ali ste se že naročili na »Ponedeljek«?

Naši kraji in ljudje

Strašna ljubavna tragedija

Mlad rudar je s svojo ljubinko skočil pod vlak, ki je oba strahovito razmesaril

Hrastnik, 27. februarja. Sinoči sta skočila pod vlak, ki odpelje iz Ljubljane ob 17.40 proti Mariboru, rudar Adolf Jazbinšek in njegova 22-letna ljubinka Štefka Prepeluhova. Oba doma iz Hrastnika. Kolesje je oba strahovito razmesarilo.

Adolf Jazbinšek je bil znan po vsem Posavju kot muzikant Dolfe. Imel je svoj lastni šramelj, s katerim je nastopal na vseh javnih prireditvah. Bil je še samski, dočim je bila njegova ljubinka Štefka Prepeluhova, rojena Komat, poročena s Karlom Prepeluhom, pleskarjem v Zagrebu, vendar pa ločena.

Pred pol leta je prišla Štefka iz Zagreba domov v Hrastnik k svoji materi vdovi. Ko se je Jazbinšek seznanil s Štefko, se je takoj resno zaljubil vanjo. Zaljubljenca sta se spočetka shajala v javnih lokalih in na prostem, kasneje pa v Štefkinem stanovanju, kjer je ostal Jazbinšek po cele dneve in noči. Jazbinškovi starši so bili zaradi tega silno nejevoljni. Večkrat je prišlo doma med njimi in sinom do zelo ostrih prepričanj in nastopov.

Razmerje obeh mladih zaljubljenecv je postalo seveda prav kmalu javna skrivnost. Oba sta morala pretrpeti pikre očitke doma in pri drugih ljudeh. Ker vrh tega ni bilo pričakovati da bi si mogla v doglednem času ustanoviti svoj dom, sta se začela oba udajati mračnim mislim.

V soboto opoldne sta odšla skupno od Štefkinega doma in se nista več vrnila. Včeraj zjutraj ju je nekdo videl, da sta šla skozi Hrastnik. Ves dan sta se nato mudila za Savo v Zlati vasi v Čečevji gostilni. Tu sta baje prosila za samokres, ki ga pa nista dobila. Pri Jazbinški so ob tej priliki opazili malo stekleničico za neko temno tekočino, o kateri so bili vsi trdno prepričani da je strup.

Ko je napočil mrak, sta se Jazbinšek in Prepeluhova podala proti hrastniške mu kolodvoru. Med potjo sta ustavila nekega železničarja in se informirala če privozi v kratkem brzovlak. Zatem sta se oglasila še v gostilni Drnovšek

v Hrastniku, odkoder pa sta se čez kratek čas vrnila nazaj za Savo proti Zidanemu mostu.

Skrivnost, kaj se je godilo med oboima, preden sta sklenila izvršiti samomor, sta odnesla oba samomorilca s seboj v smrt. Kakor je poročal že današnji »Ponedeljek«, so ugotovili, da se je morala pripetiti strašna nesreča ali pa samomor šele potem ko je lokomotiva na Zidanem mostu zapeljala v kurilnico. Tam so opazili na stroju krvave sledove. Pri natančnem ogledu so našli za običajne dele možganov, med kolesjem pa razne krpe in dele obkles.

Na poziv iz Zidanega mosta je postaja v Hrastniku takoj uvedla preiskavo. Železniški uslužbenci so nato našli kakih 300 metrov oddaljeno od vlakojavnice na progi dele človeških teles, popolnoma razmesarjene, tako da ni bilo mogoče dognati ničesar drugega kakor da gre za povoženega moškega in žensko.

O krvavem dogodku je bila takoj tudi obveščena orožniška postaja v Hrastniku, ki je na licu mesta uvedla preiskavo. Sprva se je mislilo, da gre morda za nesrečo. Pri natančnem pregledovanju terena pa se je izkazalo, da je ta popolnoma izključena in da gre za samomor.

Tukajšnja orožniška postaja se je ves današnji dan trudila, da ugotovi identiteto obeh samomorilcev. Poizvedbe so bile zelo otežkočene, ker so od obeh trupel ostali le posamezni deli telesa, in še ti strašno razmesarjeni in razmetani daleč naokrog. Končno pa se je po raznih znakih in okoliščinah dognalo, da sta samomorilca Adolf Jazbinšek in njegova ljubinka Štefka Prepeluhova.

Strašna ljubavna tragedija je vzbudila v Hrastniku in v vsej okolici veliko senzacijo. Kakor so ljudje naprej še obsojali oboje zaljubljenca tako ju sedaj pomilujejo. Grozen dogodek je najhujše pretresel starše obeh samomorilcev, ki se nikakor ne morejo pomiriti nad dojmom grozovite smrti svojih otrok.

stva mu je sporočil malo pozneje, da se on niti ne spominja, da je bil predvčeršnjim naprošen za sestanek in intervju s fin. ministrom, vendar pa je, četudi se je to zgo dilo, g. minister zelo zaposlen in ne more pogrešiti niti pet minut za dopisnika velikega lista države, v kateri je sklenil posojilo za 13 in pol milijarde.

Naš nesrečni angleški tovariš se je torej v nedeljo vrnil domov, ne da bi napisal niti eno vrsto o naši deželi, pač pa so mu morda o naših razmerah dali informacije Madžari, ko se je vozil skozi Budimpešto.

Ponočni požar na Kodeljevem

Ljubljana, 27. februarja

Kakor je kratko beležil že »Ponedeljek«, je v ponedeljek ponoči okrog 2. na Kodeljevem nastal velik požar. Ob omenjeni uri sta dva strela iz čuvarnice na Gradu zbrudila marsikoga iz spanja Na vzhodni strani mesta je bilo opaziti na nočnem nebu mogočen ognjeni svet. Gori je hlev posednika Martina Plečka na Kodeljevem št. 242.

Prvi, je opazil ogenj domov se vračajoči magistratni uradnik Josip Podobnik. Videč ognjene zublje, je takoj hitel opozoriti vodmatko stražnico. Odtam je bila opozorjena na kraj požara gasilska postaja, ki je bila na mestu v izredno kratkem času.

Za Podobnikom je ugotovil, da gori hlev domačih hlapcev Miha Kokoli, ki je malo pred 2. prišel domov spat v drugi predel šupe, oziroma hleva Korakajoč v drugi predel še ni opazil nake nevarnosti, nenadoma pa mu je jelo smrdeti po dimu. Oziroma se je opazil in zapazil ogenj v neposredni bližini »trahartarja« za čeno V prihodnjem trenutku je ogenj že objel vse notri nakupičeno seno in se dvignil že pod streho.

Ves zbežan je skočil hlapec klicat gospodarja nakar so vsi hiteli reševati živino. Posrečilo se jim je v veliki opasnosti rešiti iz hleva dva konja in prašiča ter potegniti iz šupe tri vozove. Ogenj je medtem objel že celo gospodarsko poslopje.

Došli gasilci so ogenj kmalu pogasili in tako preprečili, da se požar ni razširil na bližnje Kregarjevo lesno skladišče. Šupa je pogorela do tal. Prav tako vse v šupi nakupičeno gospodarsko orodje, nad 2000 kg premoza, ogromna zaloga drv ter drugih stvari. Zelo oškodovan je tudi hlapec Mihael Kokoli, ki mu je zgorela vsa obleka, perilo, 2000 Din v gotovini, hranilna knjižica z vlogo 650 Din in razni drugi predmeti v skupni vrednosti nad 4000 Din. Škode je napravil požar nad 60.000 Din.

Kdo je požar povzročil, še ni ugotovljeno. Morda je kdo vrgel na seno cigaretni ožarek, ali pa je požar podtaknila hudobna roka. Plečko je zavarovan samo za 10.000 dinarjev.

Istrani v Zagrebu

Zagreb, 27. februarja.

Kakor je Ljubljana središče primorske emigracije, tako so se tudi Istrijani ponajveč osredotočili v Zagrebu. Tukaj so za stopami vsi sloji istrske emigracije, od intelektualca in visokega uradnika do preprostega delavca. Da vsem ne cvetijo rožice, je umljivo, kajti emigracija pomeni vedno in vedno samo trpljenje. Nekateri si služijo precej dober kruh, toda ogromna večina težko prinaša gorje svoje usode; posebno siromašnejši sloji. Barake in vagoni jim še vedno nadomeščajo kamenite hišice, ovite z vinsko trto, po tovarnah se mučijo in kar je še najslabše, — zelo mnogo jih brez posla.

Težko je onemu, ki pride v tuje mesto, težko je biti sam. Tako so začutili potrebo po čim ožjih stikih, po medsebojnem drugovanju, po društvu, kjer bi se istrski begunci lahko porazgovorili, potožili in se posvetovali. Začutili so potrebo po organizaciji, ki bi jim pomagala in ščitila njih interese. Tako je nastalo podporno in prosvetno društvo »Istra«, ki šteje danes nad 600 članov. Cilj, za katerim društvo teži, je dovoljno razjasnjen že v samem nazivu: dopirati naše prebivalce, v siske jim nuditi prvo pomoč, najti jim vsaj začasen zaslužek, dokler se ne udomačijo v novi domovini. Dober nasvet in v krajši sli materialna pomoč to je glavna svrha društva. Potemtakem je »Istra« prava blagodat za uboga begunce.

Pogrešno bi bilo misliti, da je delokrog društva omejen izključno na istrske Hrvatce. Pod imenom »Istra« se razumevajo vsi naši kraji, ki ležijo pod italijanskim fašističkim režimom. Zato je razumljivo, da so v društvu dobro zastopani tudi Slovenci v precejšnjem številu. Mogoče bi si poiskal primorski Slovenec kakšno čisto slovensko društvo, saj jih ima Zagreb precej, toda raje stupa v krog »Istre«, kajti tu so zbrani vsi oni, ki jih tišči enaka usoda, ki jih muči isto gorje.

Delovanje »Istre« popolnoma odgovarja svoji prvotni in najvažnejši nalogi, toda nič manj važna je tudi druga naloga, da javno in ponosno stopa pred Jugoslavenca, da jim razkaže svoje rane, da jim pove, kaj jih je prisililo iskati zavetlišče v drugi državi. In tukaj vsaj do sedaj ni pokazala »Istra« dovolj prizadevanja. Medtem ko je Slovenija preplavljena s primorsko emigracijo, ko neustašno nastopa in zahteva odrešenje svoje domovine, ko svoje težnje javno propagira s predavanji, publikacijami in prireditvami, da že vsak otrok ve in čuti, za svoje brate, — vsega tega tukaj ni ali pa premalo. Društvo se mora popularizirati med vsemi sloji meščanstva, potrebo ne več intenzivnejšega dela, več hrabrosti, da bo res enkrat rodilo dober sad. To je potrebno društvu »Istra« in uspehi bodo bližnji.

Zato je vsekakor hvalevredno, da se nam

je »Istra« predstavila v soboto, 18. t. m. v okusni dvorani lugosal. Sokola. Mnogi smo bili presenečeni, ko smo prešli vabila. Dvorama je bila nabit polna. Tu je prijazno kramljaj Istrljan s Zagrebčanom, gospod z delavcem. Opazili smo precej odličnih oseb. Vsa prireditve se je evršila v pravem primorskem razpoloženju. Naši bratje so se zares potrudili, da nam nudijo krasen, nepozaben večer.

Prvikat smo slišali moški zbor »Istra«, ki je izvajal ganljivo isursko molitev »Predobri Bože«. Glasovni material zadovoljuje in z marljivim vsenanjem bo zbor lahko dosegel prav lepe uspehe. Poslušali smo tudi nekaj dobrih solo - pesem, ki so jih izvajale drugorazredne operne moči. Psenetilo nas je to, zakaj ni zabavni odbor povabil odličnih primorskih umetnikov, ki jih je v zagrebškem gledališču lepo štivilo. Saj primorski igralci bi prav pristočno sprejeli to nalogo. Tudi ples dveh gledališčnih plesalk je navdušil gledalce. Na odru so se nam predstavili tudi diletantje z manj posrečeno igro: »On je gluh.« Saloigra je že stara in ne more več navduševati, čeravno so se igralci resno potrudili. Vsekakor pa je zelo dobra ideja, da je bila na programu tudi šaloiogra, kajti s tem se obdrža vsestranski kontakt s publiko, ki je bila mešana; le to bi želeli, da gledamo iste igralce v kakšnem okusnejšem komadu. Nekateri igralci so bili pravi dobri.

Prireditve se je dobro posrečila in razigrana publika se je ob zvokih prijetne godbe in petja zabavala pozno v noč. Društvu »Istra« moramo samo čestitati in od srca želimo, da jih bomo kaj kmalu spet videli. — Povabljenec.

Prorokovana tatvina

Zagorje, 27. februarja

Terezija Gričarjeva v Zelenci travi pri Zagorju je prejela 20 t. m na pošti v Zagorju znesek 2500 Din, katerega ji je poslal njen mož iz Amerike. Po sprejetju denarja se je podala žena v Dolinskovo gostilno, da poravnata stari dolg na plačilo. Opazila jo je tamkaj stanujoča Tona M., katere mož se nahaja istotako za veliko lužo. Čim je Gričarjeva sedla za gostilniško mizo, je bila že Tona poleg nje. V družbi Gričarjeve, že veselo razpoložene, so se nahajali tudi domači ter plji na zdravlje moža, da bi se ta kmalu zopet oglašil z dolarji. 2 ti-sočaka in 5 stođinarskih bankovcev je imela Gričarjeva kar v žepu površne pletene jopice, da sta se videla iz žepa pisimo in denar. Gričarjeva je poravnala dolg gostilničarki in požarila 6 desetđinarskih bankovcev Toni, češ, da je dobro »šlogala« karte ko ji je pred 2 tedna prerokovala, da bo dobila ob moža denar.

Čez nekaj časa je Tona kakor iz radovednosti vzel Gričarjevi iz žepa pisimo. To je Gričarjevo razburilo, da je nahrulila Tono, naj ne stiče po njenem žepu. Kmalu nato je Gričarjeva, ki se ni počutila dobro, zapustila gostilniško sobo. Za njo je šla tudi Tona. Po izjavi Gričarjeve se je Tona nekaj časa smukala okrog nje, nakar si je popravila nogavice, zapustila Gričarjevo, odšla v svoje stanovanje, potem pa se zopet vrnila v gostilniško sobo.

Gričarjeva je plačala zapitek in se podala sama k prijateljici Ceciliji Zelezničkovi, kateri je dala prebrati pisimo, nakar sta obe skupno odšli v Križaničevo gostilno. Zelezničkova, ki je opazila, da ima prijateljica denar v žepu, je pred pričami preštele denar ter ugotovila 1 bankovec za 1000 Din in 2 po 100 Din, zavila vse skupaj v robec in dala v ročno torbico. Tudi za spremstvo Gričarjeve je bilo preskrbljeno in tako je Gričarjeva prišla srečno domov. Naslednjega dne je Gričarjeva malo dalje časa poležala. Ko je vstala, je preštele denar in strahoma ugotovila, da ji manjka 1 tisođđinarski bankovec. Spomnila se je, kako je prišla Tona za njo in nekaj tlačila za nogavice. Zazdelo se ji je, da bo sam upravičen Njen sum se je bolj okrepil dogodek, da ji je Tona pred 14 dnevi prerokovala na karte, da bo dobila ob moža denar, ki bo ukraden in da bo Gričarjeva imela opravka tudi s sodiščem.

Ne da bi oklevala, je se Gričarjeva napotila v Zagorje in naznanila vso zadevo orožnikom Orožniki so izvršili pri Toni temeljito preiskavo, pri čemer jim je pomagala tudi okradena žena. Vendar preiskava ni dosegla zaželenega uspeha. Krivda torej še ni dokazana, čeprav ima sum precej podlage.

Ruska kmetska buna v velefilmu
Tlačani
Pride! Pride!
ELITNI KINO MATICA

Poskus samomora 15letnega vajuca v Sarajevu

V Sarajevu si je te dni skušal končati svoje mlado življenje 15letni vajenec Makso Matašič.

Svojemu mostru, pri katerem se je učil obrti, je poslal pisimo, kjer mu je obširno razložil zakaj hoče obračunati z življenjem. Med vzkroki je navajal predvsem rodoljubske razmere in pa dejstvo, da ga nič več ne veseli na svetu.

Ko je Matašičev mojster prejel pisimo, je odhitel na policijo in prosil naj nemudoma poiščejo njegovega vajuca, ki je bil sicer simpatičen dečko. Policia je šla »kaj na delo, toda Maksa niso mogli nikjer najti.
Ko je medtem prišel Maksov oči domov in je hotel v stanovanju je opazil, da so vrata od znotraj zaklenjena. Klical je in trkal, toda nihče se mu ni odzval. Ves v skrbnih je končno vlomil in stopil v sobo. Silno se je prestrašil, ko je opazil, da se je njegov pastorek Makso obesil na kljuko na steni.

Danes ob 5. 7. 8. in 10.
LYA MARA — BEN LYON
v najnovejšem in do sedaj najboljšem filmu:

„V mestu ljubavi in pesmi“
(Das tanzende Wien)
Film Straussove godbe, dunajskega razpoloženja in gracije. — Slager za vse!
Telefon 2730 Kino «DVOR»

Hito je skočil k njemu ga privzdignil in pričel klicati na pomoč. Malega Maksa so oprčili vrvi in ga skušali z umetnim dihanjem obuditi k življenju. S takojšnjo zdravniško pomočjo se jim je to končno tudi posrečilo. Gotovo se bo dečko sedaj po ponesrečenem poskusu samomora enkrat za vselej otrešel samomorilnih misli.

Oni, ki so šepetali . . .

»Politika«, ki je pred tedni kakor druge beograjske novine odprla svoje predale onim »osvojevalcem« Kajmakalana, ki so vzprijeli svojo besno gonjo proti Svetozarju Pribečeviću zaradi ugotovitve, da Kajmakalan predstavlja zmago vsega jugoslovenskega naroda in da danes o njem največ kričijo oni, ki ga niti videli niso, prinaša v »Ponedeljek« številki v prilogi Svetozarja Pribečevića naslednjo dobro pogledno anekdoto:

V dobi, ko se s svojimi junaštvii iz svetovne vojne najbolj ponašajo oni, ki so vojno najmanj občutili, dočim oni, ki jim je svetovna vojna polomila roke, odtrgala noge in izgrela oči, za košček vsakdanjega kruha prosjajočo po ulicah ne bo nezanimivo čuti, naslednjo malo zgodbo o nekem gospodu ki se stotake čisto trvali s svojimi vojskovanjem in s svojimi junaštvii.

Ta mož — vseeno kako mu je ime, ker se zgodba lahko nanaša na mnoge — je prišel lepega dne s Krija ah iz Pariza v Solun zaradi nekih prejemkov. Pa mu pravi, prijatelj:

— Ko s, že prišel sem, lahko obiščeš fronto. To lahko jutri storiva z avtomobilom. Vidíš, pozneje bo lahko pripovedoval, da si tudi ti bil na fronti. Saj ni treba nikomur razodeti, koliko ur si prebil tam in koliko kilometrov zadaj za postojankami . . .

Moža sta nekaj časa premišljevala o tem načrtu in se končno je odločila za to. Zlet. Gost se je spetoma podrobno zanimal, kako daleč frčijo granate nemških topov, in viekel na uho, mar ne brni v zraku kako sovražno letalo.

Medtem je njun avtomobil zgrešil pot. Izletnika sta se morala ustaviti in sta vprášala nekega vojakta:

— Povej nama, kod vođa pot v fronto?
Dočim sta onadva krččala na vojakta na vse grio, je le-ta šepetaje odvrnil in pokazal za roko:

— Tod! . . .
Izletnika sta bila hipoma in prepadena zaradi tajinsvstnega šepetanja in sta tudi onadva začela šepetati napram vojakju.

— Povej, za Boga, kako daleč je do fronte?
— Petdeset kilometrov! Jima je odgovoril vojak zopet šepetaje, kakor da bi se sovražnikove postojanke nahajale tri korepe pred njim.

Ta odgovor je ohrabil izletnika in prav jezno sta vprášala:
— Čemu pa šepeteš, za Boga?
— Prehladi! sen s, grlo, odvrne vojak.

Izletnika sta se oddahnila. Vsi taki junački, ki so svoj čas šepetali, dandanes najbolj kričijo . . .

Izdan tatinski tovariš

Ljubljana, 27. februarja

Navihanka Školastika o kateri smo poročali, da se je zastrupila, je zopet izven nevarnosti ter se nahaja na prostem. Ne stanuje, seveda, več na Vodovodni cesti, marveč si je izbrala že drugo stanovanje: v barakah za državnim kolodvorom.

Včeraj se je setala s svojim bivšim ljubčkom, čevljarčkom Francetom, ter mu jela izpraševati kosmato vest. Spričo dobre volje, da vidi svoj oboževanec zopet zdravo, se je fant zagovoril in ji pričel pripovedovati o nekem vionu, ki ga je izvršil pred časom pri Rozmanu v Rožni dolini, kjer je ukradel dežni plašč in zeleno obleko. Ker je sumila, da je kradel tudi po Gorenjskem z nekim Dobrunom, ki je tolažil njeno srce pred Francetom, je napeljala vodo še na ta mlin. »Saj si vlonil tudi na Jesenicah!« je zagostolela sredi pogovora Školastika, nakar pa se je fantu nenadoma zresnil obraz, češ: »To je pa moja stvar!«

Grobni odgovor je Školastiko takozburili, da je pri prič pohitela na ulico in prijavila zadevo policiji. Stražnik se je takoj podal po Franceta, ki pa jo je medtem že popihal. Policia sedaj išče Franceta, Dobruna in menda tudi Školastiko, o kateri meni, da bi znala povedati o tatinskih pohodih raznih ljubljanskih apašev vendarle še kaj več, kakor je zaupala stražniku . . .

Ivan Bizovičar

vrtnarsko podjetje

LJUBLJANA, KOLEZIJSKA ULICA 16
priporoča sl. občinstvu svoje bogato opremljeno vrtnarstvo, kakor tudi okusno izdelane vence, šopke in trakove za razne prilike.
Od marca naprej bodo na razpolago tudi sadike najzlahajnejših cvetic in zelenjadi vsake vrste.
Izposojevanje dekoracijskih dreves »Lorberjev« za dvorane. Priporoča se tudi za nasaditev vrto v balkonov z najfinejšimi cveticami.
Naročila na deželo se izvršujejo točno in solidno.
Brzojavke: Bizovičar, vrtnar, Ljubljana

Konec sleparij z „Balkan-kreditom“ v Mariboru

Številne žrtve dveh brezvestnih pustolovcev

Maribor, 27. februarja

V današnji denarni stiski se dogajajo neverjetne stvari. Poštenjak lahko v svoji stiski s krvavo glavo hodi naokrog in prosi za pomoč, a zaman, slepar pa napravi svoj načrt in že se mu odpirajo pri vsaj stiski in krizi tudi neizčrpni in izdatni denarni viri. Človek ima vtis, da sleparjem lahko verneži denar ponujajo in nastavljajo.

V tem oziru je silno zanimiva tragikomna afera mariborskega »Balkan-kredita«, o kateri smo na kratko že poročali v nedeljo. Građčan Oskar Perschke se je lani sredi poletja pojavil v Mariboru in v družbi Alotzija Smoleta otvoril kreditni zavod pod imenom »Varčni kredit«. Ta zavod je bil v zvezi z nekim »Vorschussvereinom« v Gradcu. Perschke je znal preprečevalno govoriti o svoji zanesljivosti in do bri zvezi »Vorschussverein« pa se je Perschkeja otrešel in zveza se je končala s pravdo. Tem vnetie je nato začel po Mariboru loviti kapital. Sredi novembra sta on in Smolete pregovorila neko ločeno ženo, da jima je izročila 100 tisoč dinarjev, katere je imela vložene v posojilnici »Ravnatelj«, sta se sijajno ekvipirala in po poteku par tednov sta sodišču prijavila novo kreditno ustanovo pod imenom »Balkan-kredit«.

Prevarila sta tudi par meščanov, da so prevzeli odborniška mesta v famozni kreditni zadrugi Odborniške žrtve so verjele lepim besedam obeh »ravnatelj«, ki sta sijajno živela ob zaupanih jim 100.000 Din in pri tem organizirala lov na male lahkovorne varčevalce. Celo natakariče po okoliških krajih so dobivale vlnudna pisma »Balkan-kredita«, ki da je najboljši zavod za varčevanje. Ta vabilna pisma so končno vzbudila pozornost oblasti. Koliko vladatelj se je ujelo, bo ugotovila šele preiskava.

Perschke je ob aretaciji govoril še precej »ravnateljško«, njegov tovariš Smolete, ki ni identičen s trgovcem Rudolfom Smoletom v Mariboru, pa je s svojo slabo vestjo in begom pri eskortaciji v policijski zapor

najbolj dokazal, da je ves »Balkan-kredit« sleparija. Smolete zasledujejo sedaj s tiralicco. Prej ali slej ga bodo že zalotili. Gotovo pa je toliko, da ne bodo niti njemu, niti Perschkeju mogli ničesar vzeti za povračilo škode.

Če neverjetni sleparski uspehi ne privedejo ljudi do večjega uvaževanja poštenja in resnosti, naj bi jih dovedli vsaj k večji previdnosti.

Kako mi obveščamo inozemstvo o sebi

Nedavno je došel v Beograd posebni dopisnik londonskega »Daily Expressa«, nam naklonjenega lista, da napravi nekoliko intervjuvov in napiše kak članek o naši državi.

Na svojem potu v našo državo se je zadržal dva dni v Pragi, kjer ga je sprejel prezident Masaryk, nadalje se je dr. Beneš dvakrat razgovarjal z njim in se je cela vrsta drugih politikov potrudila da dopisniku tega velikega angleškega lista da čimveč informacij o Češkoslovaški njenem življenju njenem napredku in njenih željah. Čehoslovaki se pač dobro zavedajo, kako dragocena je v inozemstvu vsaka beseda o novi, še ne dovolj znani državi.

Mi se moremo še mami kakor Čehoslovaki pohvaliti, da smo inozemce informirali o svoji državi. Zato bi morali z veseljem sprejeti vsakega inozemskega novinarja, ki pride k nam kot prijatelj in ne išče ničesar drugega, kakor da mu damo informacije o svoji deželi in o svojih razmerah.

Dopisnik »Daily Expressa« je več dni čakal zaman, da bi prišel v stik s katerikoli našim politikom in dobil od njega intervjuv. Povsod so mu rekli:

—Križa! Prišli ste, veste v najnepovoljnejšem času!

No končno je križa minila. Neki politik mu je obljubil sestanek ob 10., pa ni prišel. Neki uradnik fin. minist-

George O'Brien

znani junak iz filma »Ob zori« v svojem najnovejšem pustolovnem filmu

Trije poštteni lopovi!

Predstave ob 4., 6., 8. in 9.

ELITNI KINO MATICA

Telefon 2124.

Predavanje Stepana Radića v Ljubljani

Ogromno zanimanje prebivalstva. - Prenapolnjena uni- onska dvorana. - Živahne ovacije predavatelju

G. Stepan Radić, ki je doslej bil v Ljubljani redek gost, je s sinočnjim svojim predavanjem v veliki dvorani »Uniona« doživel krasen uspeh, kakor pri nas še malokateri predavatelj. Odzval se je povabilo Akademskoga kluba za Društvo narodov in otvoril serijo predavanj, za katera je mlademu agilnemu klubu uspelo pridobiti razne vodilne politike v naši državi. Sinočnja prva prireditelj je uspela nad vse pričakovano, in je le želeli, da bi nadaljevanje bilo enako uspešno.

V Ljubljano je prišel g. Stepan Radić s popoldanskim brzovalcem ob 17.20 v spremstvu podpredsednika HSS, narodnega poslanca dr. Vladka Mačka. Oba gosta so prijateljsko pozdravili gg. narodni poslanci dr. Gregor Zerjav, dr. Albert Kramer in Ivan Pucelj. Vsenaokrog pa se je zbrala velika množica, ki je spremljala g. Stepana Radića do avtomobila, s katerim se je v spremstvu predsednika Akademskoga društva za D. N. g. Marjana Zajca odpeljal v »Union« in tam v kavarni v prijateljskem razgovoru s tovariši in novinarji počakal do pričetka zborovanja.

Velika dvorana Uniona se je medtem naglo polnila. Bilo je navzočega tudi mnogo ženskega sveta. Ob 18. je bila dvorana polna in so morali zamudniki celo odhajati. Pogled po dvorani je nudil izredno zanimivo sliko najprejše družbe vseh ljubljanskih slojev. Videti je bilo, da si je g. Stepan Radić kot predsednik KDK pridobil in napredni Ljubljani splošno popularnost in pristranske simpatije, ki so jim zborovalci dali duška v spontani ovaciji, čim se je gospod Stepan Radić nekaj minut po 18. v spremstvu akademikov pojavil v dvorani.

Z izredno pozornostjo je vsa množica slišala njegova besedila — lahko jih mirne duše šteje mo na 3000 — sledila Radićevim izvajanjem, ki so neprestano očitovala izredno duhovitost in vsestransko informiranost. Originalni način pripovedovanja s šaljivimi in več ali manj drastičnimi primerami, vmes pa tudi z ocvirkii jedke satire, je navezal poslušalce na govornika, da so mu sledili z vidnim užitkom. Le parkrat je g. Radić temperamentalno izstopil iz okvira svojega strokovnega predavanja in žel burno pritrjevanje.

Ob zaključku svojega govora je gospod Radić žel burno odobravanje. Okrog avtomobila, s katerim se je ob 19.30 odpeljal k brzovalcu za povratek v Zagreb, se je zbrala velika množica, posebno mladine, ki je priredila gospodu Radiću prav pristranske ovacije.

Jo bolje delati in štediti z materialom. Rezultat je bil presenečljiv. Pred pol leta je Ford to akcijo ponovil in ponudil vsakemu svojih 600.000 delavcev po 6 dolarjev. Tudi ta njegov korak je prinesel veliko zboljšanje v produkciji. To je praksa velikega naroda in to moramo posnemati pri nas. To politiko je prevzel v državni program gospodarski minister Hoover, ki je danes najresnejši kandidat za predsednika Združenih držav. Amerika ta svoj program izvaja dosledno. Na konferenci v Honolulu na Havajskem otočju in nedavno v Havani je imela zastopane največje politične in gospodarske praktike, ki pravilno interpretirajo gospodarsko politiko. Amerika bi bila sposobna, da bi gospodarsko vodila ves kontinent. Tuda zaenkrat gleda od strani.

Za nas je zelo važno, da živi v Ameriki okoli 700.000 naših ljudi, ki bi bili velemembni za navezovanje oziroma za nas v veljavni gospodarskih stikov z Združenimi državami. Tuda naša država jih zamenjajo. Kako drugače je postopal Mussolini z italijansko emigracijo. Rezultat: velikanski uspeh v aranžmanu za italijanske delavce. Jugoslovenci smo po svojem temperantu posebiti ljudje. Ni nam treba voditi panslaviščne politike, temveč politiko normalne linije. Tudi v Rusiji prihaja spoznanje. Tam se morajo umikati ekstremisti, ker niso razumeli, da strahovlada ni mogoča. Stalin je postavil načelo, da pripadajo vsi plodovi iz zemlje onemu, ki jih pridelava. Zemlja je res državna imovina, ki jo kmet izgubi po petih letih, ako je ni obdeloval, toda ruskemu kmetu je bolje kot našemu kmetu, ki mu njegovo imeje konfiscirajo davčni uradi zaradi zaostalega davka. Stalin je uvidel, da ni mogoča revolucionarna politika, da niso izvedljive Marxove metode in da ni mogoč socializem, ki je naperlen proti družbi. Diktatura nad kmetom ni mogoča. Ruski muškarci molijo Boga, toda duhovniku se več ne klanja. To je velik napredek. Uveljavila so se etična načela, ki priznavajo Boga in vero in so približala Rusijo ostalemu svetu. Po inozemskih revijah se čita kakšne so današnje razmere v Rusiji. Iz naših listov te-

za ni mogoče svadetl, ker smo štiti le to, kar nam Beograd dovoli. Srbi čislajo Ruse, ker vedo, da jih je Rusija rešila in osvobodila. Hrvaati tega sicer ne moremo trditl, a nosimo v sebi slovanski občutek in razumevanje za veliko slovansko idejo. Za Slovence je posebno važno, da Rusija ne bo nikdar dovolila, da bi Italija dobila samo še pedeni slovenskega ali hrvatskega teritorija. Prišel bo čas, ko bo Liga narodov načela to vprašanje in uknila največjo krivico, ki je bila kdaj storjena, da je bila malemu narodu odrezana desna roka in da so mu izkopala oči. (Burno odobravanje.) Trst in Gorica so oči Slovenije in Primorje je njena desna roka.

Obnova diplomatskih odnosov med našo kraljevino in Rusijo ne bo pomenilo samo važen diplomatski akt, temveč obnovo vseh elementarnih sil našega naroda. Tega se Anglija boji brez potrebe, a Italija po pravici. Položaj bivše Avstrije je bil pri nas z geografskega, kulturnega in ekonomskega oziroma utemeljen politično pa je gresila, ker je podredila naš narod tako, da je bil skoraj zaslužjen. Zato je morala propasti.

Mi smo Indoevropski narod. Odtod izvirata tudi naše sorodstvo z Indijci. Stara kultura je pri nas pod pritiskom Mongolov in Turkov zamrla, a njeni elementi so ostali. Veliki indijski mislec Ghandi ki je proučeval problem malih narodov v podrobnosti, pozna najbolje severne narode in Jugoslovence. Naš pokret naj gre za tem, da se bo gojila po slovanskih državah čista socialna religija ki iztrebi slabost, nepoučene poučjuje, nesložne združuje in tirane odpravlja.

Naš narod le strošča. Prišlo je tako daleč, da smo vsi od prvega do zadnjega v kleščah beograjske cencarije, ki jih je treba pretrgati. Mi se moramo vrniti k gospodarskemu napredku. Sem za carskoino unijo z Nemčijo — toda Nemci se morajo odredi vsaki misli na to, da bi se mogli vrniti k predvojni politiki. Učijo naj se od Amerike. V Evropi je 26 carinskih področij, ki zapirajo meje med državami. Tako da je Evropa v tem pogledu vsa razcepljena. Naš položaj je tak, da nismo zmagovalci, temveč da smo med gospodarsko tepenimi. Morda v enem letu, ali morda v petih letih bo razširjeno in olašeno Društvo narodov, v kateri bodo Rusija, Amerika, Indija rešile problem Jugoslavije in Srednje Evrope, ki bo združena v veliki federaciji carskine unije med Baltičkim in Crnim morjem. Takrat šele bo lahko uživala Jugoslavija plodove svojih talentov. Do tedaj pa vedro in veselo na delo, ki ste si ga izbrali, mladi prijatelji!

pređlog, da snala sa l. 1928. ređni prispavek po 5 Din, izredni pa po 3 Din na đana. Za prosvetni odbor je poroćal br. M. Kovaić. Ključ pomanjkljivim podatkom se je našel na župnem teritoriju 1181 prosvetnih podjetij, med katerimi jih je 61 čisto zabavnega značaj napram 1120 reše vsebine; med temi znaša število nagovorov za članstvo 383. za naraščaj in deca po 528. Knjižnice ima 20 društeva z več ti-soć knjigami, župna knjižnica pa šteje 343 zvezkov.

Po kratkih referatih bratov manjšinarja in sanitetnega referenta je bila župnemu starešinstvu dana razrešnica, nakar je bil določen za kraj župnega zleta (s tekami) dne 17. junija t. l. Maribor.

Pri nato sledeljih volitvah je bilo sestavljeno župno starešinstvo takole: starosta J. Novak; podstaroste dr. Stanković (Vraždin), dr. Salamun (Ptuj) in M. Kovačić (obenem župni prosvetar); načelnik Mačus, podnačelnik Hočevar (Mur, Sobota) in J. Dekleva (Maribor); načelnica Nabergojeva, podnačelnica J. Sketova (St. Lenart); tajnik Struna, blagajnik D. Kocmut, župni nadzornik J. Zorko, matrikar Lj. Kranjc, manjšinar svetn. J. Sercec, sanit. referent dr. Sekula; odborniki ing. Desaty, inž. Lehen in prof. Sovenik; namestnika llich in Zotter; rač. preglednika Hren (Studenci) in Haller (Maribor). A. I.

z izredno pozornostjo je vsa množica slišala njegova besedila — lahko jih mirne duše šteje mo na 3000 — sledila Radićevim izvajanjem, ki so neprestano očitovala izredno duhovitost in vsestransko informiranost. Originalni način pripovedovanja s šaljivimi in več ali manj drastičnimi primerami, vmes pa tudi z ocvirkii jedke satire, je navezal poslušalce na govornika, da so mu sledili z vidnim užitkom. Le parkrat je g. Radić temperamentalno izstopil iz okvira svojega strokovnega predavanja in žel burno pritrjevanje.

Ob zaključku svojega govora je gospod Radić žel burno odobravanje. Okrog avtomobila, s katerim se je ob 19.30 odpeljal k brzovalcu za povratek v Zagreb, se je zbrala velika množica, posebno mladine, ki je priredila gospodu Radiću prav pristranske ovacije.

Prešetke godine prilađil so se vršile v Plaveh pri Zelezem Brodu češkoslovake sokolske tekme v smućarstvu kot sestavni del III. medletnih tekem. Vodil jih je namestnik naćelnika, br. Jirsak. Prvi dan se je tekmovalo v članski tekmi na 50 km, drugi dan v tekmi trićlanskih patrolj na 12 km, tretji dan tekme članic na 10 km in članic na 18 km in četrti dan v skoku prostem in združenem. Rezultati so sledeći:

Tekma na 50 km: I. br. Sloněk Bohumil, Novo mesto na Moravskem, 6:14.04.

Tekma v trojicah: I. Jilemnic 1:27.28.

Tekma članic: I. Gošćejnova Bohumila, 48 min. 43 sek.

Tekma članic: I. Kulha Josip, 1:23.03.

Prosti skok: I. Koldovsky Karel 35 meldiv najdaljši skok Hnyk Adolf 37 m.

Združeni skok: I. Tryzna Josip, 547.50 toćk. Udeleženja tekmovalce je bila zelo velika, udeleženec pa je bilo dneвно nad 10.000. Pristostvovali so med drugimi za vojnega ministra general Krejći, za COS dr. Heller, za Smućarski Savez ing. Doubalik itd. — Celotna prireditelj je bila zaključena z telovadno akademijo, peljem in godbo. Ad »Sokolstvo«.

Malo po 18. je predsednik akademskoga društva za Društvo narodov g. Marjan Zajc otvoril predavanje g. Stepana Radića s kratkim pozdravom, v katerem se je govorniku zahvalil za odziv.

Med splošno tišino le g. Radć izjavlj: Deset let po zaključku svetovne vojne se jasno vidita dva velika rezultata, ki sta posledica velikih naporov najboljših mislecev in predstavnikov narodov. Prvi rezultat je ta, da se je pričelo po velikem delu Evrope in sveta v polni meri spoštovati človeško osebnost. Drugi pojav kot posledica svetovne vojne je dejstvo, da gre razvoj v levo ali se istočasno levicarske stranke pomikajo proti centru in celo desnici. Zavržene so revolucionarne metode in ostale zveste duševni revoluciji in svobodnemu napredku misli.

Ta polav moramo usgotoviti posebno v zadnjih mesecih tudi v naši državi, kjer je prišlo do zblížanja med Samostojno demokratsko stranko in Hrvaško kmećko stranko. Slično je tudi v veliki Angliji, kjer so odnosi med delavsko in liberalno stranko nekako taki kot pri nas med SDS in HSS. Njihovo zblížanje formalno sicer ni izvedeno, ali stvarno v Angliji vsakdo čuti, da bo pri prihodnjih volitvah dobila ta skupina moćno večino. Delavci niso več za revolucionarne metode, ker imajo iz splošnih stavk slabe izkušnje. Liberalna stranka pa je izdala pred kratkim svoje glasovlje, te reforme, na katerih so delali polućeno leto prvi strokovnjaki, ki so danes ponos liberalcev. In tudi sprejemljive za konservativce in delavsko stranko.

Za trezno in mirno presojo našega zunanje-političnega položaja se je treba ozreti po svetu in proučiti razmere v velikih državah in med velikimi narodi in jih nato primerjati z razmerami pri nas.

Za Ameriko je znaćno, da ne pusti nobenega tulca, da bi tamkaj delal red. Slično je storila tudi Anglija pred 100 leti, ko ni pustila francoske revolucije v deželo, a je njene velike ideje sama v mnogem oziru bolje sprovela nego Francija. Amerika pošilja svoje zastopnike v Rusijo, da proućujejo boljševizem in druge tamošnje pri. Eke, ne dovolj pa, da bi boljševiki uvalali svoje metode v Ameriki. Pri tem je gotovo, da bo ona marsikaj kar je nova Rusija izmislila, uvedla pri sebi. Take metode se moramo od velikega naroda učiti tudi mi. Veliki narodi niso samo bogati, niso samo številni, ampak tudi pametni.

Znani so veliki uspehi, ki jih je dosegel s svojimi metodami Amerikan Ford. Danes je že tako daleč, da je njegov gospodarski politiko prevzela država. Po Fordovih načelih delavci ni vijk, ni koło in ni orodje, temveć clovek, sotrudnik in ima iste pravice kot inženier ali kapitalist. Tega delavca je treba spoštovati in dobro plaćati. Če se delavec ne spoštuje, ni demokracije. Čim več bo delavec zaslužil, tem bolj bo obogateło domaće tržišće in tem bolj bo moć konzuma naraščala. Ford je n. pr. pred dvema letoma stopil pred delavce, ki so imeli po 2 dolarja 40 centov dneвно, in jim ponudil 4 dolarje, pod pogojem, da mora-

so srejetju župnega proraćuna za leto 1928 je bil na predlog računskih preglednikov podan odstopajoći upravlj avtorizatorj soglasno.

Glavna skupščina je odobrila sledeće župne prireditelj za leto 1928: Priredi se petero večjih nastopov in sicer v Koćevju, v Ljubljani pri Sokolu II., v Šiški, Domžalah in Dolenjem Logatu. Župnega zleta v pravem pomenu besede leta 1928 ne bo. Pać pa bo T. O. po sklopu glavne skupščine toćno predpisal društvom, kje naj obvezno sodelujejo na omenjenih petih prirediteljih. Izmed ostalih sklepov moramo omeniti, da se je ukilni tiskovini fond in združil z župno blagajno. Dalje se je sklenilo, da se v letošnjem letu črta vsa ona drušтва, ki ne bodo redno izpolnjevala vseh svojih dolžnosti.

Konćno je bilo izvoljeno novo župno starešinstvo za leto 1928 kot sledi: Starosta br. Nande Marolt, podstaroste br. Ferdo Juvaneć, Jože Mesec in dr. Ivan Oražek (Ribićna). Za načelnika je bil izvoljen br. Vlakó Kukeć, za namestnika br. Stane Trček. Naćelnica je ponovno sestra Ryškova, namestnica sestra Preskarjeva. Ostale funkcije so sledeće: prosvetar br. Prosenec, tajnik in računovodja br. Flegar, blagajnik br. Mešek Jože, matrikar br. Jereb, manjšinar br. Ivan Mešek, nadzornik br. Drenik, odbornika br. dr. Krejći in dr. Lokar. Namestnika br. Franke in Petrović, revizorji br. Lozelj, Sever in Stravs.

Po volitvah, ki so se vršile soglasno z vklj. konćno je skupščina obravnavala še nekoliko internih vprašanj, nakar je brat starosta s pozivom na pozitivno delo zaključil uspelo skupščino.

Sokolstvo

Glavna skupščina Ljubljanske sokolske župe

V nedeljo, 26. t. m. se je vršila predpolidne na Taboru glavna skupščina Ljubljanske sokolske župe ob navzočnosti 58 delegatov, ki so zastopali 30 sokolskih društeva. Opraviljo se je društvo Koćevje, nezastopana pa so ostala drušтва iz Unec-Rakeć, Velike Lašće, Komenda in Visnja gora.

Zborovanje je otvoril župni starosta br. Marolt, ki je po uvodnih formalnostih podal poročilo o splošnem delu v župi tekmo leta 1927. Osobito je poudaril vse važnejše dogodke, kakor pokrajinski zlet in z njim splošno otvoritev sokolskega Tabora. Z zahvalnimi besedami se je spominjal bratskega delovanja češkoslovakega Sokolstva. Nato pa je v markantnih besedah podvrzel kritiki sedanjí pojav padanja števil članstva, ki temelji na izloćevanju vseh onih oseb, ki so se kot konjunktivisti svoječasno vpisali v sokolsko organizacijo, kasneje pa niso hoteli izpolnjevati svojih članskih dolžnosti. Gotovo pa je, da odira v veliki meri naraščanje članstva tudi velika gospodarska kriza, ki se nahaja v naši državi. — S toplim apelom, naj sokolska drušтва posepejše nabirajno akcijo za stradaćce v Hercegovini, Crni gori in Dalmaciji, je končal brat starosta svoje lepo poročilo.

Ob burnem pozdravljanju je nato povzel besede savezni odposlanca br. Ferdo Juvaneć, ki je v imenu JSS pozdravil vse navzoće. Zagotovil je delegate, da bo Savez vsikdar podpiral župo, osobito pažno pa bo vedno posvetil taborskem vprašanju. Konćno je pozval savezni zastopnik vse navzoće na delo za sokolski tisk.

Iz zelo izžepnega in zanimivega poročila tajnika br. Flegarja posnemamo, da je štetja Ljubljanske župa koncem leta 1927 skupno 36 edinic, ki so bile združene v šestih okrožjih. Starešinstvo je imelo med letom 24 sel, vršila se je tudi ena odborova seja. Poročilo omenja nato vse važnejše dogodke med letom, poudarja veliki kontakt skoraj vseh društeva z župnim starešinstvom. Dalje ugotavlja poročevalec, da je župa pokrenila mnogo važnih vprašanj glede poglavitno sokolskega delovanja med naprednim dijastvom in akademiki in mlajšo učiteljsko generacijo, ker je njeno doseganje udeleženstvo mnogo premajhno. — Srdba za manjšinski društvi Mata-Vuzenica in Dravograd je bila pri župi velika. — Ob zaključku leta 1927. je izmed 36 edinic imelo lastni dom 18 društeva, v gradnji se nahaja dom v Cerkljah, pripravljajo pa za leto 1928 zgradno domov v Ribićni in na Vrhniku. — V doglednem času se bodo pričeli zidati tudi domovi v Stepanji vasi, Št. Vidu nad Ljubljano in Sodražici. — Tekom leta 1927 so bila črtana drušтва in odseki na Blokah, Dolenji vasi, Loškem potoku in na Brdu. — Osamosvojili pa se je odsek na Vaćah.

Dosedanjí župni naćelnik br. Jesć je podal zboru zelo kritično poročilo na podlagi statistike, javnih nastopov in lastnih opazovanj ter poročil članov župnega tehniškega odbora. — Kot posebno važno in pereće toćko je obravnaval vprašanje sokolskih prednjakov, ki jih povsed primanjkuje. Danes šteje župa le 48 župnih prednjakov, imeti pa bi jih morala nad 240. Zato je priporočljivo, da društva skrbno redno vsako leto, da odpošlje vsaj po enega člana in člаницo v župne tećaje. Pohvalno omenja okrožni tećaj ribiškega okrožja, ki ga je obiskalo 10 članov in člаниц 4 društeva. Od teh je napravila polovica župni prednjaki izpit — Javnih društvenih nastopov je bilo leta 1927 skupno 26 in trije okrožni zleti. Nastopi bi morali biti boljši! — Zelo zanimiv del naćelnikovega poročila je bila toćna analiza vseh župnih društeva po delovanju in uspehih. Naćelnik je razmotril iz vseh važnih stališč delo posameznih društeva ter je konćal poročilo s pozivom na delo in napredek.

Župni blagajnik br. Mešek in računovodja br. Flegar sta poročala o denarnem stanju župe in sta svoje poročilo opremila s raznimi kritičnimi pripombami interneza znaća. Gospodarsko stanje župe je zadovoljivo, vendar pa bi bilo še boljše, ako bi vse vključene edince storile napram nadrejeni instanci popolnoma svoje dolžnost. — Gospodarski položaj v sedanjí krizi pa zaenkrat še vedno ne dopuščja izdajanje lastnega župnega glasila.

O prosvetnem delovanju v župi je podal iz-

vestje br. Verđ Svaljar. Vršilo se je leta 1927 skupno 1017 prireditelj kot sledi: predavanj sokolske vsebine 23, drugih 39. Nagovorov na tekovaldeće oddelke je bilo na člance 97, člаниц 66, naraščaj 122, deca 140. Družabnih večerov je bilo 32, razpravnih večerov 34, izletov 76, gledaliških predstav 89, 4 koncertii, 50 zabav, 18 izravnk, 46 plesov, 16 akademij, 2 posel, 6 prosvetnih šol in 8 marionetnih predstav za mladino. Knjižnice štejejo 5208 knjig z 2850 čitateľji in 5367 izposojilj. V župi je ena godba na pihala, 2 godalna orkestra, 1 salonski orkester in nekoliko tamburaških zborov. Poročevalec je zaključil poročilo s pozivom na čim večjo narocitev sokolskih glasil »Sokolskega Glasnika«, Prednjaka, Sokolika in Naše Radosti.

Matičar br. Jereb je poročal, da šteje župa koncem leta 1927 skupno 4916 članov in člаниц, kar znaći napram letu 1926 upadeć 328 oseb. Župni nadzornik br. Bojan Drenik je v svojem lepem in zelo izčrpnem poročilo pokazal na vse dobre in slabe strani delovanja naših društeva po upravni in tehniški strani ter je podal mnogo nasvetov, kako bi se od pomaglo raznim nedostatom.

Po sprejetju župnega proraćuna za leto 1928 je bil na predlog računskih preglednikov podan odstopajoći upravlj avtorizatorj soglasno.

Glavna skupščina je odobrila sledeće župne prireditelj za leto 1928: Priredi se petero večjih nastopov in sicer v Koćevju, v Ljubljani pri Sokolu II., v Šiški, Domžalah in Dolenjem Logatu. Župnega zleta v pravem pomenu besede leta 1928 ne bo. Pać pa bo T. O. po sklopu glavne skupščine toćno predpisal društvom, kje naj obvezno sodelujejo na omenjenih petih prirediteljih. Izmed ostalih sklepov moramo omeniti, da se je ukilni tiskovini fond in združil z župno blagajno. Dalje se je sklenilo, da se v letošnjem letu črta vsa ona drušтва, ki ne bodo redno izpolnjevala vseh svojih dolžnosti.

Konćno je bilo izvoljeno novo župno starešinstvo za leto 1928 kot sledi: Starosta br. Nande Marolt, podstaroste br. Ferdo Juvaneć, Jože Mesec in dr. Ivan Oražek (Ribićna). Za načelnika je bil izvoljen br. Vlakó Kukeć, za namestnika br. Stane Trček. Naćelnica je ponovno sestra Ryškova, namestnica sestra Preskarjeva. Ostale funkcije so sledeće: prosvetar br. Prosenec, tajnik in računovodja br. Flegar, blagajnik br. Mešek Jože, matrikar br. Jereb, manjšinar br. Ivan Mešek, nadzornik br. Drenik, odbornika br. dr. Krejći in dr. Lokar. Namestnika br. Franke in Petrović, revizorji br. Lozelj, Sever in Stravs.

Po volitvah, ki so se vršile soglasno z vklj. konćno je skupščina obravnavala še nekoliko internih vprašanj, nakar je brat starosta s pozivom na pozitivno delo zaključil uspelo skupščino.

Obćni zbor Mariborske Sokolske župe

se je vršil 26. februarja ob navzočnosti delegatov 25 društeva in saveznega odposlanca br. Jerasa, ki je prinesel pozdrave od JSS ter pojasnil sedaj v gospodarskem oziru že razveseljivi savezov položaj, ki bo dovoljeval, da se bo v savezu odslej lahko intenzivneje tehniće in idejno delalo nego doslej.

Iz poročila tajnika br. Strune posnemamo, da šteje MSZ v 28 društvih in 3 oddelkih 2040 članov in 855 člаниц, torej 2895 članstva (+ 224 napram prejšnjemu letu), 394 moškega in 299 ženskega, torej skupaj 693 naraščaja, 546 moške in 614 ženske dece, skupaj torej 4748 pripadnikov.

Naćelnik br. Maćus je grajal nedelavna drušтва, delavnih pa jih je 22 v 4 okrožjih. Većje prireditelj so bile v župi 3. 18 pa društvenih telovadnih prireditelj. V raznih društvih in okrožjih se je vršilo več prednjakjih tećajev. Moćna drušтва so teritorialno tako razmećena, da lahko podpirajo delo drugih društeva; to so drušтва Maribor, Ptuj, Slovenigradec in Ljutomer.

Blagajniško poročilo je pokazalo, da je imela MSZ dohodkov 268.726.21 Din in istotoliko izdatkov Bilanca izkazuje čistege imetja 71.000 Din, napram lani prirašteć za 4917 Din. Z ozirom na župni davek je po burni in dolgo trajni debati predri-

ti moće svetelj, ker smo štiti le to, kar nam Beograd dovoli. Srbi čislajo Ruse, ker vedo, da jih je Rusija rešila in osvobodila. Hrvaati tega sicer ne moremo trditl, a nosimo v sebi slovanski občutek in razumevanje za veliko slovansko idejo. Za Slovence je posebno važno, da Rusija ne bo nikdar dovolila, da bi Italija dobila samo še pedeni slovenskega ali hrvatskega teritorija. Prišel bo čas, ko bo Liga narodov načela to vprašanje in uknila največjo krivico, ki je bila kdaj storjena, da je bila malemu narodu odrezana desna roka in da so mu izkopala oči. (Burno odobravanje.) Trst in Gorica so oči Slovenije in Primorje je njena desna roka.

Obnova diplomatskih odnosov med našo kraljevino in Rusijo ne bo pomenilo samo važen diplomatski akt, temveč obnovo vseh elementarnih sil našega naroda. Tega se Anglija boji brez potrebe, a Italija po pravici. Položaj bivše Avstrije je bil pri nas z geografskega, kulturnega in ekonomskega oziroma utemeljen politično pa je gresila, ker je podredila naš narod tako, da je bil skoraj zaslužjen. Zato je morala propasti.

Mi smo Indoevropski narod. Odtod izvirata tudi naše sorodstvo z Indijci. Stara kultura je pri nas pod pritiskom Mongolov in Turkov zamrla, a njeni elementi so ostali. Veliki indijski mislec Ghandi ki je proučeval problem malih narodov v podrobnosti, pozna najbolje severne narode in Jugoslovence. Naš pokret naj gre za tem, da se bo gojila po slovanskih državah čista socialna religija ki iztrebi slabost, nepoučene poučjuje, nesložne združuje in tirane odpravlja.

Naš narod le strošča. Prišlo je tako daleč, da smo vsi od prvega do zadnjega v kleščah beograjske cencarije, ki jih je treba pretrgati. Mi se moramo vrniti k gospodarskemu napredku. Sem za carskoino unijo z Nemčijo — toda Nemci se morajo odredi vsaki misli na to, da bi se mogli vrniti k predvojni politiki. Učijo naj se od Amerike. V Evropi je 26 carinskih področij, ki zapirajo meje med državami. Tako da je Evropa v tem pogledu vsa razcepljena. Naš položaj je tak, da nismo zmagovalci, temveč da smo med gospodarsko te-

penimi. Morda v enem letu, ali morda v petih letih bo razširjeno in olašeno Društvo narodov, v kateri bodo Rusija, Amerika, Indija rešile problem Jugoslavije in Srednje Evrope, ki bo združena v veliki federaciji carskine unije med Baltičkim in Crnim morjem. Takrat šele bo lahko uživala Jugoslavija plodove svojih talentov. Do tedaj pa vedro in veselo na delo, ki ste si ga izbrali, mladi prijatelji!

Prešetke godine prilađil so se vršile v Plaveh pri Zelezem Brodu češkoslovake sokolske tekme v smućarstvu kot sestavni del III. medletnih tekem. Vodil jih je namestnik naćelnika, br. Jirsak. Prvi dan se je tekmovalo v članski tekmi na 50 km, drugi dan v tekmi trićlanskih patrolj na 12 km, tretji dan tekme članic na 10 km in članic na 18 km in četrti dan v skoku prostem in združenem. Rezultati so sledeći:

Tekma na 50 km: I. br. Sloněk Bohumil, Novo mesto na Moravskem, 6:14.04.

Tekma v trojicah: I. Jilemnic 1:27.28.

Tekma članic: I. Gošćejnova Bohumila, 48 min. 43 sek.

Tekma članic: I. Kulha Josip, 1:23.03.

Prosti skok: I. Koldovsky Karel 35 meldiv najdaljši skok Hnyk Adolf 37 m.

Združeni skok: I. Tryzna Josip, 547.50 toćk. Udeleženja tekmovalce je bila zelo velika, udeleženec pa je bilo dneвно nad 10.000. Pristostvovali so med drugimi za vojnega ministra general Krejći, za COS dr. Heller, za Smućarski Savez ing. Doubalik itd. — Celotna prireditelj je bila zaključena z telovadno akademijo, peljem in godbo. Ad »Sokolstvo«.

Reška sokolka župa na Sušaku je naročila pri zagrebškem hijgienem zavodu Kino aparat, ki ga v kratkem prejme po primeroma nizki ceni, filme pa ji bo pošiljal omenjeni zavod brezplaćno. — Ali ne bi bilo to izvedljivo tudi v Sloveniji?

Sokolski dom numerava zgraditi l. 1928, tudi sokolsko društvo v Čupriji v šumadijski župi. Nabran ima že prećeljni fond v ta namen, ostali zneski se bodo pa nabrali med članstvom in prebivalstvom, ki kaže za to akcijo zelo veliko zanimanje.

Vojaštvo in Sokolstvo v CSR. Četrta divizija je sestavila statistiko o večbanju rekrutov ter nastopom po telovadnih društvih. Iz nje je razvidno, da je izmed 7299 rekrutov delovalo v Sokolu 1791 ali 39%, v Orlu 78 ali 1.4%, v Delavskih telovadnih enotah 395 ali 9% in v komunističnih tel društvih 31 ali 0.67%.

Zveza delavskih telovadnih enot na Češkoslovake je štetla koncem leta 1927. v 13 župah 46 okrožij z 1031 društvom, 41.092 člana 12.348 člаниц, 8107 naraščajnikov, 6584 naraščajnic, 16.248 dećkov in 162.5 dećlice ali skupaj 100494 pripadnikov. V zadnjem letu je napram l. 1925. številu pripadnikov nekoliko naraslo Telovadec je bilo 7795 telovadk 3835 ter ves naraščaj in deca skupno je telovadilo od vsega številja pripadnikov 41.889 oseb ali nad 42%.

Poljsko Sokolstvo priredi leta 1929 velik zvezni zlet vsega članstva v Poznanju, kjer se bo vršil velik telovadni nastop. Razne tekme v lahki atletiki in na orodju v prvi številki zveznega g'as'ila »Przewodnik Gimnastyczny Sokol« je izšel na vse članstvo velik navdušen poziv, ki opozarja že sedaj vse brate in sestre na slavnostne dneve in lepem Poznanju.

Poljsko Sokolstvo

Razvoj poljskega sokolskega saveza za znamujemo posebno od leta 1920, ko je stopil na čelo organizacije br. Adam Zamojski, ki je leta 1924. sprožil misel obnovitve slovanskega sokolskega saveza ter se je na njegovo inicijativo vršila leta 1925 v Varšavi ustanova seja. Danes je združeno v poljski sokolski zvezi v sedmih velikih župah 87 okrožij, ki štejejo okoli 900 društeva z 70.000 člani in člаницami. Zanimivo je, da je izven poljske republike 10 žup z 115 društvi z 3450 člani v Franciji, poleg tega pa še v Ameriki 12 žup z okoli 12.000 člani.

Smučarske tekme češko-slovakega Sokolstva

Priletkom februarja so se vršile v Plaveh pri Zelezem Brodu češkoslovake sokolske tekme v smućarstvu kot sestavni del III. medletnih tekem. Vodil jih je namestnik naćelnika, br. Jirsak. Prvi dan se je tekmovalo v članski tekmi na 50 km, drugi dan v tekmi trićlanskih patrolj na 12 km, tretji dan tekme članic na 10 km in članic na 18 km in četrti dan v skoku prostem in združenem. Rezultati so sledeći:

Tekma na 50 km: I. br. Sloněk Bohumil, Novo mesto na Moravskem, 6:14.04.

Tekma v trojicah: I. Jilemnic 1:27.28.

Tekma članic: I. Gošćejnova Bohumila, 48 min. 43 sek.

Tekma članic: I. Kulha Josip, 1:23.03.

Prosti skok: I. Koldovsky Karel 35 meldiv najdaljši skok Hnyk Adolf 37 m.

Združeni skok: I. Tryzna Josip, 547.50 toćk. Udeleženja tekmovalce je bila zelo velika, udeleženec pa je bilo dneвно nad 10.000. Pristostvovali so med drugimi za vojnega ministra general Krejći, za COS dr. Heller, za Smućarski Savez ing. Doubalik itd. — Celotna prireditelj je bila zaključena z telovadno akademijo, peljem in godbo. Ad »Sokolstvo«.

Reška sokolka župa na Sušaku je naročila pri zagrebškem hijgienem zavodu Kino aparat, ki ga v kratkem prejme po primeroma nizki ceni, filme pa ji bo pošiljal omenjeni zavod brezplaćno. — Ali ne bi bilo to izvedljivo tudi v Sloveniji?

Sokolski dom numerava zgraditi l. 1928, tudi sokolsko društvo v Čupriji v šumadijski župi. Nabran ima že prećeljni fond v ta namen, ostali zneski se bodo pa nabrali med članstvom in prebivalstvom, ki kaže za to akcijo zelo veliko zanimanje.

Vojaštvo in Sokolstvo v CSR. Četrta divizija je sestavila statistiko o večbanju rekrutov ter nastopom po telovadnih društvih. Iz nje je razvidno, da je izmed 7299 rekrutov delovalo v Sokolu 1791 ali 39%, v Orlu 78 ali 1.4%, v Delavskih telovadnih enotah 395 ali 9% in v komunističnih tel društvih 31 ali 0.67%.

Zveza delavskih telovadnih enot na Češkoslovake je štetla koncem leta 1927. v 13 župah 46 okrožij z 1031 društvom, 41.092 člana 12.348 člаниц, 8107

Domace vesti

Konec gerentstva v Mestni hranilnici Ljubljane. Včeraj je prevzel upravne posle Mestne hranilnice v sebi občinskega sveta, dne 7. t. m. izvoljeni odbor in sicer po svojem namenu g. dr. Viktorju Gregorčiču.

Imenovanje za šef-zdravnika pri okrožnemu uradu. Ravnateljstvo okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani je g. dr. Ivana Zajca starejšega imenovalo za šef-zdravnika pri okrožnem uradu.

Imenovanje v finančni službi. S krajevim ukazom so imenovani: finančni svetnik dr. Karel Novotni za šefa davčne administracije v Ljubljani, finančni tajnik Ivan Volčič za finančnega svetnika pri finančnem okrajnem ravnateljstvu v Mariboru, finančni koncipist Ignacij Širca za finančnega tajnika pri delegaciji ministrstva financ v Ljubljani in finančni koncipist Konrad Škoflek za finančnega tajnika pri davčni administraciji v Ljubljani.

Imenovanja v oblasti službi. V področje ljubljanske oblasti so imenovani: dosedanj vladni svetnik dr. Franc Logar za ravnatelja oblasti uradov, dosedanj finančni komisar Ignacij Širca za šefa oblasti financ v Ljubljani in finančni koncipist Konrad Škoflek za finančnega tajnika pri davčni administraciji v Ljubljani.

Imenovanja v oblasti službi. V področje ljubljanske oblasti so imenovani: dosedanj vladni svetnik dr. Franc Logar za ravnatelja oblasti uradov, dosedanj finančni komisar Ignacij Širca za šefa oblasti financ v Ljubljani in finančni koncipist Konrad Škoflek za finančnega tajnika pri davčni administraciji v Ljubljani.

Izprememba v odvetništvu. Odvetnik v Ribnici na Dolenskem dr. Josp Lavrič se bo v treh mesecih preselil s svojo pisarno v Slovenjgradec. Istotako se bo v Slovenjgradec preselil odvetnik v Murski Soboti dr. Ferdo Černe.

Novi upravnik sarajevskega gledališča. Namesto Branislava Nušića, ki je zapustil državno službo, je imenovan za upravnika sarajevskega gledališča dr. Mirko Korolija, dosedanj gledališki upravnik v Splitu. Nušić osnuje privatno gledališče v Beogradu.

Podpore ministrstva poljedelstva. Ministrstvo za poljedelstvo je podelilo večje podpore živinorejski zadrugi v Predosladih in mekarski zadrugi v Zablaci.

Proslava 10 letnice češkoslovaške republike. V Splitu se bo na svečan način proslavila desetletnica ustanovitve češkoslovaške republike. Pri tej priliki se bo vršil ciklus predavanj o političnih, kulturnih in ekonomskih vprašanjih češkoslovaške republike.

Letošnji profesorski kongres na Sušaku. Kakor poročajo iz Beograda, se bo letošnji profesorski kongres vršil na Sušaku. Priprave za kongres so že v toku.

Mornariška baza v Divuljah. Kraj Divulje pri Trogirju je določen za bazo naše pomorske aviacije. Z njeno izgradbo se je pričelo že pred dvema letoma. Sedaj pa je ministru vojske in mornarice odobren kredit v znesku 1.495.000 Din za dogradbo novega hangarja na tej bazi.

Nova redakcija pri »Koprivah«. V redakciji zagrebškega popularnega humoristično-satiričnega lista »Koprive« so se dni nastopile naslednje izpremembe: novi direktor in šef redakcije je akademski slikar Rudolf Valič, urednik ilustrativnega dela lista Sergej Mironović, tekstovni del »Kopriv« pa je prevzel Ivo Pasarić.

Izlet poljskih dijakov v Jugoslavijo. Velika skupina poljskih dijakov bo priredila ob letošnjih velikonočnih praznikih poučno potovanje v Jugoslavijo. Pod vodstvom svojih profesorjev bodo obiskali dijaki Beograd odkoder bodo preko Sarajeva potovali v Dalmacijo, potem pa preko Sušaka in Zagreba v Ljubljano in Maribor, odkoder se bodo vrnili v svojo domovino. Poljski profesorji bodo priredili v večjih mestih predavanja.

General Tomić v Rogaski Slatini. Pišče nam iz Rogaske Slatine: Komandant žandarmerije general g. Vojslav Tomić je 24. t. m. inspiciral tukašnji žandarmerijsko stanico, katero je našel v najlepšem redu ter se je pohvalno izrazil o poslovanju postajnega moštva pod sedanjim vodstvom. Ob enem si je general g. Tomić ogledal v spremstvu komandirja stanice narednika g. Alojzija Mursiča in tajnika zdravilnice upra vosp. Franja Bratuse tukašnji zdravilniški, podzemski vrelce in zdraviliško dvorano ter nalivalnico. G. general je pri odhodu pripomnil, da je Rogaska Slatina glede lege in idilčne okolice najbolje urejena zdravilišča v naši državi. Ob enem je obljubil, da bo v zdraviliški sezini za dalje časa posetil naše zdravilišče, kar je zadosten dokaz, da je g. general odnesel zelo dobro vtise iz Rogaske Slatine.

Pojasnilo o obči pomilostitvi. Kakor namo je ob priliki rojstva princa Tomislava izdal kralj Aleksander ukaz o obči pomilostitvi. V svrhu pravičnega tolmačenja posemneznih točk tega ukaza je ministru pravde izdalo razpis, s katerim se postajnje kraljevi ukaz »Uradni list« objavlja ta razpis v 19. letošnji številki.

Nova uprava Udruženja rezervnih oficijev, pododbor Ljubljana. Na občnem zboru ljubljanskega pododbor URO, v katerem je prisnel večerajšnj »Ponedeljek« podrobno poročilo, je bila v soboto pri volitvi nove uprave soglasno odobrena nastopna lista: člani upravnega odbora g. France Ahtčin, ing. Ladislav Bovec, Vladimir Janušič, Janko Jarec, dr. Veljko Jeglič, Aleksander Kuharič, Mihael Malčen, Vekoslav Mlekuž, ing. Ciril Pirc, Rudolf Pleškov, Milan Sterekar, Jernej Vengust, dr. Leopold Vičar, Josp Zupančič in dr. Janko Žirovnik; namestniki: dr. Julij Fellacher, Matko Janežič, ing. Ciril Juvan, dr. Ivan Pintar, Adolf Sadar in Etlon Bežek. Nadzorni odbor člani: Makso Detiček, Riko Juk, ing. Leo Mencinger, Avgust Pertot in dr. Rudolf Sajovic; namestniki: Veljko Oražem,

dr. Rudol Koprivnik in dr. Stanko Novak. **Smrtna kosa.** Umrla je v Ljubljani g. Franja Černe, bivša kramarica. Pogreb se bo vršil danes ob 3. popoldne iz hiše Zlati Florijanska ulica 38. — Istotako se bo danes ob 16. vršil pogreb g. Ivana Rozmana, sluga II. drž. gimnazije v Ljubljani, iz Strossmayerjeve ulice 1. k Sv. Križu. Pokojnima blag spomin, žalujočim naše iskreno sožalje!

Vprašanje obstoja bratovske skladsnice KID na Jesenicah. Kakor znano je minister za socialno politiko dr. Gosar zbral podatke glede ukinitve naše bratovske skladsnice. Postojala je velika nevarnost, da se ta namen uresniči, zlasti, ker je te težnje podpirala tudi inspekcija dela v Ljubljani, rudarsko glavarstvo pa tudi ni kazalo posebnih volje, da bi se tej nameri energično upro. Sedaj pa smo informirani da je ta misel padla v vodo in sicer je minister za šume in rude, ki je za končno odločitev v tej stvari pristojen, na odločno intervencijo dr. Zerjave izjavil, da se izločitev delavstva KID iz okvira bratovskih skladsnic ne izvede. Tako se je zopet izkazalo, kdo je znal braniti prave težnje jeseniškega delavstva.

Občni zbor društva trgovskih potnikov in zastopnikov za Slovenijo v Ljubljani bo 18. marca ob 10. uri popoldne v kolozdovski restavraciji glavnega kolodvorja v Ljubljani z običajnim dnevnim redom. — Odbor.

Zelezniške mesečne karte. Po naši novi potniški tarifi se bodo od 1. marca dalje javnim uslužbencem na njihovo zahtevo izdajale mesečne vozne karte od kraja bivanja do kraja službe in nazaj po cenah v tabelici Iva. Ta tabela ima cene do 100 km dalje. Cene do 50 km so naslednje: I—10 kilometrov potniški vlak II. in III. razreda 70 Din, oziroma 35 Din; brzovlak II. in III. razreda 105 Din, oziroma 70 Din; I—15 km 110—, 35 ter 165, 110; 16—20 km 140, 70, 210, 140; 21—25 km 180, 90, 270, 180; 26—30 kilometrov 210, 105, 315, 210; 31—35 km 250, 125, 375, 250; 36—40 km 280, 140, 420, 280; 41—45 km 320, 160, 480, 320; 46—50 km 350, 175, 525, 350 dinarjev. Za javne uslužbence se smatrajo državni uslužbenci (civilni in vojaški) ter uslužbenci občinskih oblastev. Mesečne karte se morejo kupiti samo na podlagi legitimacije za kovanje mesečnih kart za javne uslužbence. Legitimacija se dobi na železniški postaji bivališča (cena 1 Din). Legitimacija je veljavna leto dni, mesečna karta pa za dotični mesec. Z mesečno karto lahko potuje lastnik kolikorkrat hoče vsak dan. Mesečno karto sme uporabljati samo oseba, na kome ime se karta glasi.

Jugoslovenski srednješolci. Pravkar je izšla 5. številka dijaškega lista »Jugoslovenskega srednješolca«, ki prinaša članke večinoma izpod perne srednješolcev. Članek »Vzgoja, učitelj, pedant« seznanja čitatelje s pedagoškimi stremeljenji italijanskega pedagoga Gentileja. Ignoutis je napisal razpravo »Mladi rod in sport«, kjer pojasnjuje pravilne odnose mladine do sporta. Crtoimir Zorec je poslal »Dijaško pismo iz Prage«. V pismu poroča o dijaštvu in šolstvu v ČSR. Novljan nadaljuje svoj zanimivi potopis »S kolesti v Split in Sarajevo«. Na članek Fr. Kodra »V snegu na smučeh« se naša lepa slika naših planin. Svoje misli o šolsni podaja Kovač v članku: »Vzgoja — na pohodu«. Slede »Hudomušne misli« in drobni iz srednješolskih organizacij. K leplostnemu delu prispevajo: Milan Vrtanček nadaljevanje »Usode« in I. K. Primožič s svojimi »Zapiski«. Presentita nas je nova oprema lista. Naslovna stran je okrašena z originalnim lesorezom, ki je delo mladega umetnika iz Prage. J. S. se je pridobil med dijaštvom lepo številno prijateljstvo in ima več naročnikov kakor vsak drug dijaški list. Manj je razširjen med profesorji in sploh nedijaki. Upamo, da bodo znali tudi ti ceniti idealna stremeljenja naših najmlajših in s tem, da naroči list, priznali dijaštvo njegovo delo. J. S. se naroča v upravi (Prešernova ulica 4., Ljubljana. — Celoletna naročnina 20 Din.

Naše nebo i naše more. V založbi novosadskega »Vidovdana« je tni v obliki velike revije izšla zanimiva publikacija »Naše nebo i naše more« s številnimi slikami naših vojnih ladij avijonov in hidroavijonov ter živih in mrtvih prvakov naše mornarice in avijatike. Med drugim objavlja članke: »Naš floti program«, »More svoja i more naša«, »O higijeni avijatike«, »Ratna mornarica kraljevine SHS«, »O ratu u vazduhu«, »Stanje naše vazdušne obrane«, »Jugoslovenska trgovska mornarica«, »Naoružanje bolnih brodov«, »Narodna svijest i obrana našega Jadrana« in »Budući vazdušni rat«. Izdaja je propagandistično potrebna in lepo opremljena. Publikacija zaključuje: »Naš mir in našo varnost nam garantira samo moč in pripravljenost naše narodne vojske«.

Lovska dražba. V petek 30. marca ob 9. se bo oddal pri ljubljanskem sreskem poglavarju na javni dražbi v zakup občinski lov občine Dobrova za dobo 5 let, to je za čas od 1. aprila 1928 do 31. marca 1933. Dražbeni pogoji so na vpogled med uradnimi urami pri omenjenem oblastvu.

Gradba malih stanovanj v Zagrebu. Da se odpomore že vedno zelo velikemu pomanjkanju malih stanovanj v Zagrebu, je zagrebška mestna občina sklenila, da zgradi letos nadaljnjih 100 malih stanovanj za delavske in nepremožne sloje. Hišice bodo v početku polietla dograjene in strankam v porabo izročene. Namenjene so v prvi vrsti deložirancem in strankam brez strehe proti nizki najemini. Tozadevna gradbena dela so že razpisana.

Naistarejša žena Jugoslavije. V okolici mesta Čačak v Srbiji živi v krogu svojih sinov snah in vnukov Stanojka Ranitovičeva, ki je te dni dosegla starost 116 let in je najbrže najistarejša žena v Jugoslaviji.

Vkljub vročim starosti je razmeroma le precej zdrava.

Roparski umor mitničarja. Kakor poročajo iz Novega Sada je bil v Perlezu v noči od sobote na nedeljo umorjen in oropan mitničar pri tamkajšnjem mostu Taca Jovanovic. Umor je opazil neki seljak, ki se je ponoči vozil preko mostu. Doslej za storilca še ni sledu.

Krvava bitka med dvema seloma. Nedavno smo poročali o krvavi bitki, ki se je prošil tedaj vršila med seljaki dalmatinskih vasi Klisivo in Gromača. V tej bitki je bil ubit seljak Guro Batinič, mnogo pa je bilo hudo ranjenih. Po odredbi državnega pravdnika se je vršila preiskava na kraju bitke. Aretiranih je bilo 14 seljakov, ki so kompromitirani pri tem ekscesu. V soboto pa je bilo sodišču izročeni še 26 seljakov, tako da se v zaporih dubrovnškega okrožnega sodišča nahaja sedaj 40 ekscedentov.

Vojaški begunec Anton Repar pobežnil iz zapora. Pred nekaterimi dnevi je bil v Subotici aretiran vojaški begunec Anton Repar, rodom baje iz Ljubljane. Vtaknili so ga v vojaške zapore, iz katerih je že kar prvo noč pobežnil. Imel pa je snolo. Detektiv ga je naslednjega dne opazil v neki kavarni ter izročil v policijske zapore, odkoder pa je na nepojasnen način zopet pobežnil.

Morilka svojega moža obsojena na do smrtno ječo. Apelacijsko sodišče v Novem Sadu je prošlo soboto Julko Reličeva, ki je umorila svojega moža, obsojila na do smrtno ječo. Reličeva je bila prvotno obsojena na smrt.

Sarajevske gostilne brez natakarič. Policijska direkcija v Sarajevu je odredila, da se s 1. marcem odvpi ženska potrežba po vseh lokalih druge in tretje vrste. Policijska direkcija je to odredila iz socialnih zdravstvenih ter moralnih ozirov in zlasti še zaradi tega, ker ženska potrežba po lokalih jemlje zaslužek izkušenim natakarijem, katerih je zaradi tega mnogo brez kruha.

Ciganska gostija. Janko Ugarković, cigan iz Husja pri Karlovcu, je kupoval, pogosto pa tudi brezplačno dobival od seljakov poginulo živino. Meso je pojedel, kožo pa prodal. Orožniki so prišli temu na sled ter napravili konec takim ciganskim gostijam. Ugarković je bil aretiran, sedaj pa se vrši polizvedovanje, od katerih seljakov je dobil poginulo živino. Tudi konjač v Karlovcu je sreskemu poglavarstvu ovadil, da se cigani v okolici Karlova hranijo s poginulo živino.

Roparski napad v Vojvodini. Na cesti med Pašičevim in Temerinom je bil prošil četrtke pri belem dnevi izvršen roparski napad. Kupčevalec z lajci Mihael Igrački se je popoldne z vozom, naloženim z jajci in perotino iz Sove vračal v Temerin. Blizu Temerina ga je neznan možki napadel ter z revolverjem nevarno obstretil. Potem se je napadalec popel na voz in se odjedal neznanokam. Teško ranjeni igrački je bil prepeljan v bolnico, roparja pa zasleduje žandarmerija.

Težka letalska nesreča v Bosni. Predvečerajšnjim zvečer se je pri Visokem v Bosni pripetila težka aeroplanska nesreča, pri kateri se je onesrečil podporočnik Fridek Lesni, ki je ostal na mestu mrtev. Podnarednik Karel Prilek, rodom Slovence pa je bil težko ranjen in prepeljan v sarajevsko bolnico. Kakor je Prilek izjavil, se je aeroplan tipa Breguet XIX popoldne dvignil z mostarskega aerodroma. Namenen je bil v Novi Sad. Ko je preletel Ivanj planino je zaradi goste megle v Bosni zablodil. Ob štirih popoldne je zmanjkalo bencina. Letalca sta se skušala spustiti na neko livado pri selu Pozrakovič, tri kilometre oddaljeno od Visokega. Pri spuščanju je močan veter prevrnil aeroplan, ki se je na zemlji razbil. Letalca sta ostala pod njim. Na kraj nesreče je prispela komisija, sestojeca iz kapetana Gradišnika in poročnika Kišova. Stanje podnarednika Prileka je opasno, vendar je upanje, da bo ostal pri življenju.

Hladno vreme tudi v Dalmaciji. V Ljubljani je včeraj zjutraj termometer beležil 7 stopinj Celzija pod ničlo. Po vseh iz Splita pa je tudi v Dalmaciji zavladalo precej hladno vreme; temperatura je padla na 0.4 stopinje nad ničlo. Po vsej Dalmaciji pihla hladna burja, morje je nemirno, vendar pa parobrodarski promet redno funkcioniira.

Težka nesreča pri vožnji iz gozda. Z rešilnim avtom so prepeljali včeraj popoldne v ljubljansko bolnico hlappa Antona Dernača iz vasi Hrib pri Loškem potoku. Dernač je vozil dopoldne iz gozda domov dvovpredni voz naložen s hlodi. Na neki krivini pa se je voz nagnil ter je eden hlodov padel ob vozu stopajočemu vozniku naravnost na glavo. Umrli mu je črepinjo ter je njegovo stanje skoro brezupno.

V desetih letih šestkrat pogorel. Kakor javljajo iz Ogulina, je v četrtek zvečer v Hreljinu nastal požar v hiši Ante Brozovič. Plamen se je videl do osem kilometrov daleč. Brozovič je ostal brez strehe s štirimi nedoraslimi otroci. Zanimivo je, da je od leta 1918. že šestkrat pogorel. Domneva se, da je bil ogenj podtaknjen. Hiša ni bila zavarovana.

ITO — zobna pasta najboljša.

Pri želodčnih težkočah, slabem tekmu, tresenju v udih, doseže uporaba naravne Franz-Josef grenčice pri vsaki starosti in spolu hitro oživljenje prebavilnih organov. Zdravniška poročila iz tropskih dežel hvalijo »Franz-Josef« vodo kot izborno sredstvo proti griži kakor tudi želodčnim boleznim. Dobi se v vseh lekarnah, drogerijah in špecerijskih trgovinah.

Novi tečaj za strofelepe, slovensko in nemško stenografijo, na zasebnem učnem zavodu Ant. Rud. Legat v Mariboru se bodo začeli 12. marca t. l. in bodo trajali šest mesecev. Pojasnila, prospekte in vpisovanje in prodajalni tvrdke Ant. Rud. Legat & Co., Maribor, Slovenska ul. telef. 100. 313

Sadno drevje, pritiklave marelice, češnje, jablane, prunus triloba, lepotočno grmičevje, divjo trto, vrtnice plezalko, nizke in viskodobelne nudim za pomladno saditev. Naprava in negovanje privatnih vrto. Anton Ferant, trgovski vrtnar, in drovničar. Ljubljana, Ambrožev trg 2. 60

Iz Ljubljane

— Predavanje o okultizmu. Snoči je v veliki dvorani Mestnega doma predaval g. Bruno Herzl iz Zagreba o okultizmu. Predavatelj je v lahko razumljivi hrvaščini popljudo obdelal vse pojave okultizma, od aure in telepatije s vidovitostjo (clairvoyance, Hellsehen) in televizijo do tkzv. časovne telepatije (proročanstva; Nostradamus in njegove centurije), špiritizem (mediumizma) inkarnacije, materijalizacije duh. Podal je nazorno razlago nekaterih navidez nadnaravnih pojavov s tkzv. podzavestjo (Unterbewusstsein, subconscience) ter je zanimivo pripovedoval o mesmerizmu, sugestiji in hipnotizmu, ki se danes prav za prav že ne more več tretirati kot okulta veda. Predavanja se je udeležilo kakih 150 oseb, ki so govorniku pazljivo sledile in ga na koncu nagradile z živahnim aplavzom. Dvorana je bila žal bolj slabo zasedena: očitno je občinstvu več do šarlatanskih, nekritičnih in neznanstvenih »produkcij«, ki jih od časa do časa prirejajo razni telepati, kakor do serioznih znanstvenih predavanj. Mogoče tudi, da je slabo udeležbo pripisati Radičevemu predavanju v Unioni, dasi obe priveditvi časovno nista kolidirali. — Na zanimivo Herzlovo predavanje se še povrnemo.

— Društvo delovodij in Industrijskih uradnikov v Ljubljani naznanja svojim članom, da bo redno mesečno zborovanje v hotelu Strukelj, dne 4. marca ob 9. uri popoldne. Sprejemajo se tudi novi člani. 448

Doba slavnega Dostojevskaja in Turgenjeva v »Ufa« velefilmu

Tlačani

Ruska kmetska vstaja.

Pridel Pridel

ELITNI KINO Matica

— Sokol I. — Tabor obvešča članstvo da je preminul njegov član, brat Ivan Rozman. Pokojnega brata spremlimo na njegov zadnji poti danes, 28. t. m. ob 13.30 iz hiše Zlatosti v Strossmayerjevi ulici 1 na pokopališču k Sv. Križu v civlilu z znakom. — Odbor.

— Člane Slov. lovškega društva naprosamo, da se udeležijo pogreba pokojnega odbornika-gospodarja g. Ivana Rozmana. Zbirališče ob 15.15 uri v Strossmayerjevi ulici. (Poslopje II. realne gimnazije na Poljanah). — Odbor SLD.

— Občni zbor podružnice Jugoslovenske Maticice za kolodvorski okraj bo v ponedeljek, 12. marca ob pol 8. zvečer v dvorani Akademskoga doma, Miklošičeva cesta 5, z navadnim spredom. V primeru nesklepnosti se bo vršil občni zbor ob vsaki udeležbi uro pozneje.

— Rezervni oficirji se vabijo, da se udeležijo predavanja, ki bo v sredo, 29. t. m. v dvorani oficirskega doma. Predaval bo načelnik štaba komande dravske divizijske oblasti, generalštabni polkovnik g. Kosta Adamović. — Pododbor Ljubljana.

— Dvorska knjižnica se zadnje čase spopolnjuje z najmodernejšimi deli naše in nemške književnosti, zato se svojim cenlj. odjemalcem najtopleje priporoča.

— Moderni plesni večer združen z velikim plesnim turnirjem za prvenstvo Slovenije v l. 1928. bo v soboto 3. marca v veliki dvorani Kazine. Vabila in informacije se dobe pri plesnem mojstru g. Jenku, v l. nadstr. kav. Emonas, vsak dan od 18. do 20. ure. 461

— Smučarji, člani klubov, ki reflektirajo na trikratno polovično vožnjo, naj izročijo slike, oz. savezne legitimacije saveznomu blagajniku I. Komarju v ogl. oddelku »Jutras«. — JZSS.

— Drobna poljska kronika. Od nedelje na ponedeljek ne beleži policijska kronika nikakih posebnosti. Prijavljeni so bili samo naslednji dogodki: en sum vloma, tatvina suknjica, poškodba tuje lastnine, en popadljiv pes, 3 prestopki pasjega kontuma, dva prestopka zglazevalnih predpisov, ena nezgoda, en požar in štirje prestopki cestnega policijskega reda. Aretaciji sta bili izvršeni dve, in sicer ena zaradi vlačugarstva in ena zaradi tatvine.

— Pobalistvo. V stanovanje zasebnice Uršule Kremzarjeve, stanujoče na Emonski cesti št. 25., je v nedeljo ponoči vrgel neznan zlikovec velik kamen. Kamen je prebil dvoje šip ter bi skoro poškodoval tudi Kremzarjevo. Kremzarjeva, ki trpi nad 50 Din škode, je odhitela takoj na ulico in obvestila o dogodku stražnika, vendar je zasledovanje zlikovcev ostalo doslej brezuspešno.

Najboljše ima G-ladez

Štilajeva ul.

— Huda poškodba. V Sp. Šiški podirajo že nekaj dni bivšo zasilno cerkev v kolonijah barak, ki stoje tam še izza vojnega časa. Barako, v kateri se je med vojno in še nekaj časa po vojni brala maša, so kupili dravelski posestniki, ki potrebujejo les. V soboto popoldne je bila notri med drugimi zaposlena tudi 29letna delavka Neža Kavčičeva iz Dravelj, ki je pobirala po tleh razne lesene odpadke, nenadoma pa se je zrušil z razmajane strehe velik tram, ki ji je padel naravnost na glavo. Kljub velikim ranam na glavi je poškodovanca prišla še pred vrata, kjer pa se je zgrudila in padla v nezavest. Ponesrečenko so odpeljali z vozom na njeno stanovanje, kjer se nahaja v zdravniški oskrbi.

— Zahlodela slaboumnica. Predsnočnim je zapazil eden stanovančev hiše št. 7. v Zelenburčevi ulici, da leži na dvorišču na

desetih nomna Bosa. Jel jo je buditi, nakar mu je ženska povedala, da želi priti v stanovanje neko poznane stranke v tretjem nadstropju. Tujka je nato res šla v tretje nadstropje kjer se je na nenadoma vlegla na hodnik odkoder jo je obveščeni stražnik odpeljal na stražnico. Kakor so tam ugotovili, gre za slaboumno Marijo B., stanujočo na Osojah, ki vedno odhaja od doma ter bežajo po okolici. Slaboumnica ženska je bila nato oddana soprogu.

— Klubski svetovnih znanj prispeli. Najnovejši modeli P. MAGDJC, Ljubljana.

— Traifka Golli-Pompe, nasproti magistrata se preseli na Mestni trg št. 8. 449

Iz Maribora

— Na shodu proti napakam socialnega zavarovanja ki se je vršil ob veliki udeležbi v nedeljo dopoldne v Gambrinovi dvorani, so poročevalci navedli mnogo gorastanih primerov nereditosti, s katerimi so sedanji klerikalni komisarji in člani ravnateljstva obtežili že itak dovolj nereditno poslovanje zavarovalnih ustanov. Ekspoziture in poslovalnice, pa naj imajo še toliko članstva, so izgubile vsako pravico sodelovanja ter opravljajo samo še tehnično stran poslovanja. Ne zaupa se jim niti izplačevanje podpor, kar bridko občutijo premnogi reveži. Na shodu se je predvsem zahteval takojšnji razpis volitev v okrožne urade in konec komisariatov, nadalje zahtevajo samopravo avtonomnih zavarovalnih edinic. Te edince naj medsebojno tvorijo zveze, katere naloga naj bo skrb za pravilno tolmačenje in izvajanje zakonov, zbiranje statistike in kontrola denarnega gospodarstva članic. V sporazumu med zastopniki delojemalcev in delodajalcev naj zveza ustanovi in vodi skupne ustanove, kakor bolnice, sanatorije, nabavo raznih skupnih potrebščin in ustvarjanje rezervnih fondov. Klerikalni agitator in član ravnateljstva, je skušal braniti komisarijate, toda njegov nastop je bil skrajno ponesrečen. Nakazovanje podpor po pošti iz Ljubljane se mu zdi zaradi tega dobro, ker sprejemajo nakaznice po navadi doma žene ne pa možki, ki bi po njegovem mnenju denar lahko zapravili. Zborovalci niso vedeli, ali bi se jezili ali smejali. Med delavci SLS s takimi svojimi predstavnikmi ne bo daleč prišla.

— Iz borze dela. Od 19. do 25. t. m. h. iskalo pri borzi dela 75 možkih in 41 ženskih delavskih moči posla. Službenih mest je bilo na razpolago skupaj 70. Delo je dobilo 22 možkih in 20 žensk, 34 delovnih moči pa je odpotovalo za delom iz mesta. Od 1. januarja do 25. februarja je iskalo delo, skupno 1243 osebe, službenih mest je bilo na razpolago 586, odpotovalo je za delom 971 oseb, 330 oseb pa se je črtalo iz evidence.

— Haydn »Stvarjenje«. 7. marca 1928.

— Koncert moškega zbora Drave dne 2. marca. 447

Iz Celja

— Nedeljski izprehodi. Okolica Celja je zopet oživele. Izredno lepo vreme in osušene ceste in pota izvajajo dan za dnem Celjane v prosto naravo. Pa saj se tudi izplača iti v okolico, kakršne nima kmalu kaklo mesto. Seveda je razlika med izletniki v Celju in drugod. Druge n. pr. Ljubljančanje imajo gotove izletne točke, kjer si privedejo dušo, potem pa hajd domov, medtem ko imajo Celjani rajši dolge sprehode v prosto naravo. Najlepša točka je pač Celjska kočica in Svetina, zlasti pa pot skozi Hudičev graben, katerega pota bi bilo treba popraviti. Skrbeti moramo za lepe sprehode in dovoljno reklamo, da privabimo v mesto tujce in letoviščarje.

— Lastniki motornih vozil se opozarjajo da so desepole nove evidenčne tablice ter se bodo delile za mesto Celje še ta teden, za ostale občine celjskega srezja pa prirodni teden. Tablice se dobe pri policijskem oddelku sreskega poglavarstva v Celju.

— Razstava kuharskih in šivalnih izdelkov gojenek gospodinskih tečajev, ki se vrši na deški okoliški osnovni šoli v Celju, bo odprta o priliki sklepa tega tečaja v nedeljo dne 4. marca od 8. ure dalje v konferenčni sobi v l. nadstr. K razstavi se vabijo k obilnemu posetu posebno starši iz celiske okolice.

— Celjska porota. Za pomladansko zasedanje porotnega sodišča, ki se prične v ponedeljek, dne 5. marca so doslej razpisane sledeče razprave: dne 5. marca Anton Špiler (uboj), dne 6. marca Ivan in Franc Gaber (tatvina) in Ludovik Kovačič (tatvina). Nekaj primerov bo še razpisanih. Porotno zasedanje bo trajalo samo tri dni.

— Trio ravn. Karla Sancina, prof. E. Marsiča in prof. R. Matza izvala na svojem koncertu v četrtak, dne 1. marca ob pol 9 uri zvečer v veliki dvorani celjskega Narodnega doma najlepše skladbe triove literature svetovnih mojstrov. 1.) L. van Beethoven VII trio Op. 97; 2.) Anton Dvořak: Trio B-dur, Op. 21; 3.) B. Smetana: Veliki trio v g-molu Op. 15. Trio je ž-g-l v Ljubljani in Zagrebu sijajne uspehe, predprodaja vstopnic v trgovini Goričar & Leskovešek.

— Guslarski prvak Tanasje Vučič v Celju. Guslarski prvak Tanasje Vučič bo na svoji turneji po Sloveniji nastopil tudi v Celju, in sicer predvideno v sredo, dne 7. marca.

— Smrtna kosa. Pred grofijo v Celju je umrl 73 let stari čevljarji mojster Zupane Jurij. — V celjski javni bolnici sta umrla dne 25. t. m. 39 let stari prekupčevalec lesa Janez Vodep in dne 26. t. m. 44 let stara Antonija Jezernik, delavčeva žena iz Dolgega polja v Celju. N. v m. p!

— Strašna smrt. V Pasteurjev zavod v Celju so prepeljali te dni 26 letnega posestnika Ludovika Zelka iz Pečarovec v Prekmurju. Ugriznil ga je stekel pes. Ker ga niso pravočasno oddali v Pasteurjev zavod je dobil zadnje dni napade in je bila vsaka zdravniška pomoč zaman. Umri je kmalu nato, ko je bil oddan v celjski Pasteurjev zavod.

— Vozna cena za avtobus na progi Celju-Maribor in obratno je znižal mariborski mestni svet od 64 Din na 50 Din od km.

Iz Kranja

r— Javna licitacija za dobavo gramozov v območju kranjske sekcije gradbene direktorije ob 14. marca ob 9. uri dopoldne.
 r— Zupančičeva proslava. V nedeljo je Sokolovo društvo slovesno proslavilo 50-letnico pesnika Otona Zupančiča. Velika dvorana Narodnega doma je bila nabito polna. Proslavo je otvorila načelnica svetnega odseka Janja Miklavčičeva, ki je imela o slavljencu daljši govor. Mnogo pohval je žel nastop prof. soprane Olge Kolarjeve, bivše članice ljubljanske opere, ki je dovršeno zapela 5 pesmi in pevski zbor sto glav broječe sokolske dece pod vodstvom učitelja g. Stanka Završnika. Izmed deklaracij je najbolj ugajala »Nočni psalm«, ki jo je izdeklarirala naraščajna Sabothyjeva. Zal, da se proslave ni mogel pesnik sam udeležiti. Proslava je napravila na številno občinstvo prav lep vtis.
 r— Gozdni požari Sreski poglavar je izdal na vse občine razglas o preprečitvi in omejitvi gozdnih požarov ter navodila o čiščenju gozdov, pašnikov in njiv.

Iz Trbovelj

r— Shod SSI v Trboveljah. V nedeljo popoldne se je vršil v Delavskem domu shod socialistične stranke, ki ga je obiskalo okoli 800 rudarjev. Kot glavni govrnik je nastopil narodni poslanec g. Pečejan. V kratkih obriskih je opisal gospodarski položaj naše države in ostro kritiziral proračun, ki ne posveča produktivnim posvetim in socialnim institucijam skoro nikake pažnje. Govoril je še o starostnem zavarovanju delavstva, za katero nimata vladna nobenega pravega smisla in končno zelo vehementno napadel sedanji policijski režim v državi.

Naši onstran granice

p— Likvidacija dunajske poštne hranilnice. Sporazum glede likvidacije bivše avstrijske poštne hranilnice z dne 6. aprila 1922. je določil nasledstvenim državam sorazmeren del aktiv. Države so sprejele terjatve upnikov v poštnohranilnem prometu, ki so 26. marca 1919 imeli svoje redno bivališče na ozemlju dotične nasledstvene države ter se potem nišo izselili. Italijanski uradni list prinaša dodatek k sporazumu. Iz aktiv poštne hranilnice dobi Italija 200.000 avstrijskih šilingov, avstrijske predvoine rente v nominalni vrednosti 3.500.000 lir in posojilo tržaške mesta ter trgovske zbornice v znesku 426.000 kron. S tem se ima omogočiti italijanskim financam, da plačajo poštnohranilno imovino onih oseb po 60% v lirah. Terjatve v poštnohranilnih knjižnicah so po večini že izpremenjene v lire. Preiskava glede poštnotekočih računov še ni končana. Vrednostni papirji, obseženi v rentnih knjižnicah, se nahajajo v finančnem ministrstvu v Rimu.
 p— Na Slovence v Benečiji pritisnjajo z vedno večjo silo. Pomagal je tudi videmski škof Rossi, ki je pregnal nekaj slovenskih bogoslovcev iz Vidma, ker so čitali slovenske knjige. Preselili so se v Gorico. V cerkve med Slovenci je hotel vstopiti italijanski pridigo. Ljudstvo se je uprlo in nasproti bivšim bojevnikom v svetovni vojni so morale oblasti popustiti. Pred vojo je imel Josip Vuza iz Veneta pri St. Petru ob Nadiži slovensko etiketo za steklenice. Njegovi reklamni listki so se glasili: »Predelke italianske Slovenje Slivo vitza pravih sliv. Modro jo nuzat — dobro stori Previz jo nuzat — slabo storis. Dandanes je kaj takeza nemogoče.

p— O zastarelih navadah je pisal te dni tržaški »Piccolo«. Tržaške družine mislijo, da je najbolj pristno ono mleko, katero dobivajo od okolinskih mekaric. To je po visokem »Piccolovem« mnenju zelo nepačno. Zato priprečuje Tržičane, da je bolj gotovo, da piše mešan dobro mleko, ako gre ponj v mekarnu, kakor pa če ga kupi od mekaric. »Piccolo« dela tako reklamo za regnikolsko mekarno, ki vozi mleko v Trst in bojkotira »drugorodne« mekarice. Včasih se »Piccolo« kar cedi prijateljstva do slovenskega ljudstva, tu pa ga vidimo zopet, kako mu želj gospodarsko propasti.
 p— V Gorici s priklopjenimi okolničanki vasmj je bilo 31. dec. 1927 prebivalstva 46.932. Lani se je priselilo v Gorico 3045 oseb, izselilo pa 1894. Rojstev je bilo v Gorici lani 793 smrtnih slučajev 548.

p— Bivšega zupana v Solkanu Ivana Nibranta so dolžni nekateri, da si je prilastil več denarja ob priliki, ko je obnavljal po vojni poškodovane in porušene stavbe. Prišlo je do razprave, pri kateri je bil Nibrant oprošten, ker so težitelji odtegnili tožbo.
 p— Pusta so pokopavali v Gorici trile veselaški Figel, Marega in Čevernac. Izvedela je za to policija, ki je pozvala vse tri pustnjake k sebi in jih podučila, da bi bili morali naznaniti se kot pusta, ker je to nekaka javna predstava. Globbo bodo morali plačati ali pa jih vtiaknejo za nekaj časa v zapor.

p— D'Annunzio bo zidal na Reki cerkev v spomin padlim legionarjem. Reški škof Sam je velik čestitice D'Annunzija, katerega je celo občeval na njegovem domu. Tam sta se bratsko poljubljala in objemala. V Vatikanu pravijo, da je D'Annunzio nevaren brezverec in znova se je obrnil proti njemu papež, ki je v razgovoru na rimske postne propovednike povdarjal, da je ta

človek prejel od Boga res čudovite zmožnosti, toda v svojih spisih je pustil skoro povsodi sledove brezboštva in nemoralnosti. »Piccolo« je rekel na to, da papež pretirava.
 p— Par kilogramov moka je prinesel čez mejo Josip König iz Bele peč. Zato so ga vlekli v Gorico pred sodnika Tam je zadrževal, da je bil na Koroškem pri svojem sodniku, ki mu je podaril moko za družino. Sodniki mu niso verjeli. König je obsolen na globo 500 lir.
 p— Nekaj novih šolskih postoljij nameravao zgraditi v Istri z državnimi sredstvi. Tako v Borštu v občini Marengne, v Riziari in v občini Dekani, v Pregarju v občini Podgrad in v Slistvu v občini Materija. Svoj čas je hodila po deželi komisija, ki je določala, kje naj se zgradijo za šole poslopja, ki bi lahko služila tudi za vojašnice po potrebi.

k— Nevarnost za Koroško. »Heimatschutz« načelnju general Hülgerth. Stopil je v pokoj radi tega, da je prevzel vojaško vodstvo koroškega »Heimatschutz«. Na zborovanju te organizacije je naglašal Hülgerth, da vsebuje jugoslovansko-italijansko nasprotstvo nevarnost za Koroško, da postane prehodno ozemlje za tuje čete ali celo bojišče. Koroška mora ostati v slučaju konflikta nevtralna pa docela oborožena. Hülgerth išče mladino, katere naj se vsa izvežba v orožju. Obrambni boji so pokazali, kaj stori dobra volja in ne gre vedno le za številno. Nekateri dunajski listi so menili, da bi bil Hülgerth bolje storil, ako bi bil močkal. V deželi je težka gospodarska kriza, ljudje ne morejo plačevati davkov, sredi takih razmer pa stoji general in goni mladino pod orožje. To je zapravljane dragocena časa z ogromnimi stroški! Socialni demokratje pravijo, da je »Heimatschutz« varnostna četa za kapitaliste, ki ima nalogo, da s silo tišči k tom delovno ljudstvo. Največ trpijo pod pritiskom »Heimatschutz« Slovenci!

Gospodarstvo

Udeležba tujih držav v našem izvozu

Generalna direkcija carin je objavila podatke o udeležbi tujih držav v našem izvozu. Po tej statistiki smo v preteklem letu izvozili (v oklepajih udeležba v odstotkih skupne vrednosti izvoza): v Italijo 1921,6 tisoča ton v vrednosti 1589,9 milijona Din (24,8%), v Avstrijo 318,4 tisoča ton v vrednosti 1448,7 milijona Din (22,6%), v Češko-slovaško 388,1 tisoča ton v vrednosti 726,7 milijona Din (11,4%), v Nemčijo 89,7 tisoča ton v vrednosti 678,7 milijona Din (10,6%), v Grčijo 220,6 tisoča ton v vrednosti 619,7 milijona Din (9,7%), v Madžarsko 670,5 tisoča ton v vrednosti 488,1 milijona Din (7,6%), v Švico 62,3 tisoča ton v vrednosti 216,3 milijona Din (3,4%), v Anglijo 60,4 tisoča ton v vrednosti 88,5 milijona Din (1,3%), v Egipt 129,2 tisoča ton v vrednosti 53,9 milijona Din (0,8%) in v Zedinjene države 58,3 tisoča ton v vrednosti 48 milijonov Din (0,75%). Skupno je znašal izvoz 4.251.456 ton (1926. 4.884.718 ton) v vrednosti 6400,1 milijona Din (1926. 7818,2 milijona Din).

V Italijo smo največ izvozili: gradbenega lesa (za 545,8 milijona Din), jaje (138,3) in goveje živine (90,4);
 v Avstrijo: največ svinj (386,9), goveje živine (173,9), mesa (171,9);
 v Češko-slovaško: največ turščice (206,8), svinj (127), pšenice (99,9);
 v Nemčijo: največ bakra (164,8), hmelja (151,3) jaje (104,3);
 v Grčijo: največ drobnice (116,1), goveje živine (71,2), ostalih vrst žita (63);
 v Madžarsko: največ gradbenega lesa (83,6) turščice (43,8), drv (41,5);
 v Švico: največ jaje (150,3), svežega mesa (15,3), opija (5,5);
 v Anglijo: največ bakra (82,5), gradbenega lesa (28,6), celuloze (10,1);
 v Egipt: največ gradbenega lesa (88,9), kalcijevega karbida (11,9), umetnega škričja (6,1);
 v Egipt: največ cimenta (44), umetnega škričja (3,8), gradbenega lesa (3,1).

Razvoji našega izvoza v posamezne države v zadnjih štirih letih je razviden iz naslednje tabele (v milijonih Din):

Italija	1927.	1926.	1925.	1924.
Avstrija	1589,9	1699,5	1651,5	2393,0
Češko-slov.	726,7	938,7	834,3	943,7
Nemčija	678,7	724,4	636,8	389,0
Grčija	619,7	578,0	638,5	676,2
Madžarska	488,1	370,4	458,2	756,2
Švica	216,3	296,2	364,8	389,6
Francija	126,5	188,8	180,5	362,9
Anglija	88,5	67,7	85,9	131,5
Egipt	53,9	55,8	84,2	110,6
Zedinj. države	48,0	49,7	76,6	50,6
Poljska	32,2	19,6	97,9	20,8
Rumunija	32,0	783,3	1213,9	252,6

Naprav preteklim letom je najbolj nazadovol izvoz v Italijo, ki je bil v preteklem letu za 1167 milijonov Din manjši kakor leta 1924. Tudi v odstotkih celokupnega izvoza je naš izvoz v Italijo nazadovol od 28,9 % v l. 1924. o. o. do 25,1 % v l. 1926. na 24,8 % v l. 1927. Izvoz v Avstrijo je sicer nazadovol, vendar se je udeležba Avstrije dvignila od 20,7 % v l. 1926. na 22,6 % v preteklem letu. Udeležba Češko-slovaške je v odstotkih celokupnega izvoza napram pr. letu malenkostno nazadovala (od 12 % na 11,4 %), dvignila pa se je udeležba Nemčije od 9,8 na 10,6 %, kakor tudi udeležba Grčije od 7,4 na 9,7 % in udeležba Madžarske od 4,7 na 7,6 %. Orromno nazadovanje izvoza v Rumunijo je le navidezno. Kakor je podoba, se letos izvoz preko Brajele ni smatral kot izvoz v Rumunijo, kar je vsekakor povzročilo navidezno nazadovanje izvoza v to državo.

— Lombardna posejila pri Poštni hranilnici. Poštna hranilnica bo odslej dajala lombardna posojila na podlagi najmanj 50 komadov obveznic 2 in pol odstotne Vojne škode, 7% državnega investicijskega posojila in 4% obveznic za likvidacijo agrarnih odnosjajev v Bosni in Hercegovini, vsem osebam in ustanovam brez razlike. Na eno obveznico 2 1/2% Vojne škode v nominalni vrednosti 1000 Din da Poštna hranilnica 300 Din lombardnega posojila, na 1 obveznico (nom. 100 Din) 7% investicijskega posojila 70 Din in na 1 obveznico 4% obveznic za likvidacijo agrarnih odnosjajev 30 Din lombardnega posojila. Obrestna mera znaša letno 7%. Poleg obresti, ki se plačujejo za 3 mesece vnajprej, se računa še za vsako tromesečje provizija 1/4%. Posojilo je kratkoročno, dovoljuje se le za 3 mesece, lahko pa se vsake 3 mesece podaljša.

— Naš vojni dolg v Franciji, kakor znano, še ni reguliran. Francosko finančno ministristvo je te dni objavilo statistiko francoskih vojnih terjatov, iz katere posnemamo, da znaša naš vojni dolg v Franciji 1946 milijonov frankov. Od te svote je treba odšteti profitorjatvje v višini 166 milijonov frankov, tako da znaša per saldo naš dolg 1780 milijonov frankov.
 — Navodila finančnim oblastvom za uveljavljanje novega davnega zakona. Ker se bodo gotove odredbe novega davnega zakona uveljavile s prvim aprilom t. l. (slov.-benički davek), je finančni minister izdal davčnim oblastvom navodila za točno in pravilno uveljavljanje novega zakona.
 — Uradni tečaj za mare. Finančno ministristvo je za mesec mare določilo naslednje uradne tečaje: 1 napoleon 218,70, 1 turška lira 247,15, 1 angleški funt 277,2, 1 ameriški dolar 56,85, 1 holandski dolar 55,55, 1 nemška marka 13,65, 1 poljski zlat 6,37, 1 avstrijski šiling 8, 1 belga 7,92, 1 penga 9,99, 100 francoskih frankov 223,5, 100 švicarskih

frankov 1094,5, 100 italijanskih Lir 801, 100 holandskih guldinarjev 2290, 100 rumunskih lejev 85, 100 belgaskih levov 41, 100 danskih kron 1552, 100 švedskih kron 1525, 100 norveških kron 1513, 100 češko-slovaških kron 168,5.

— V trgovinski register so se vpisale nastopne tvrdke: Kranjska hranilnica v Ljubljani (lastnik: Ljubljanska oblast; upravni odbor: Ivan Avsenek, Karl Čeč, Franc S. Finžgar, dr. Vlad. Ravnihar, dr. Friderik Luckmann, vsi iz Ljubljane, Gabriel Oblak iz Dolenjega Logatca ter Vinko Resman iz Radovljice); »Jugoreklama«, družba z o. z. v Ljubljani (osn. glavnica 5000 Din); Filip Rubel, družba z o. z. trgovina z razglednicami v Ljubljani (osn. gl. 50.000 Din); »Tilia«, lesni produkti, družba z o. z. v Mostah pri Zirovnici (osn. gl. 25.000 Din).

— V združini register so se vpisale nastopne zadruge: Mlekarska zadruga v Črni pri Prevaljah, r. z. z. o. z.; gospodarska posojalnica osebja ljubljanske železniške direktorije v Ljubljani, r. z. z. o. z. v Ljubljani; Stavbna zadruga »Delavski dom v Šiški«, r. z. z. o. z. v Šiški.

— Občni zbor »Saturus«, d. d. za industrijo pločevinastih izdelkov v Ljubljani, se bo vršil 10. marca v sejni dvorani Zdruzne gospodarske banke v Ljubljani.

— Občni zbor Strojnile, lesne in kemične industrije, d. d., Polzela pri Celju, se bo vršil 21. marca v prostorih Jadransko-podunske banke, podružnice v Ljubljani.

— Odprava konkurza. Odpravljen je konkurz o imovini Romana Golobiewskega v Ljubljani, ker ni kritija za stroške postopovanja, ter o imovini Alojzija Smoleta, trgovca v Šmarju - Sap, ker se je sklenila prisilna poravnava.

— Prevzome olajšavo za potnike in blago, namenjeno na VIII. Ljubljanski mednarodni vzorčni velesejem, ki se vrši letos od 2. do 11. junija, so dovolile naslednje države: Avstrija 25odstotni popust, Bolgarska po najnižji tarifi, Češkoslovaška 50 odstotkov in Nemčija 25odstotni popust. Zagotovljeno so prevzome olajšave tudi na italijanskih, madžarskih in rumunskih železnica.

— Denarni trg in gospodarska konjunktura v Češko-slovaški. Na češko-slovaškem denarnem trgu je dalje opažati precejšnjo likvidnost. Obrestna mera za kratkoročni kakor tudi za dolgoročni kredit se vedno bolj približuje predvojnemu stanju. Navzile zobe ugodni konjunkturi v industriji in čvrsti tendenci na efektivnem tržišču zadržati ni opažati napetosti na denarnem trgu. Država je, kakor znano, odpovedala 7,5% dolarsko posojilo ter je za povračilo potrebn sredsstva že pripravila. Zanimivo je, da se precejen del teh obligacij, kakor tudi obligacij drugih češko-slovaških inozemskih posojil (Skodove obligacije) nahaja v češko-slovaških rokah. Tudi nakupi drugih vrednostnih papirjev v inozemstvu so se v zadnjem času zelo povečali. Kratkoročna zadolžitve napram inozemstvu je malenkostna. Pri eventualni okrepitvi denarnega trga stojijo bankam na razpolago znatni inozemski krediti. Čim bo država izplačala dolarsko posojilo, bodo ukinjene tudi zadnje omejitve v deviznem prometu.

— Češko-slovaška bo uvedla zlato valuto. Na seji Češko-slovaške narodne banke je guverner dr. Pospisil med drugim izjavil, da je uvedba zlata valute v Češko-slovaški nujno potrebna, čeprav je češko-slovaška valuta že 5 let ena najboljših konsolidiranih valut na svetu. Seveda bo uvedba zlata valute za široko publiko brez večjega pomena, ker bo valuta enota ostala nespremenjena.

— Razvoj nemškega ladjedelstva. V nemškem ladjedelstvu je konjunktura zelo ugodna. Zlasti je značilno naraščanje naročil na inozemski račun. V pričetku tekočega leta je znosala tonaza v delu se nahajajočih ladij 524.995 bruto reg. ton napram 372.681 br. reg. t. v pričetku 1927. Na inozemski račun je bilo v delu 38 ladij z 131.670 br. reg. tonami napram 9 ladijam z 56.200 br. reg. tonami v početku 1927.

— Amerika in Anglija kot posojilodajalca sveta. Po statistiki angleškega lista »Statistics« je bilo v preteklem letu v Angliji emitiranih za 15,0 milijona angl. funtov inozemskih posojil (okrog 42,5 milijarde Din), v Zedinjenih državah pa za 292,0 milijonov funtov (okrog 81 milijard Din). Evropa je dala Ameriki za 129,9 milijona funtov posojil (1926. 92,8, 1925. 122,6). Anglija pa za 27,9 milijonov funtov posojil.

— Konflikt med ameriško in angleško petrolejsko industrijjo poravnana. Kakor poročajo iz Newyorka, je pri osebnih pogajanjih med predstavnikih petrolejskih trustov Standard Oil in Royal Dutch Shell prišlo do sporazuma. S tem bi bil likvidiran konkurenčni boj med obema trustoma, ki je nastopil zaradi pogoždb, sklenjene med Standard Oil in ruskim petrolejskim sindikatom. Standard Oil se je baje obvezala, da bo gotovi del dobička pri prodaji ruskega petroleja prepustila prejšnjim lastnikom ruskih petrolejskih vrelcev (Royal Dutch Shell). Kakor znano, je Rusija te vrelce konfiscirala, kar je dalo angleškemu koncernu povod, govoriti o ukradenem ruskem petroleju, ki ga prodaja Standard Oil.

— Dobave. Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema do 6. marca ponudbe glede dobave 2650 komadov kavčikovih zagostk, do 8. marca pa glede dobave raznih cunj in snazične paste »Globus«. Predmetni pozoji so na vpogled pri strojnem oddelku te direktorije. Direkcija državnega rudnika v Vrtniku sprejema do 6. marca ponudbe glede dobave raznega papirja. Komanda pomorskega arsenala v Tivtu sprejema do 12. marca ponudbe glede dobave pločevine, zavokne in železa. Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: 28. t. m. pri intendanturi bo-

sanse divizijske oblasti v Sarajevu glede dobave kvasa; 8. marca pri dravski stalni vojni bolnici v Ljubljani glede dobave živil (moka, riž, suhe slive, zdrob, fižol, testenine, čaj, sladkor, olje itd.); 13. marca pri direktoriji državnih železnic v Zagrebu glede dobave 4000 komadov hrastovih pragov; 6. marca pri direktoriji državnih železnic v Subotici glede dobave stenja in raznega stekla, 7. marca glede dobave električnega materijala, 14. marca pa glede dobave inventarskega materijala. Predmetni oglasi so na vpogled v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijjo v Ljubljani.

Borze

27. februarja.
 Na ljubljanski borzi je bil danes devizni promet prilljono živahen. Tečaj deviz so ostali v glavnem nespremenjeni, edino deviza na Berlin se je nekoliko okrepila. Privatna ponudba je krila potrebo v devizah na Trst in deloma v devizi na Newyork, do čim je morala ostalo potrebo kriti Narodna banka.
 Na zagrebškem elektnem tržišču je Voja škoda za malenkost oslabela, dočim je tendenca v ostalih državnih papirjih dalje čvrsta. Promptna Voja škoda se je trgovala po 455, kasa po 456 in za marec po 458. Investicijsko se je trgovalo po 91 — 91,25, agrarne obveznice pa po 58. Tečaj bančnih vrednot so ostali v glavnem nespremenjeni. Narodna banka je notirala nekoliko nižje, in sicer 6350 — 6650 (v petek 6500—6800). Med industrijskimi vrednotami so bili zaključki v Slavsku po 120, v Slavoniji po 14,5, v Milinski po 18, v Unionu (Osijek) po 260 in v Vevčah po 142. Trboveljska je nekoliko popustila ter notira 507,5 — 528.
 Devize in valute.
 Ljubljana. Amsterdam 0 — 22,89, Berlin 13,57 — 13,60 (13,585), Bruselj 0 — 7,924, Budimpešta 0 — 9,94, Curih 1093,5 — 1096,5 (1095), Dunaj 7,9085 — 8,0385 (8,0135), London 277,14 — 277,94 (277,54), Newyork 56,77 do 56,97 (56,87), Pariz 222,82 — 224,82 (223,82), Praga 168,28 — 169,08 (168,08), Trst 300,2 — 302,2 (301,2).
 Zagreb. Amsterdam 22,88 — 22,92, Barcelona 9,58 — 9,62, Berlin 13,57 — 13,60, Budimpešta 9,925 — 9,955, Milan 300,3 — 302,3, London 277,14 — 277,94, Newyork 56,77 do 56,97, Pariz 222,82 — 224,82, Praga 168,08 do 169,08, Curih 1093,5 — 1096,5; češko-slovaške krone 167,85 — 168,65.
 Trst. Beograd 93,125—334,25, Dunaj 263,75 do 269,25, Praga 55,85 — 56,15, Pariz 74,10 do 74,40, London 92,04 — 92,24, Newyork 18,84 — 18,90, Curih 362,50 — 364,50; dinarji 33,10 — 33,60.
 Dunaj. Beograd 12,4605 — 12,5005, Berlin 169,14 — 169,64, London 34,56625—34,66625, Milan 37,5350 — 37,6350, Newyork 708,25 do 710,75, Pariz 27,8650 — 27,9650, Praga 20,9850 — 21,0650, Curih 136,39 — 136,89; dinarji 12,37 — 12,43.
 Curih. Beograd 9,13, Berlin 124,04, Newyork 519,90, London 25,33625, Pariz 20,4325, Milan 27,50, Praga 1539, Budimpešta 90,80, Bukarešta 3,19, Sofija 3,755, Varšava 58,25, Dunaj 73,175.
 Deviza Beograd na ostalih borzah: v Pragi 59,085, v Berlinu 7,358.
 Efekti.
 Ljubljana. Celjska 164 — 0, Ljubljanska kreditna 135 — 0, Prašedionna 880 — 0, Kreditni zavod 165 — 0, Vevče 135 — 0, Kranjska industrijska 320 — 0, Ruše 265 — 280, Stavbna 56 — 0, Sešir 125 — 0.
 Zagreb. Državne vrednote: Voja škoda 455 — 456, kasa 455 — 456, za marec 456 do 458, za april 0 — 462, za december 0 — 380, investicijsko 91,25—91,5, agrarne 58—58,25; bančne: Hipo 0—65, Kreditna 90 — 91, Prašedionna 880 — 890, Poljo 18,5 — 19,5, Srpska 142 — 0, Narodna 6350 — 6650, Jugo 96,25 — 96,50, Ljubljanska kreditna 135 do 136, Zemaljska Sarajevo 140—143; industrijske: Gutmann 210 — 230, Slavečki 107,5 do 125, Slavonija 14 — 14,5, Narodna žumska 16 — 17, Tvoronica vagonov 52 — 55, Sečarana 520 — 535, Milnska 18 — 18,5, Union 255 — 260, Danica 141 — 145, Drava 510—0, Vevče 141 — 143, Dubrovačka 420 — 440, Trbovelj 507,5 — 528, Union 1790 — 0.
 Beograd. Voja škoda 451,5 — 452, za marec 455 — 457, investicijsko 91,5 — 92,5, agrarne 58 — 59.

Blagovna tržišča
 Položaj na hmelskih tržiščih. Na začetku hmelskem tržišču je bil zadnje 14 dni promet slabši. Kupaoval se je predvsem provrstni hmelj, in to večinoma na inozemski račun. Pretekli teden je pri mirnem razpoloženju znašal promet 200 stotov začetkega in 70 stotov tranzitnega hmelja. Cene so ostale nespremenjene: 1800—2100 Kč za 50 kg za žateški hmelj in 450—1200 Kč za tranzitni hmelj (15,20—40,40 Din). Na nürnbereškem hmelskem tržišču je bilo pretekli teden prodanih 70 bal. Pri slabem povpraševanju so cene nekoliko oslabile. V tranzitem prometu je bilo prodanih nekaj partij jugoslovanskega hmelja dobre barve. Za 50 kg notira: hallertauski provrstni 240—280 mark, srednji 120—180, tranzitni 50—150 mark (13,60—40,80 Din za kg).
 Ljubljanska blagovna borza (27. t. m.)
 Les: Tendena nespremenjena. Zaključben je bil 1 vagon smrekovih desk, I. II., od 17 cm naprej, medija 24, lico vag. meja po 600. Ekskutivni nakupi: okrog 21 m³ bukovihi plohov (I.), na zunaj brez grč in bul. ravnih, zdravih, ostrorobih, 10—12 cm rdečega srca odnosno rjavega jedra, (3,5 m³ od 2,20—2,50 m, 17,5 m³ od 4,30 m naprej), 50 cm srednjega premera s toleranco ka 3 m³ od 40—49 cm srednj. premera, lico vag. Sušak pristanišče, taksjojnja dojava, plačilo proti duplikatu voznega lista po 570. Deželni pridelki: Tendena za žito čvrsta, zaključkov ni bilo. Cene so ostale nespremenjene. Nudi se pšenica (78/79 kg, 2%), slov. postl., mlevska tarifa, plačlj. 30 dni): baška po 392,5—395, slavonska pšenica 390—392; turščica (slov. postl., navadna tarifa, plačlj. 30 dni): baška promptna po 295—297,5, za marec po 300—302,5, za april po 305—307,5; moka: »Črga, lico Ljubljana plačlj. po prejemu po 530—535. Novosadska blagovna borza (27. t. m.)
 Pšenica: baška. 77/78 kg. 2 % 337,5 do 342,5; baška. 78/79 kg. 2 % 340 — 345; gornjebanatska, 78/79 kg. 2 % 335—340; sremenska, 77/78 kg. 2 % 340 — 345; promet 7 vagonov. Je čmen: baški, 66 kg 295 — 305; makedonski 240 — 245; promet 6 vagonov. Turščica: baška, sremenska in banatska 247,5 — 255; za marec - april 257,5 — 265; baška, za april - maj 260 — 267,5; banatska pariteta Vršač 255 — 260; sremenska, pariteta Indija 250 — 255; promet 35 vagonov. Moka: baška »Črga« in »Črga« 475 — 485, »Č2« 455 — 465; »Č3« 435 — 445; »Č4« 370 do 380; »Č5« 300 — 310; »Č6« 225 — 240; promet 10 vagonov. Otrubi: baški in sremški v jutastih vrečah 210 — 220; slavonski 200 do 210; promet 2 vagona. Tendena nespremenjena.

Sport

VIII. redni občni zbor SK Jadrana

V nedelo se je vršil VIII. redni občni zbor SK Jadrana, ki je bil dobro obiskan. Po pozdravnem nagovoru predsednika je tajnik podal izbrpno poročilo o delovanju kluba. Iz njegovega poročila je omeniti graditev igrišča v Koleziju. V preteklem letu se je nogo metno igrišče dobro spliniralo. Posejana je bila fina angleška trava, ki pa vsled polne suše ni uspela tako, kot se je pričalovalo. Postavljena so bila golska vrata, da jeigrišče že sedaj urejeno za trening in tudi za trening - tekme. Po narčnih gosp. arhitekta Plečnika pa bo stala popolna izgraditev igrišča okoli 100.000 Din. Če bo šlo ljubljansko prebivalstvo in merodajni faktorji klubu na roko, bo že v najbližji bodočnosti mogoče realizirati oredvideni načrt. Južni del Ljubljane, t. j. okrajaj: Sv. Jakob, Trnovo, Krakovo, Rožna dolina, Vič, bi dobili moderno sportsko igrišče, ki bi bilo okras vsej Ljubljani.
 Po poročilih blagajnika, načelnika nogometne sekcije in gospodarja je bil izrečen odboru absolutorij.
 Pri volitvi je bil soglasno izvoljen za predsednika gosp. fin. inšpektor Albin Zajec, za tajnika gosp. Gartner. Ostala odborniška mesta so z nekaterimi spremembami ostala zasedena no starih odbornikih.
 Novi odbor bo nanovo ustanovil hazeno družino: poživiti hoče tudi lahko atletiko. Prva in največja skrb mu pa bo popolna izgraditev igrišča. Odbor se bo obrnil na našo javnost in na vse merodajne forume za pomoč, da ga podprejo v njegovem stremljenju za sportsko povzdigo naše mladine.

Zaključek zimskosportne sezone

Preteklo nedeljo smo zaključili oficijelno zimskosportno sezono. Vršili sta se še dve smuški prvenstveni tekmi, in sicer tekme za državno prvenstvo v smuških skokih v Mojstrani in smuške tekme za prvenstvo Slovenije na Pohorju.
 Rezultati so bili naslednji:
 Smuški skoki: 1. Hubert Ojcel (TK Skala) 15,04 točk; 2. Joško Janša (Ilirija) 11,958 točk; 3.

Postna pridiga

Preljubi kristjani!

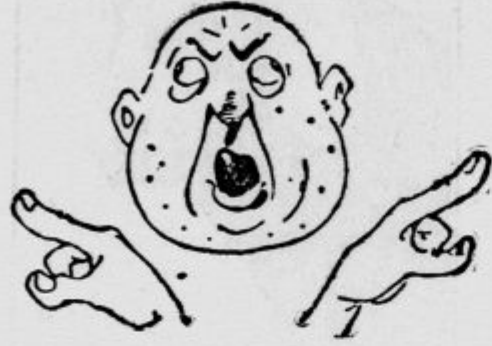
Nastopil je sveti štiridesetdanski post, čas pokore in premagovanja mesa.

Cvrkl se bo pa tisti, kdor je pri pridigah zaspal.

In zdaj je prva in poglavitna stvar v naši zvečičavni vor! pekel.

In pa tisti, ki gor-le na koru na desni strani in levi šepetajo in klepetajo —

posebno pa še tisti, ki si tukajle mežikajo z drugim spolom in pohujšanje ukanjajo.

O pregrešni svet! Pohujšano je že vse veliko in majhno, da moje grenke solze nič več ne pomagajo. —

Prav dobi vas bom pešal, da boste videli, kdo se tam peče za svoje grehe. Vi vsi, ki ste si pred pustom umazali neumrjoče duše.

Kdo se vrtil na ražnju? Zavrženi grešniki, ki jim ni več pomoči. Vsi liberalci, pijanci in nečistniki.

Tisti prešustniki, ki so se pri plesu pritiskali in sedali plesalkam na kolena, za mašo pa nobeno niso dali.

Ali kdor je skrbel za dušo in za mašo dajal, čez tega je Bog razil svoj blagoslov.

Posebno takim ne, ki prepovedane liste prebirajo. —

Preljubi bratje in sestre! V žveplu naj se kuhajo in večno naj se v ognju pečejo,

potem vas bom morebiti pripeljal v nebeško kraljestvo.

Preljubi moji! Mir bođi med vami!

o samomoru

V dobi, ko se množe samomorci in taki meri, da skoro ne poteče noben dan, ko bi ne bilo čuti, da si je ta ali oni končal ali vsaj končati skušal življenje, raste interes za problem samomora kot takega, kakor tudi za odgovor na vprašanje po vzrokih naraščajočega števila samomorilnih primerov.

Zahotek, ki vodi k samomoru, je diametralno nasproten tistemu silnemu nagonu, ki ga je vcepila narava v nas, nagonu samoohrane, radi katerega ogromni del človeštva ob največjem delu in naporu, uporabljajo vse svoje duševne in telesne sile, prenaša vse neprijetnosti in vsakdanji borbi za življenje, za obstanek, radi katerega prežaba, strada in se muči noč in dan iz tega razmišljanja je razvidno, kako močan, kako krepko podprt mora biti ta zahotek, ki je zmogel upreti se tako silnemu nagonu, in se uveljaviti napram njemu, skratka zmagati nad njim.

Kakor vsako drugo naše hotenje, ima tudi to svoje korenine v našem intelektu in naši čustvenosti. Kdor pa življenje pozna, ne, kakor je čudno slišati, kako malo odločuje ves naš intelekt tam, kjer je količkan bolj angažirana naša čustvenost. Zato je umevno, da bo treba iskati glavnih vzrokov k samomoru v človeškem čustvovanju.

Pri normalnem človeku, pri katerem so intelektualno in čustveno primerno harmonizirano uravnoteženi, kjer ti težki čustvenih reakcij, in preveči kot prevzeti ne prekoračujejo gotovih mej, relativno brzo obidejo in se porazube, bi se napreje lahko odločevali motivi potekajoči iz intelekta. Trpin upa na nezdraviljiv, z velikimi bolečinami združeni boleznimi, katere je moje prihranke izčrpala do zadnjih ostankov, sam sebi in drugim v naslednjem, — dovolj intelektualne motivacije. A dvomimo, da pretežna večina ljudi, ki bi v svojih zdravih dneh prišla teoretično do sklepa samomora, le tega izvrši, če bi zašla v tako situacijo. Moč napnja, vsajena v naša srca, nam daje možnost nekritičnega sanjarjenja v boljše bodočnost. Ni pa seveda tisto upanje nič drugega kot dobrodošla samoprevara, pod katero se skriva še vedno dovolj krepki življenjski nagon. Tudi tega mora bolezen oslabiti, izčrpati telo, razdeljati živčevje in usenčiti dušo v taki meri, da prenese svoj sklep v dejanje.

Zato bodo imeli tisti znanstveniki prav, ki smatrali je razpravljanje vzrokov vsak, navidezno pri se tako polni in trezni zavesti izvršen samomor za abnormalen in bolesten psihičen pojav, ki v pretežni večini primerov temelji na depresiji.

Depresije pa so dvojne, reaktivne, iz zunanjih vzrokov potekajoče (eksozene), tudi fiziološke imenovane, in brez zunanjih vzrokov se pojavljajoče (endogene), in torej patološke. Če mi umre mati, in se žalostim in sem potrj, je to reaktivna depresija. Če pa brez umevne vzroka postajam od dne do dne bolj potrj, in jočem in tarnam, je to primer endogene depresije, kot jo imamo priliko opazovati v poteku raznih duševnih bolezni. Seveda tako depimirani bolniki ne ostajajo samo pri vzdihovanju in solzah, ampak prvotno brezvesebinsko potrjost izpolnijo s primerno vsebino, n. pr. da so veliki grešniki, da zanje ni pomoči in rešitve, ker so obsojeni na smrt, ker so izgubili vse premoženje, ker so jim poklali otroke itd. Te bližnje so pa velikokrat take, da so povsem mogoče in verjetne, in če jih okoliška bolnikova niti ne smatra za boleestne, kakor bolnika ne za boleestna, ampak opravičeno depimiranega, češ, da si dela po pravici svoje huđe očitke in podobno.

Mnogo duševno bolnih ljudi izvrši samomor tako v depresijah, kot v zagrabkih, pod vplivom svojih bloden, kot v drugih bolezenskih fazah, o katerih na tem mestu ne velja govoriti. Kjer je bolezen tako napredovala, da je že celo lajku (ki kaže navadno silno malo umevanja za psihoze in jih, dasi bi se moral zavedati svoje polne ignorance, ne mara iz lepa priznati za boleestni), kjer je torej že lajku postala nedvomljiva, tam je končno zanj tudi motiv samomora lasen: duševna bolezen. Pretežna večina bolnikov se pa konča uprav v začetku bolezni n. pr. paralize, shicofreniji, ko se rodinici ali okolični mnogokrat niti ne sanja, kako težko je njihov človek obolet, in vedo o njem navadno samo povedati, da se je v zadnjem času izpremenil, da je postal drugačen, da je bil nekam čuden itd.

Pustimo sedaj duševno obolele na strani in ogledno si sedaj ostale, recimo duševno zdrave samomorilce. — Mislimo si 1000 25-letnih zdravih, v dobrih življenjskih prilikah živečih mladih mož, ki — vzemimo to teoretsko fikcijo, z jednako ljubeznijo vise na svoji materi. Mislimo si, da sedaj vsakemu izmed njih njegova mati umre. Kaj se zgodi? Žalovali bodo vsi, eden težje,

eden lažje, eden daljši, eden krajši čas — vse v normalni širini, — eden pa gre in se ustrelj radi izgube matere. Ker je tudi ta mož po naših premislah svojo mater ljubil kakor ostali, moramo sklepati, da vzrok te silne reakcije leži v njegovem ustroju.

In faktično vidimo tudi, če poznamo samomorilce, če raziskujemo njihovo življenje, in dobimo dovolj vpogleda v njihovo duševnost, da so po pretežni večini abnormalni ljudje, ljudje, katere nazivljajo psihiatri psihopate ali degenerirance. Prav pogosto je njihovo čustveno življenje po ustroju okvarjeno. Obvladujejo jih prevle, njihovi afekti se odlikujejo tako po višini, kot širini, intelektualno pa se dajo mesto od premislekov navadno voditi od domislekov. Sploh so to impulzivne, disharmonične nature, neuravnovešene, zanesenjaki, fantasti, nestaljenici in podobni ljudje. Semkaj spadajo tudi histerički obeh spolov.

Da take živčno, odnosno psihično infirmne defektuozne osebe, pri katerih dobe tudi reaktivne depresije znake pravih patoloških depresij do zamegljenosti in zamračeni, na sunke in udarce življenja posebno krepko reagirajo, da jih niso zmogni v taki meri in v taki trajnosti prenašati, kot duševno krepki človek, je umevno samo ob sebi. Neprizanesljivo življenje jih mnogokrat v relativno majhno, drugim neškodljivo brutalnostjo skruši in stre.

Tretja, brezdomno jako majhna skupina samomorilcev bi se preostala morda, če sploh obstoji, t. i. skupina po ustroju sicer krepkih ljudi, ki so pa meli nesrečo, da jih je življenje tako neusmiljeno bilo, kobalilo in mrcvarilo, da je njihovo živčevje izkvalilo vso svojo odprno moč in je propalo.

A tudi tu bo treba vprašati, če razven težkih bolezni, polnovredno živčevje lahko končajo katekoliki, še tako strahni doživljanja. Svetovna vojna nam je dokazala, kaj človeško živčevje, kaj njegova psih vse prenese. Mesece in mesece trajajoči najhujši napori niso ogromni večini vojakov ob najslabših življenjskih prilikah (kavne, slaba prehrana, mraz itd.) mogli do živeti. Volika večina vsih teh, ki so leta in leta prenašali peklenko trpljenje bobnečega ognja, stradanja po ujetniških taborih itd. so se poravnili do dobra, in so šli in živeli, telesno, in kar nas tukaj pred vsem briga — duševno, kot so bili nekdanj.

Zato je iskati glavnih vzrokov samomorov v socialnih mizerijah, v vedno težji življenjski borbi, sploh izven individua, pregrešno. Samomorilec je rojen, kakor je razvidno iz povedanega. V njegovi bolni ali boleestni osebnosti, v njegovem ustroju je iskati položeno kal samomora. Življenjske borbe in vse druge zoprnosti so samo priložnostni vzrok, povod, so k večjemu neposredni vzrok, da se od vsega počeka nakrušen kamen, ležeč v labiliteti, održe in skotali v dolino.

Ljudi, ki koketirajo celo svoje življenje s samomorilnimi misli, je mnogo. Seveda so med psihopati zopet navadno uveljavljeni histerički, katerih žela po senzaciji je neutrušena. K temu pridjejo eksozene in endogene depresije, časih tudi izzavane po kontrastih — (po statistikah pade največ samomorov v mesec maj) — potem primeri, ki vlečejo, kot vsak izreden čin, in čustvena indukcija izvrši svoje delo. Na Csa, udarjen na zvenikah se oglaše vse jednako uglašene strune. Potem pride do samomorilnih »epidemij«. Exempla trahunt.

Če že luči in barve, enoličnost ali živost in pestrost pokrajine, podnebja itd. uplivajo na normalnega človeka, je umevno, da na senzitivne in prekomerno senzitivne ljudi vse to še bolj upliva, kakor velja tudi vremenske pojave v teh ozirih do gotove meje uvaževati. Nebo brez solnce, megla dan na dan, zoprotno vreme, nagli padci zravnega tlaka, vsi taki in podobni faktorji uplivajo na gotove ljudi v značilno depresijo.

Brezdomno pa tvorijo glavni kontingent samomorilcev psihopati. In da teh v narodu, ki je alkoholu tako vdani, kakor smo mi Slovenci, ni še več, dasi jih je več kot dovolj, se je samo čuditi. Bolj kot rod, ki pije, okvarja alkohol zarod. Tudi množični se samomorci so tak menetekel šireče se degeneracije v nas, ki bežimo pred zoprnostmi življenja v omamo, otroci naši pa — v smrt.

Kaj vem? — Koliko znam?

Odgovori na serijo tučk.

1. Izvira in francoske besede ban (izobčenje, prokletstvo) in je v srednjem veku pomenilo stvar, ki so jo fevdalci izročali svojim vazalom za protiusluge v uporabo; v prenesenem pomenu so potem pod besedo »banalen« razumeli vse ono, kar je bilo vsakomur v svobodno porabo. Odtod je banalnost dobila pomen za vse, kar je vsakdanje, oguljeno in nepomembno.

2. Izvira od latinske besede trivium (križišče) in pomeni prvotno ono, kar leži na javni cesti. Odtod trivijalnost = vsakdanost, prostostvo.

3. Mentaliteta (iz lat. mens, duh, razum) = duševno stanje. Balkanska, laštovska m. = balkansko, fašistovsko pojmovanje stvari.

4. Bombastičnost izvira iz poznolatinške besede bombax = bombaž in pomeni prvotno z bombažem nagačeno stvar. Danes se izraz rabi za velikobesednost, gostobesednost.

5. Beseda je latinskega izvora in pomeni v skladu s francoskim izrazom actualité stvar, ki za trenutek vzbuja veliko zanimanje ali je v bližnjem odnosu z dnevnimi vprašanji.

6. Prvotno je beseda pomenila potegovanje za kako službo (lat.); slavoblepe, častihlepe, stremljenje po kavi stvari iz slavoblepa.

7. Izpreminjevalen, izboljševalen predlog: parlamentaren izraz za izpremembe, ki jih poslanec predlagajo k zakonskim osnutkom in svrhu boljše stilizacije ali pa za dosego stvarnih izprememb.

8. Amnestija (grško amnestia) pomeni doslovno pozabljenje (zlasti prizadetke krivice). Beseda je predvsem v rabi za opustitev ali pa neuvredbo kazenskega postopanja za celo kategorijo kaznivih (zlasti političnih) dejanj. Amnestijo predlaga vlada ali suveren.

9. Amputacija izvira iz latinskega in pomeni v kirurgiji odrezanje od telesa posameznik udov, ki za življenje niso neobhodno potrebni. Rabi se seveda tudi v prenesenem pomenu. (Prim. glasove o amputaciji prečasnih krajev, ki so se pred nekaj leti pojavili v arhivi politični javnosti.) — Imputacija: imputirati komu kaj = koga česa obdolžiti, prisoditi, napraviti mu kaj.

10. Glej 14!

11. Brezdomnost (grško). Anonimen pisec, p. ni se ne podpisal (v pismu, pod člankom itd.) Anonimen avtor. Ne zamenjaj pojma s psevdonomom, o čemer pri drugi prilici.

12. Aforsizmi (gr.) so kratki, nezvezni, jedroviti stavki.

13. Aplikacija (lat.) = uporaba.

14. Sinhronizem (grško) je sočasnost, istočasnost dogodkov, anahronizem je prestopok proti pravemu časovnemu redu, postavljanje stvari in dogodkov v časovne dobe, v katere ne sodijo.

15. Doslovno (po lat. e manu capere) = vzeti iz rok. V rimskem pravu je emancipacija pomenila izpustitev otroka iz očetovske oblasti. V novejšem času se je pomen besede razširil in razumemo pod »emancipacijo« oprostitev, osvoboditev iz odvisnosti, iz omejenega položaja. Tako je n. pr. ženska emancipacija stremenje za osvoboditev ženskega spola iz omejitve, ki mu jih nalagajo naravne oz. socialne prilike. Pod emancipacijo šole razumemo stremenje pred vsem ljudske šole, da bi se osvobodila podrejenega položaja napram cerkvi.

16. Superijornost (od lat. besede superior, višji) pomeni nadrejenost, prednost; inferiornost (lat. inferior, nižji, manj vreden) znači podrejenost, manjvrednost.

17. Iz latinščine (confusio, stajpanje, spopiranje) in pomeni zmešnjavo, zmedo, nejasnost. Konfuzen = zmešan, zmeden.

18. Fuzija pomeni doslovno (lat.) vlivanje (rud); v politiki spojitve raznih strank; v gospodarstvu spojitve raznih (delniških) družb v novo družbo.

19. Prebivalki bajne dežele »Lilliput«, ki merijo en palec. Nastopajo v satirični povesti »Gulliver's travels« (»Gulliverjeva potovanja«, 1726) angleškega satirično-političnega pisatelja Jonathana Swifta (1667—1745).

20. Grško epitaphion = nagrobni napis, tudi nagrobnik z napisom.

21. Posmrtnica (gr.); kratek življenjski murrlega.

22. Odstranjevanje, ertanje, izbrisanje (lat.); rabi se zlasti v algebr, n. pr. za izločanje (eliminiranje) n—1 neznanek iz enačb s eno neznaniko, da nam ostane ena enačka z eno neznaniko, iz katere potem po vrsti doženemo vrednosti za vseh n neznanek.

23. Doslovno (franc.) : »ob dobri (zgodnji) uri«. Pomeni po prilici: »bravo!, prav!, to mi ugaja!«

24. Koalicija (od lat. coalescere, skupno rasti, spajati se) pomeni prvotno zvezo, združitev, pred vsem združenje več držav za skupno boj proti kakšni drugi državi (prim. koalicijske vojske evropskih držav proti Louisu XIV.; štiri koalicijske vojske proti Napoleonu). V politiki razumemo pod koalicijo zvezo strank, odtod koalicijska vlada = vlada, ki jo tvorijo voditelji več strank. — Koncentracija (od lat. cum in centrum, središče) = odnošaj stvari do skupnega središča, pojav stisenja v središče, torej zgoščenje. V strategiji: strnjenje, strnjanje vojskih enot, odtod v politiki: strnjenje (ne spojevanje) strank. Koncentracijska vlada = vlada vseh strank.

Postno pismo o litijskem pustu

Stari ljudje umirajo, z njimi vred pristne narodne šege. Pa ne samo pametne, koristne in resne. Se celo šegavi narodni običaji pojenjujejo v naših podeželskih krajih. Med redkimi našimi mesti in trgih, kjer je Kurentov dan velik praznik, pa je Litija. Litija; ki ima Ljubljano za svoje predmestje. Šmartno hoče biti njen »mali Pariz«, pri Berdajsu na Savi pa je po veselicah in drugih »nesrečah« krmiljenje »mačkov« — s kislimi kumaricami. V hujših primerih ti šele odleže, če te postavijo pod pipo ledenorazrle studenčnice. Letos so se te medicinske parkrat uporabljale. In z uspehom!

Kurentovo slavje pri nas še ne bo zlepa izumrlo! Ne! Pri nas se vsako leto bje boj za prvenstvo pustne parade na treh krajih. Pa ne oni nizki, bratomorni boj: s pipci in koli. Naš boj je lep, skoro kulturen... Pri nas se kreše ideja z idejo. Spretnost s spretnostjo, originalnost z originalnostjo, in se sploh kreše o pustu vse.

Letos je oni del Litije okrog kolodvora, na levem savskem bregu, ki mu pravijo Gradec, postavil za pustni to-

rek svojo lastno godbo. Kompletno godbo na pihala, tolkala, ropotala in sploh najrazličnejša tralala. Instrumente, iz papirnatega mašaja. je prinesel poseben odposlanec z Dunaja. 24 čilnih godcev, enotno napravljenih. Veličasten vtis. Vsi v črnih pelerinah, z dolgimi črnimi bradami in s širokimi klobuki. Vsi v črnem... Le kapelnik ves v belem, z zlato trigolato čepico in 3 novejimi peresi. V roki znamenje, svojega odličnega položaja: kapelniško palico. Zlato, seveda!

In kako so ti igrali! Uspeh mnogih in dolgotrajnih skušenj. Brez skušenj ni šlo, pa kdo se ne žrtvuje rad za idealni užitek. Da so bile skušnje v gostilni, je postranskega pomena. Godci se jih niso naveličali. — moška disciplina se podvrže vsemu — zaradi predolgih in prepogostih skušenj so se spuntale samo njih boljše polovice, ki so godle še takrat, ko so možički že zaspali, ker so se pri skušnji preveč izpihali.

Možički so namreč pošteni obrtniki in trgovci, ki se čez dan in skozi vse leto ubijajo s svojim delom za davke. Ko izplačajo davke, pride šele družina na vrsto. Zato ni čuda če se h Kurentovemu godu složi vsa Litija. Edini dan v letu, ko izginejo politične barve in si nadeneš le maškaradno. In samo kot

tak ta dan nekaj veljaš!

Prava Litija — oni del pod hrčkom na desnem bregu Save — pa je aranjirala kmečko ohcet. Stara melodija, prav na svojo vižo zapeta. Ducat voz se je vleko v sporedu. Z vsem, kar se rabi pri ohceti in po ohceti. Notar in zapisnikar — poroka je bila civilna. Svatje in družice. Na vsakem vozu harmonikarji. Na širokem parizarju pa bališ. Skrinje in postelje in odeje, vsa potrebna in nepotrebna zakonska orodja in pripomočki. V velikem kurniku je čepela družba jarčic, ki jim je delal tovarišijo fantovski neteln. Zraven pa zibka. Vsa z vžganimi okraski, notri pa je že — mhm! — sladko spančkalo... Prav na vrhu voza se je ponosno opletala kakor zastava na parkniku, vsa v rožičah in v pankeljkah... No, pa to ne spada na vidno mesto. Z eno besedo: vse kar spada k pošteni hiši in k sreči v zakonu v mizo in na mizo. V posteljo in na posteljo. In spod! Niti ženina, niti neveste ni manjkalo.

Pred Svetčevo hišo so se svatje ustavili, naker se je začel svečan akt: civilna poroka. Nevestin oče je bil trdovraten dedec, začela se se s humorjem prepletana pogajanja in barantanje. Ko so postavili staremu sitnežu v pogodbeno pismo kravo in njivo za

svinjakom ter še nekaj drugih malenkosti, so še razpravljali vsi, kaj naj dobi mali vnuček, ki se je »priženil« k hiši in je ta čas vekal v zibelki. Ded je sprosil za malčka, naj ob fantkovem 24. rojstnem dnevu »pade« nanj hiša s kozolcem in nekaj grunta. Šele nato so se podpisali in podkrižali.

Razume se, da je slavnostnemu aktu prisostvovalo skoro vse litijsko prebivalstvo, ki se je šegavemu sklepanju pogodbe od srca smejala. Vso pestrost pa je povzdignila banda ki je medtem prav živahno svirala najrazličnejše komade. Pri zaključku poročne obreda pa je intonirala turborno žalostinko... So že vedeli, zakaj. Saj so vsi sami obabljeni...

Godba je nato stopila na čelo svatovskega obhoda, biči so udarili, harmonike so se zopet raztegnile in vse se je premaknilo mimo Fritice in preko Dobrave v Šmartno. Policija na konjih pa je imela dovolj opravka, da je radovedno množico odganjala s ceste na trotoarje...

Tudi naša nadebudna mladež ni hotela ostati za deli svojih očetov. Šolarčki so napravili aeroplan. Od dalega ga ne bi prav nič razločil od pravega. Z aeroplanom so se spustili tudi oni v »kulturno« tekmo o pustu.

Po razsežnosti je bil zrakoplov skoro enak »Ljubljani«, raje še večji, kakor manjši, samo ime je bilo lokalizirano: »Fritički vrabec — pustno letalo«. Motorja sicer ni imel, pa se je kljub temu propeler vrtil; posebne ropotulje, ki jih je gonil v letalu skrit poba, so posnemale pravi ropot motorja. Seveda se je »Fritički vrabec« pomikal od Fritice, (vzhodni del Litije) na Glavni trg in dalje. Iznajdljive male butice so se oblekle a la Lindy, in med vožnjo — v trupu so bili skriti drugi dečki, ki so porivali letalo po tleh — so skakali piloti in potniki s »padobranom« — rdečo marelo — iz aviona na tla. Za dinar si je lahko privoščil vožnjo in skok iz letala.

»Fritički vrabec« je stori svoj žalostni konec na mostu. Pridrvel je s silo 250 km na uro po Brilijevem ovinku na most, zaradi preširokih kril pa je »vrabec« narokar so se krila poškodovala, pilot Pepček je padel iz aviona na mostnice, pasažirji so zahtevali zaradi prekratke vožnje dinarje nazaj, »motorji« pa so ostali nepoškodovani. Tak je bil konec prvega litijskega političnega letala.

Tekmi za prvenstvo so se pridružil tudi Šmarčani. Saj tekma — je boj. Am so se pa že kar med seboj,

Iz življenja in sveta

Dva kraljeviča

Na levi kraljevič Peter, naš prestolonaslednik, poleg njega princ Mihajlo, prestolonaslednik Rumunije.

Strahovita letalska nesreča v Augsburgu

V nedeljo zjutraj se je pripetila v Augsburgu na Bavarskem strahovita letalska nesreča. Pilot nemške Luft-hanse Hakemak je dobil povelje da mora preizkusiti novo letalo Messerschmiedovega koncerna »B.-S.-W.-N. 20«, katerega je hotela imenovana družba uvesti za dolge proge, na katerih bi se prevažalo hkrati po 10 potnikov. Letalo, ki naj bi nastopilo službo takoj, ko bi postalo vreme toplejše, se je dvignilo v zrak z veliko lahkoto in prožnostjo. Kake pol ure je krožilo po zraku, potem je gledalce, ki so sledili Hakemaku z očesom, prevzela zana: videli so, kako se je od trupa letala odhulčila velika kovinska plošča, nakar je začel aeroplan balancirati. Hakemak je poskusil obvladati situacijo in letalo zopet uravnovesiti, kar se mu pa ni posrečilo. Aeroplan je bil tako havari-ran, da mu ni bilo več pomoči. Kakih 40 m nad zemljo se je strmoglavo spustil proti tlom, pilot pa si je skušal rešiti življenje s padalom, a se je tako nesrečno zapletel z nogami med železje aeroplana, da ga je letalo potegnilo za seboj v pogin. Z strahovitim treskom je nato letalo priletelo na zemljo, kjer se je raztreščilo na drobne kose. Pilot Hakemak je obležal strašno razmesarjen na tleh.

Kolikor je mogla dognati takojšnja preiskava, se je zgodila nesreča zaradi defekta in propelerju. Propeler, ki se je odlomil, je povzročil katastrofo. Letalo je bilo vredno nad 22 milijonov Din naše veljave in je pravkar prišlo iz tvornice. Hakemaku je bilo šele 30 let. Bil je izvrsten letalec ter zapuščal ženo in otroka. Njegova smrt je vzbudila splošno sočutje.

Zdravniška etika in zdravniška tajna

V veliki dvorani leningrajske Filharmonije se je pred kratkim vodila debata o zdravniški etiki in o zdravniški tajni. Stvar je namreč postala v sovjetski republiki sporna. Nekateri so zahtevali, da ostanejo stvari, kakor so bile po starem režimu, drugi so zahtevali, da se razmere izpremenijo in stališča nanovo fiksirajo.

Zdravnik prof. Osipov je posebno vneto zagovarjal uvedbo novega reda, ki naj bi bil popolnoma zavrgel etiko. Po njegovem tolmačenju bi moral biti zdravnik samo državljani, pokoren državi, ki ureja medsebojno razmerje med državljani. S tega vidika bi moral motriti svoj poklic in v njegovem okvirju bi moral reševati vsa vprašanja, ki se ga tičejo.

Mnogo se je debatiralo tudi o vprašanju, če je zdravniku dovoljeno delati poizkuse z ljudmi. Prof. Osipov je zastopal stališče, da so poizkuse dovoljeni le tedaj, če niso nevarni, če so načrti, preden se pristopi k izvršitvi, natančno premišljeni, do zadnje podrobnosti proučeni in če služijo blaginji celokupnega človeštva.

Zdravniku je pridržano, da svojemu pacientu skriva in ne izda resnosti njegove bolezni — posebno pri težkih operativnih slučajih. Zdravnik ima pravico bolniku zatajiti resnost položaja,

ima se pa ravnati po okolnostih, ki so v vsakem posameznem slučaju drugačne.

Zdravnik dr. Nahimson je imel daljši govor, v katerem je dokazoval, da je čuvanje zdravniške tajne predsodek, katerega je uvedla buržuazija. S tem predsodom je preba pomesti. V socialistični državi je zdravniška tajna brezpredmetna in jo je treba odpraviti. Dr. Nahimsonu so pritrjevali trije profesorji in tudi mnogi drugi zdravniki, zadeva pa je ostala kljub temu nerešena — za splošnost in za boljševisko državo.

Avtomobilist Lockhardt,

ki je hotel potolči Campbellov rekord in je plačal to prednost skoro s svojim življenjem.

Velika letalska tekma l. 1929.

Mednarodna zrakoplovna zveza (Fédération Aéronautique International) se bavi z načrtom, da bi priredila v prihodnjem letu veliko zračno tekmo v Evropi. Podrobnosti še niso znane, ker se objavijo ob enem z razpisom menda letos v juniju. Gotovo pa je, da se bodo udeležile te tekme države, ki so zvezi priključene. Tudi finansirale jo bodo Francoški Aero-Club, ki je dal pobudo za prireditve, je poklonil zvezi v ta namen in za sedaj 100.000 frankov. Tekma se bo vršila na progi, ki se bo dotikala vseh evropskih glavnih mest. V poštev prihajajo potniška in sportska letala treh različnih velikosti. Francoški strokovnjak Jacques Mortane predlaga v listu »L'Air«, da bi prepustil vodjem letal samim, kako naj opravijo polet preko vseh evropskih glavnih mest. Prvo nagrado bodo prisodili tekmovalcu, ki bi preletel najdaljšo progo v najkrajšem času.

Ženska prevejanost

Če je resnična, je drugo vprašanje, mogoča pa je. Ameriška plutokracija pazi zelo ostro na to, da ne pride v njenih družinah do kakšne poroke z osebami iz revnejših slojev. Zgodilo se je že večkrat, da so milijonarji starši razdedinili svoje otroke, ker so sili v takšne zakone. Sinu nekega čičaškega milijonarja je pretila podobna nevarnost, ko je stopil pred očeta, da bi mu dal dovoljenje za poroko z lepo, toda ubožno kontoristinja, ki je bila uslužbena v očetovem podjetju. Ves žalosten je odšel mladenič k svoji izvoljenki in ji povedal, da bi mu oče odredel vse imetje in da bi ga spodil, če se poroči z njo.

Mlada dama ga je potolažila, češ, da bo že ona uredila stvar. Stopila je k očetovemu zaročencu in mu je dejala, da odveže sina njegove besede, če ji dajo 100.000 dolarjev odpravnine. Milijonar seveda ni bil takoj pripravljen na ta pogoj, končno pa se je vdal. Čez pol leta je stopil sin zopet do njega in mu naznanil, da bi se hotel poročiti z dekletom, ki poseduje četrto milijona dolarjev. Oče je dal ta-

koj privoljenje. Toda ko se je sestel s sinovo ljubeznijo, se ni nemalo začudil, da je to ista dama, ki jo je bil pred pol letom zavrnil. Njenih 250.000 dolarjev pa ga je pripravilo do tega, da se je ni več branil. Poroka se je vršila te dni. Do četrto milijona je prišla mlada žena po srečnem gospodarjenju z onimi 100.000 dolarji, ki jih je dobila za odpravnino, pomagal pa ji je tudi milijonarjev sin.

Zdravica z vodo

Na svojem evropskem potovanju je bil afganistanski kralj sprejet z velikimi svečanostmi tudi v Bruslju. Njemu na čast se je vršila velika gala večerja, na kateri je bilo izrečenih več zdravic. Belgijski kralj je nazdravil afganistanskemu Veličanstvu z šampanjcem, afganistanski kralj pa radi mohamedanskih običajev ne sme piti vina in je dvignil čašo z vodo, nagovorivši gostitelja: »Dvigam to čašo čiste vode ter napijam zdravju belgijskega kralja in njegovega visokega doma.«

Abstinenci posledaj pač ne bodo v zadregi, kako naj si nazdravljajo na svojih banketih. Afganistanski kralj jim je dal sijajen vzgled, ki ga bodo lahko posnemali.

Zdravnik umoril ljubico

V soboto je prišla češka policija dr. Giršika, ki je opravljal posle okrajnega zdravnika v Planu. Zdravnik je obdolžen umora nad učiteljico Marijo Fritsche.

Pred 20. dnevi sta se igrala dva otroka nekega posestnika v imenovanem kraju na domačem dvorišču ter sta zašla v preddvor šolskega poslopja. Tam sta našla žensko truplo. Obdukcija je dognala, da je mrlič 32-letna učiteljica Fritsche. Mrlič je ležal na hrbtu, obleka na njem je bila raztrgana in vse naokrog so bili veliki krvavi madeži.

Alarmirani prebivalci so takoj prihiteli na kraj zločina in so poklicali komisijo. Napravil se je zapisnik. Kot zdravniški izvedenec je bil pozvan v komisijo okrajni zdravnik dr. Giršik, ki se pa ni hotel odzvati pozivu, radi česar je takoj padel nanj sum, da je z umorom v zvezi. Preiskava je dognala, da je bila učiteljica napadena od zadaj s sekuro in da ji je bila lobanja prebita s topim koncem.

Kako se je umor zgodil, so skombinirali šele pozneje. Učiteljica je bila napadena, ko je prišla domov zvečer v mraku in je odpirala stanovanje, ki je imelo dvojna vrata. Tedaj jo je nekdo napadel od zadaj in jo je udaril s sekuro večkrat po glavi. Bilo je očitno, da je izvršil morilec zločin v veliki zmedenosti, kajti truplo je bilo vse razmesarjeno in prebito.

Ker je bilo znano, da je imel zdravnik dr. Giršik z umorjeno učiteljico ljubezensko razmerje, je začela oblast takoj sumiti, da je on morilec. Toda Giršik se je tako hladnokrvno obnašal, da mu dolgo ni bilo mogoče priti do živčega. Šele temeljita poizvedovanja so spravila na dan dejansko stanje. Med Giršikom in učiteljico je do nedavno vladala lepa harmonija. V zadnjem času pa so se zdravniku ponudile boljše partije in Giršik je sklenil, da se preseli v kako zdravilišče ter otvori

Avstralski letalec Hinckler,

ki je priletel iz Londona v Port Darwin (Avstralija) v 16 dneh ter zaslužil s polotom ogromne milijone.

tam veliko prakso. Na poti mu je bila samo Fritschejeva, ki dozdevno ni hotela prepustiti ljubimca drugim rivalom. Tako je zdravnik prišel do sklenja, da se more otresti Fritschejeve samo z umorom in ko je mislil, da ga nihče ne opazuje, je učiteljico umoril. Dejanje pa ni ostalo prikrito. Po dobrih dveh tednih so se stvari razčistile, policija je morila aretirala in zdaj se bo vršila obravnava.

Igra prirode

Tele z dvema glavama, ki je prišlo na svet na kmetih v francoski Bretagni.

Pismo, ki je potovalo 12 let

V Piastru pri Florenci je oddal neki človek pred 12. leti, dne 9. februarja 1916. na pošto pismo, naslovljeno na nekega Gavazzija v San Paolu v Braziliji. Polnih 12 let ni prišel na pismo noben odgovor, a tudi o Gavazziju ni bilo duha ne sluha. Dvanajst let je pismo iskalo adresata. Ameriška pošta ga je pošiljala iz kraja v kraj in na koncu, ko je videla, da ne more najti naslovnika, ga je poslala nazaj. V Italijo je prišlo v polovici letošnjega februarja. Odprla sta ga adresatova roditelja, ki še živita, dočim ni o sinu že davno nobenega glasu več.

Novo in gotovo sredstvo proti morskimi boleznim

Prški prof. dr. Emil Starkenstein je našel sredstvo proti morskimi boleznim, ki ga je preizkusil že v 600 slučajih in baje vedno s popolnim uspehom. Imenuje se Vasano, kar pomeni »Pojdi zdrav« (po laškem: »va sano«). Zelo interesantno je, na kakšen način je prišel Starkenstein do sestave svojega leka.

Sklepal je, da nastaja morska bolezen zaradi guganja ladij (ali želez ali zračnih vozil), kar spravlja organ ravnotežja v labirintu naših ušes v nihanje, ki se prenese na vegetativne centre možganov. Ti centri oz. njih najcentralnejši center, tkzv. vagus, pa ureja delovanje želodca in črevesja. Če je njegovo delovanje nepravilno, deluje nepravilno tudi želodec in črevesje — to pa se pri morskimi boleznim, kakor znano, še preveč zares dogaja. In tukaj je šel dr. Starkenstein dalje. Znano mu je bilo, da paralizira strup vočje jagode, atropin, vegetativno živčevje, s čimer paralizira tudi delovanje ustrežajočih organov. Smola je samo

Pazite! Pridel Pridel Pzite!
Najslavnejši vefilm iz dobe ruskega carstva!

Tlačani

Zgodovinska resnica o življenju ruskega plemstva in trpljenju brez pravne raje za časa carizma.
ELITNI KINO MATICA

ta, da vpliva atropin, in sicer dražljivo na centralno živčevje, kar je skrajno škodljivo. Dr. Starkenstein pa si je pomagal tako, da je vzel tisto sestavino atropina, ki vpliva na vagus, kakor smo že omenili (ta sestavina se imenuje hijozejamine). Združil jo je z drugim strupom, s skopolaminom, ki paralizira vegetativno in centralno živčevje. Ker hijozejamine centralno živčevje draži, skopolamin pa ga paralizira, se njuna vpliva medsebojno uničujeta, tako da ostane samo paralizirajoči vpliv obeh strupov na vegetativno živčevje. Na takšnih matematičnih osnovah je nastal Vasano. Na nekaterih bolnike vpliva takoj, pri težjih slučajih pa čez nekaj ur. Najbolje je, če se ga človek posluži kakšnih 7 — 8 ur pred odpotovanjem in potem po potrebi. Jemlješ ga pa notranje v obliki kapljic, praškov ali pastil.

Debeli četrtek v Parizu
Vesele skupine pariške deca.

Govoreči pes

V Bostonu so otvorili razstavo psov, o kateri poroča dopisnik londonske »Daily Mail« različne zanimive stvari. Tako imajo tam dogo francoske pasme, po imenu Jacqueline, ki te pozdravi, če se ji približaš z namenom, da bi jo pobožal, z zelo razločnim »hallo!« Dopisnik ne omenja, ali je ta beseda edina, ki jo vsebuje dogin konverzacijski slovar.

Neka »maškara« jih je dobila baje kar s škafo po »larfi«, da je postala — larfa, maškara še ne — vsa zveržena. Škode je baje precej, pa je lastniku najhujše za »larfo«. Udarce, ki so padali skozi masko po obrazu, bi se prenesel. Ampak se je menda dotični že potolažil, ker so sedaj v postu »larfe« itak zopet iz mode.

Torej je Litija odnesla v karnevalu zmago! In so se svatje in godba še iz Smartna vrnili z lovorjegovim vencem in z — »barko«.

In je moralo biti strašno lepo, ker nihče od udeležnikov ne more ničesar povedati. Pa smo že 5 dni v postu! So vsi hripavi! Zaradi burje, ki je pihala po Dobravi, seveda. Ta teden so zato lepaki v naših gostilnah čisto odveč. Namreč oni od sreskega poglavarstva: »Ne preklinjaj! Ne govori nespodobno!« Ker litijski cvet, ki se nanj nanaša omenjena prepoved, zaradi hripavosti sploh se ne pride — do besede...

O velikem parniku na dve konjski silni — mrlji sta bili skriti v trupu ladje in sta jo vlekli iz Gradca v Smartno — pa ne bom pravil. Saj jo je že »Jutro« v četrtkovi sliki »ponatisnilo«.

Litijska pustna kronika pa beleži v svojih arhivih prav lepe domisleke in prireditve na god vseh veseljakov, na

pustni torek: Lepo je bilo takrat, ko so litijski uradniki na cesti, javno, pred vso zbrano publiko svoje šefe — obljajali. Resnično! Pa to je bilo že pred leti. Na širokem vozu, parizariju, so namestili ogromen kurnik — zverinjak. In notri so se trle vse mogoče živali: volkovi, medvedi, psi — vse domače in tuje, kar jih pozna litijska botanika, mineralogija in zoologija.

Čudne zverine so vozili po Litiji, in ko je prišel med gledalce kateri izmed pisarniških predstojnikov, so se zverine zagnale proti njemu in ga — obljajale. V svoje veliko veselje, da so se upali proti svojim šefom! To ni mal hudir! Istega sprejema so bile deležne tudi žene »zverin«, ki so iskale svoje dedce, pa jih ni bilo nikjer. Zverinjak se je aranžiral tajno, zanj so vedele le javno nastopajoče zverine.

Po Litiji je že svojčas vozila na pustni torek železnica, tramvaj, uprizoril se je vrtiljak; pred leti je nastopala artiljerija, ki je ustrelila v množico — živega mačka. Lep je bil včas korzo: največ obrt. Vsak stan je imel svoj voz. Največ občudovalcev so imeli med mladino peki in slaščičarji, »čvičkarji« so se pa vrтели le okrog birtovskega čeha.

Se med vojno so stresali Litijčani svoj humor z »aprovizacijo«. Za bogate

so prodajali po trgu moko, reveži pa so dobili samo — žaganje.

Prvi pust po vrnatu je prinesel v Litijo kompletno filharmonijo, ki je prirejala promenadne koncerte pred posameznimi hišami. Pred nekaterimi k. u. k. patrijoti so zaigrali avstrijsko himno, drugod pa razne druge umestne zbadljivke.

Dolga je veriga spominov na litijska kurentovanja. In se bo tradicija obdržala še nadalje. Da bodo prišli o postu na svoj račun veseljaki in mladina. Vsi seveda že ne. Letos se vsaj ne morejo litijske deklice s predpustom prav nič pohvaliti. Zares je čudno za naš kraj, ki ima precej za zakonski jarem primernih kandidatinj — samo v predilnici je nad 600 devojok. Pa ni prišla niti ena pred oltar. V poročnem oblačilu namreč. Domači fantje so »prefigasti«, tujcev pa ni. Zarjavele devičice pa čakajo in se starajo in pojejo: »Njega od nikoder ni...«

Litija je imela letos 3 plesne šole, a so se končale vse brez »posledic«. Prenehali so tudi običajni damski »jourfixi«, le moški svet se drži in »čvičkarji« po vseh številnih gostilnah. Kadar pa nam zmanjka tal doma, gremo v Smartno, Zavrstnik, na Savo ali Sv. goru, kjer zabavljamo vsevprek in pričau-

kujemo boljše bodočnosti. Pa se nam ne obeta nič dobrega. Prešmentani post je že tu in vsakovrstnih kriz in križev še dolgo ne bo konec. A da bi se vendar rešile za vse in vsakogar posebej želi

Felicijan Jež s Frčice.

Na prvo postno nedeljo 1928.

Aleks. Dumas:

Hudičev most

Reussa, ki teče v šestdeset črevljev globokem koritu med strmimi odsekanih pečini, je onemogočila vsakršen stik med prebivalci cornerske in göschenske doline, t. i. med Graubündenci in naseljenici prakantona Uri. Ta prepad je povzročal obema sosednima kantonoma toliko škodo, da so zbrali najbolj sloveče stavbenice, ki so izgradili na skupne stroške več mostov. Ali noben most ni bil tako trden, da bi mogel več ko leto dni kličovati nevihtam, divjim brzicam in snežnim plavovom. Poslednji poizkus te vrste so storili koncem 14. stoletja. Zima je že minevala in se je bilo nadejati, da bo ovis raztopen: »ukonod uhlert s puz« tedanji most srečno prebil vse nevarnosti. Nenadoma pa dobi göschenenski

upravitelj glas, da je prehod zopet preprečen.

»Samo hudič bi nam bil zgradil trden most!« je vzkliknil upravitelj togotno.

Komaj so bile možu ušle te besede z ust, že pristopi sluga in sporoči, da zunanaj čaka njegova milost Hudič.

Sluga oddide in v sobo vstopi gospod, ki bi mu človek prisodil kakšnih šest in trideset let. Obleden je bil na nemški način, v ozke rdeče hlače in črno sukno z razrezanimi rokavi, tako da se je videla notranja obleka ognjene barve. Na glavi je imel črno čepico, ki ji je veliko, valovito rdeče pero dajalo neko izredno dostojanstvo. Hudičevi čevlji so bili na robu zaokroženi, kar je prišlo v modo stoprav sto let pozneje, v polovici vladanja Ludvika XII. Velika, petelinji podobna ostroga, ki je bila očitno zraščena z nogo, je po vsej verjetnosti dobro rabila peklenskemu vojščaku, kadar se mu je zahotelo jezdit.

Po običajnih poklonih je sedel upravitelj v svojo naslonjako, a hudiču je ponudil drugega. Upravitelj je iztegnil svoje noge k peči, med tem ko jih je hudič položil naravnost na žerzavico.

»Torej, dragi prijatelj,« je rekel moč iz pekla, vi me potrebujete?«

Socijalna politika

Delovni čas v trgovskih in obrtniških obratovaliških

Ministrstvo za trgovino in industrijo ter ministrstvo za socijalno politiko sta spoznavno izdelala načrt uredbe o odpiranju in zapiranju trgovskih in obrtniških obratovališč in o delovnem času pomožnega osebja Nameščenci so načrt uredbe odklonili, ker je pomanjkljiv in nesocialen. Anketi, ki se je v tej zadevi vršila v Beogradu, tudi ni prišla do konkretnih zaključkov. Zastopniki delodajalcev so stavili svoje in zastopniki delojemalcev svoje spremeniščne predloge. Po vseh iz Beograda sedaj izdelujeta prizadeta ministrstva končno redakcijo uredbe, ki naj v najkrajšem času stopi v veljavo.

Poglavna hiba načrta je, da loči čas o odpiranju in zapiranju obratov od delovnega časa uslužbenca. V polletu so obratovališča lahko odprta po 13 ur, v zimskem času pa po 11 ur dnevno. Delovni čas pomožnega osebja bi pa moral trajati v smislu zakona o zaščiti delavcev le osem ur dnevno, oziroma v izjemnih slučajih po deset ur. Načrt uredbe pravi, da imajo veliki župani dolžnost, da za svoje področje določijo čas za odpiranje in zapiranje obratovališč v soglasju z delovnim časom, toda le takrat, kadar je to mogoče. Pri obstoječih razmerah je že vnaprejšnji gotovo, da ta »mogoče« nikdar ne bo obstajal in da bodo moralni nameščenci tako dolgo delati, dokler bodo obrati odprti. In obrati bodo odprti preko delovnega časa, ki jim ga je zagotovil zakon o zaščiti delavcev. Nevarnost je, da se bo še tam, kjer že obstoji 8- in 9urnik, podaljšal za eno ali dve uri.

Uslužbenec bi nudila uredba šele takrat zadostno garancijo za delovni čas, če bi bilo glede časa o odpiranju in zapiranju obratovališč le rečeno, da ga določajo krajevnim razmeram odgovarjajoči veliki župani in sicer le v okviru zakonito določenega delovnega časa. Kakor hitro se je pa pustilo narediti odprtje, da se čas za odpiranje in zapiranje obratovališč določa le po možnosti v soglasju z delovnim časom, ni dvoma, da bodo uslužbenci temeljito prikrajšani.

Opoldanski odpočitek je v naredbi predviden za najmanj eno uro. Vsaj eno uro in pol bi moralo biti, da bi se štelo eno uro odpočitka. Nikdar se točno ob uri ne zapre in navadno preje odira. Tekom ene ure se je pa težko odpočiti in najeti, posebno če mora uslužbenec napraviti dolišo pot do svojega doma.

Uredba sicer lepo predpisuje, da morajo biti ob odpiranju vsa obratovališča zopet, a ima v naslednjih določilih toliko izjemnih določil, da so n. pr. v Sloveniji ob nedeljah zaprti obrati le v Ljubljani, Mariboru in v Trbovljah. Povsod drugod bi se moralo v nedeljo delati. Izven dvoma je, da morajo biti v kmečkih občinah v nedeljo odprte trgovine. Odveč pa je, da predpisuje uredba nedeljsko službo tudi za kraje, kjer se je doslej praznovalo nedeljo, kot n. pr. v Celju, Brežicah itd.

Uredba bi morala načelno predpisati 3-urno delo in ne 9urno, kot je to predvideno v § 32. Boljše bi bilo, da uredba navede izjeme, ki veljajo za 9. oziroma 10urno delo kot pa da se postavlja načelno na stališče deveturnega dela. Poleg tega pa še načrt uredbe laskomiselno dovoljuje prekoračenje osem- in deveturnika za eno, oziroma dve uri dnevno, ne da bi pri tem s posebnimi določili onemogočil izrabo. Po dosedanjih stališčih uredbe je prav lahko mogoče, da bodo uslužbenci delali po 10 ur dnevno brez posebne odškodnine. Tudi v trgovini, kjer se je doslej delalo le 8 ur!

Socialne uredbe se sestavljajo v miljeju beograjskih delodajalcev, ki so naravnost sovražno razpoloženi napram zahtevam delojemalcev. Zastopnik beograjske industrije, zbornice in na anketi odklonil uredbo o delovnem času v trgovskih obratovaliških in celo predlagal, naj se uklne zakon o zaščiti delavcev. Zastopnik ministrstva notranjih zadev je pa na anketi predlagal, naj uredba ne obsega tudi onih obratovališč, ki so brez nameščencev. Oba zastopnika sta jasno povedala, da načeta uredbe in da jima je ljubše, da sploh ne ugleda belega dne.

V teh razmerah je težko pričakovati, da pride trgovsko in obrtniško uslužbenstvo do svojih pravic. Tem manj, ker je zastopstvo prečanskih (zapadnih) interesov v vladi podrejeno premoči srbijanske večine.

Letno poročilo

Pokojninskega zavoda za nameščence

Pokojninski zavod je pred kratkim razposlal tiskano poročilo o svojem poslovanju letu 1926. To poročilo je malo pozno in izgubi na vrednosti, ako vmes leži eno celo leto. Pri vseh javnih institucijah je pač težiti za tem, da so poročila kolikor mogoče v kratkem času po preteku poslovalne dobe na razpolago. Pri Pokojninskem zavodu bi to bilo vsekar mogoče.

Iz poročila posnemamo nekaj zanimivejših podatkov. Zavod se trudi, da v okviru danih možnosti, predvsem v okviru razpoložljivih sredstev iz lastne moči izboljša zavarovanje. V koliko je v tem utemeljevanju zadostil prizadetim nameščencem, bodo presoiali sami nameščenci. Pokojnin, zavarovanje nameščencev se nahaja v isti kritični situaciji, kakor vsa predvojna, na kapitalnem kritiu sloneča zavarovanja; rente je treba valorizirati, rezervni kapitali pa ni, ker jih je vzela vojna in devalvacija denarja. Zavod je skušal pokojnine z rednimi in izrednimi dokladi valorizirati in se to kaže v sledečih številkah: V letu 1925 je bilo vseh izplačil skupaj Din 1.402.947, v letu 1926 pa Din 2.640.294, kar znači za 88% zvišanje izplačil vsled povišanja raznih doklad k zakonitim pokojninam. Tako so povprečni izdatki na invalidni znašali za vpkoljena Din 500—600 mesečno, za vdove Din 300—400, poleg doklad za vsakega otroka po Din 50—100. Te številke jasno govore, da je pokojninsko zavarovanje nezadostno, zlasti ako se ve, da je povprečna letna premija v letu 1926 znašala Din 176.26 ali povprečni letni zavarovani prejemki enega nameščenca Din 17.926, kar znači, da so pokojnine v velikem nasprotju s po-

vprečnimi prejemki aktivnih nameščencev. Bilanca zavoda izkazuje v tem letu imovino z neskod Din 73.141.559.83 tako, da po odbitku raznih postavk, katerih po svoji naravi in potrebi ni možno vporabljalati za trajno nalozbo, ostane svota od 63.436.473 Din, ki je razpoložljiva za trajno nalozbo. Dejansko je bila ta imovina sledeče naložena: v državnih papirjih (7% drž. investicijsko posojilo, 2 1/2% obveznice za vojno škodo, 4% bosanski - hercegovske agrarne obveznice) Din 14.018.836 (ali 22.10%), v nepremičninah Din 14.659.444.62 (ali 23.11%), v hipotekah Din 14.303.370 (ali 22.55%), v meničnih posojilih Din 19.433.000 (ali 30.64%), na tekočih računih 3.050.701 Din. Od hipotek odpade na ljubliansko oblast Din 6.696.526, na mariborsko 4.776.844 Din, na splitsko Din 2.530.000. Od menic odpade na ljubliansko oblast Din 11.788.000, na mariborsko Din 6.545.000, na splitsko Din 1.100.000. Razmerje vplačil na premijah na leto 1926, sledeče: ljublianska oblast Din 9.143.934 (57.20%), mariborska oblast Din 3.740.700 (23.40%), splitska Din 2.206.054 (13.80%). Dolgoročna hipotekna posojila so dobile tudi občine in občinska podjetja. Poročilo ne pove, katere občine in po kakšni obrestni meri. Potrebne občine v socialne svrhe, vse občine po enakih obrestni meri? Taki podatki bi bili zanimivi in potrebni.

Splošna obrestna mera je znašala za menična posojila 10% za hipoteko pa 9%. Ali je to pravilno razmerje? Zlasti pri finančni politiki socialnega zavoda. Načelstvo zavoda je otvorilo tudi poseben stavebnik kredit v višini Din 5.000.000 proti 6% obrestovanju in 2% amortizaciji. Stane zavarovancev z 31. decembrom 1926 je znašalo 7550 (5542 moških in 1008 žensk) oseb, od katerih jih odpade na ljubliansko oblast 4330 (57.4%), na mariborsko 1798 (23.8%), na dalmatinske oblasti 1422 (18.8%).

Na prispevkih je bilo predpisanih Din 16.761.709, vplačano pa dejansko 15.985.898

Mednarodna politika

Desetletnica rdeče armade

V sovjetski Rusiji se praznuje te dni z nazvečnimi slovesnostmi desetletnica, odkar je dala sovjetska vlada odredbo, da se organizira rdeča armada.

Spominske slovesnosti so slično zelo velikim dimenzij kakor lansko jesen, ko se je praznovala desetletnica oktobrskih revolucije, ki je postavila na krmljo voditelje boljševizma in uvedla sovjetski režim, le s to razliko, da imajo sedaj manifestacije v prvi vrsti vojaški značaj in da se pri njih posebno naglašajo vojaška sila sovjetske Unije. Ustanovitev rdeče armade je zares ogromnega pomena za zgodovino ruske revolucije, za Rusijo in za vso Evropo. Rdeča armada kot državna institucija se je razvila iz rdečih gard, ki so nastale tekom krvavih borb z nasprotnimi političnimi skupinami in strankami; z njihovo pomočjo se je mogla zmogovito dobojevati boljševiška vojna na notranjih frontah in še posebno pozneje, ko so bele garde z vnano pomočjo ofenzivno prodirale v centralne dele sovjetskega gospodarstva.

Da se ni ustanovila rdeča armada, bi se zgodovina boljševiškega režima razvila precej drugače nego se je. O tem danes, po desetih letih boljševiškega eksperimenta ne more biti nikakega dvoma.

Komunistična stranka, ki je zmogovito izvedla oktobrski prevrat leta 1917., je bila sama v zelo težkem položaju. Povsod razkroj in anarhija; v ožadiju nasprotniki, sicer v prvem navalu vrženi iz pozicij ali vendar še ne povsem premagani, kaj šele uničeni, na nekaj še vedno sovražne armade, ki sicer komunistični Rusiji niso bile ni ti od daleč tako nevarne, kakor na pr. prusko-avstrijske armade francoskim mejam dobrih sto let poprej.

Ko so boljševiški voditelji pričeli iz rdečih gard organizirati rdečo armado, niso mislili na vnanje nasprotnike iz predrevolucijske dobe, marveč na domače nasprotnike. Rdeča armada je postala kmalu najzanesljivejša opora sovjetskemu režimu; brez nje bi bil morda podlegel belim gardam, brez nje bi se nadaljevala notranja anarhija in uničila se mnogo več nego je mogla sicer uničiti. Obe ti dve svrhi je rdeča armada izpolnila popolnoma. Notranji kaos, o katerem je bila Evropa polna vesti tekem prvih let sovjetske vlade, je nehaj popolnoma in namesto nje se je vrnil zopet red in notranja disciplina, brez katerih je vsakršen družabni, gospodarski, kulturni napredek nemogoč. Doseči ta uspeh povratka zakonitosti in reda je bilo mogoče le s pomočjo avtoritete rdeče armade; na njej pa stoji ves nadaljnji razvoj sovjetske Rusije.

Boljševiki so imeli v začetku namen s pomočjo rdeče armade pripomoči do zmage tudi svetovni revoluciji, ki je igrala v prvi povojni dobi v komunistični politični ideologiji tako važno vlogo. To so njeni predstavitelji povdarjali pri neštetihi prilikah. Ali pokazalo se je, da je rdeča armada, zasnovana na idejnih temeljih in spričo tega pač močna kot opora politični stranki v domači vojni, na zunaj močna samo toliko, kolikor so močni njeni topovi in strojnice, idejna moč pa ni pomagala. Pod Varšavo je rdeča armada podlegel in odletel se njena moč na vnanjih frontah ni več preizkušala.

V nadaljnjem razvoju se je rdeča armada kmalu depolitizirala. To seveda v posebnem smislu. Iz armade je politiziranje izgubilo, ali armada je ostala v celoti orodje boljševiške politike. Državno vodstvo, ki je hkrati vodstvo komunistične stranke, je merodajno za duh in duševno organizacijo armade; posebno se pazi na to, da ostane njeno jedro, posebno pa njen častniški zbor v večini komunistično, ne da bi se samo posebej udeleževalo v politiki. Centralizem celotne sovjetske uprave se je tedaj izve-

Din. Stalež rentnikov dne 31. decembra 1926 je znašal 668, katerim je bilo tekmo leta 1926. izplačano Din 2.640.294, upravni stroški v obveznem zavarovanju so izkazani z Din 1.616.954.

Prebritek poslovanja za leto 1926. znaša Din 200.462.31, kateri se v glavnem dodeli skladu za povišanje rent in pokojnin.

Poročilo in vse številke nuno zahtevajo novelizacijo pokojninskega zavarovanja.

Zaščita delavcev v Čehoslovaški. Socialno politični odbor Narodne skupščine je sprejel načrt zakona o zaščiti delavcev, kateri je dopolnilo k dosedanjim delavsko-zaščitnim zakonom.

Stavka rudarjev v Porurju. Štiri zveze rudarjev so na svojih zborovanjih dne 22. t. m. sklenile, da sedajno kolektivno pogodbo in delovni red odpovedo s 1. aprilom. Ker bo do mirnega sporazuma težko prišlo, grozi velika stavka.

Izseljevanje. Češkoslovaška vlada je izdala poročilo, v katerem ugotavlja, da se je v zadnjem času izselilo zelo veliko kvalificiranega delavstva. Steklerska industrija je že ogrožena vsled pomanjkanja kvalificiranega delavstva. Ravno tako odhajajo izučeni delavci iz tekstilne železne, jeklene in čipkarske industrije v inozemstvo, kjer dobe za svoje delo večje plačilo kot pa doma. Češkoslovaška nam je lahko za primer, da je predpogoji dobra kvalifikacija, potem ima delavec tudi izgled, da se uveljavlji na tujih delovnih trzih. Naši delavci se v tujini po večini uporabljajo le za manj vredna — težka dela.

Privatno bolniško zavarovanje. Poleg obveznega bolniškega zavarovanja je v Nemčiji močno razširjeno privatno bolniško zavarovanje. Okrog dva milijona oseb je zavarovanih za slučaj bolezni pri 25 zavarovalnicah, katerih letna premijska vplačila znašajo od 150 do 160 milijonov mark. Večje zavarovalnice so pod neposrednim nadzorstvom države. Pogodbenih zdravnikov nimajo zavarovalnice in tudi ne nudijo brezplačne zdravniške oskrbe, temveč poravnajo zavarovancem dokazane izdatke za zdravniška zdravila, kliniko in operacijo po zavarovalnih pogojih in tarifah.

del tudi v rdeči armadi in tukaj še prav posebno.

Kako velikega pomena je postala ta centralizacija se je posebno živo pokazalo o priliki notranjih razprtij v boljševiški stranki. Razdor med večino in opozicijo se ne bi izteklo tako popolnoma in s toliko lahkoto v korist večine, če ne bi v niem sodelovala tudi armada, osebno, ko je Trocky glavni vodja opozicije, bil poglavitni iniciator in organizator rdeče vojske. Zato armada ni mogla postati orodje v rokah ruskega Napoleona, ki so ga mnogi tako za gotovo pričakovali.

Rdeči armadi pripisujejo manifestacije še veliko bodočnost. Ne napovedi more svet danes premovaliti zelo mirno; rdeča armada bi mogla postati sredstvo za ekspanzijo komunističnih idej izven Rusije le tedaj, ako bi postala močnejša od armad meščanskih držav. To razmerje danes še ne obstoja in še precej časa ne bo moglo obstojati, zato je treba še mnogih tehničnih izpopolnitev. Danes pa potrebuje Rusija miru, da dovrši svojo gospodarsko reorganizacijo, zato za militaristične eksperimente ne bo mogla imeti smisla, vsaj še zelo dolgo ne. Ostane pa rdeča armada naiznesljljivšja garancija obstojeekega režima in zato sovjetska Rusija upravičeno s tolikimi manifestacijami praznuje njeno desetletnico.

Po zaključku vseameriške konference

Sesta vseameriška konferenca, ki jo je otvoril v Havani dne 16. januarja sam predsednik Zedinjenih držav Coolidge z impozantnim govorom, je končala dokaj klavрно. Praktičnih uspehov izkazuje bore malo.

Sprejeta je bila formula, ki obsoja sleherno napadalno vojno, besedilo, tičočee se konvencije glede pomorske nevtalnosti in konvencije o azilnem pravu ter pravic tujcev. In še proti tem pičlim sklepom so Zedinjene države izrazile omejitve, ki jim jemljejo dobršen del praktične veljave. Glavne točke dnevnega reda, to je kodifikacije temeljnih pravic in dolžnosti ameriških držav, pa konferenca ni mogla izvesti.

Izkazalo se je, da zija med anglosaksonskimi Zedinjenimi državami in latinskimi republikami globok prepad nezaupanja in da je še daleč tisti čas — če sploh kdaj pride — ko bo vseameriška unija lahko nastopala kot resnično Društvo svobodnih in enakopravnih narodov novega mesta.

Debata o načelu nevmešavanja ene države v zadeve druge države je bila mestoma silno ostra in strastna. Razdelila je konferenco na dva tabora. Z ene strani je bila imperialistična anglosaksonska Amerika s par tabantji, z druge pa skoro vse latinske republike. Zlasti na zadnjem sestanku so govorniki slednjih izrecno zahtevali, da se mora oborožena intervencija zadržati tudi v primeru, da vlada posamezne države sama prosi za zunanjo intervencijo. Če bi Zedinjene države pristale na to načelo, bi morale takoj izprazniti Nikarago, ki so jo zasedle pod pretvezo, da jih kliče na pomoč njihov agent predsednik Diaz proti »upornemu« generalu in »razbojniku« Sandinu. Kaj takega seveda ne pride niti na misel Zedinjenim državam, ki so preobrazile Monroejevo doktrino v instrument gospodarskega in političnega zavojevanja ostale Amerike, ki so v imenu iste doktrine doslej že anektirale mehiški Texas, podvrge španski koloniji Kubo in Portoriko, ocepelje Panamo od Kolumbije, ko so hotele graditi panamski prekop, se vsedle v Ni-

karagu, kjer bodo kopale drugi srednjeameriški kanal in zanetile celo vrsto revolucij v Mehiki, da se polaste petrolejskih vrelcev. Zatorej je šef washingtonske delegacije Hughes kratkoma in kategorično odklonil princip absolutne intervencije, češ: nikoli se Zedinjene države ne bodo odpovedale pravic »zaščite svojih državljanov« v inozemstvu.

Ameriški mornarji se torej za sedaj ne nameravajo umakniti iz Nikaragve. Washington si je ohranil vso prostost za izvajanje svojih imperialističnih načrtov. Konferenca v Havani se je razšla.

Sedma vseameriška konferenca se skliclje l. 1933. v Montevideu. Da bi bili njeni sklepi kaj uspešnejši od sedanjee, je pač prav malo upanja.

Dopisi

DOMZALE Prvo slovensko pevsko društvo »Lira« iz Kamnika je priredilo v soboto zvečer koncert v Sokolskem domu. Dvorana je bila izredno dobro obiskana. Okoličani so bili številneje zastopani ko domačini. Moški zbor, obstoječ iz 16 dobro izvežbanh pevcev, je takoj s prvo pesmijo vzbudil pozornost Ob napeti tihini poslušalce je zbor s spremim dirigentom odpel 12 krasnih pesmi. Tri je moral ponoviti, ker se navdušeno ploskanje ni hotelo početi.

JESENICE. Občim zbor CMD bo v petek 9. marca v sejni dvorani občine hiše neopredno po občnem zboru JM, ki zboruje istotom ob 20. uri. Udeležba članov obvezna! Dnevni red običajen!

MOSTE. Pod naslovom »Groblja pred tovarno Jadran« se je »Slovenec« v nedeljo zopet obregnil ob lastnika, češ, da bi bilo za njega častneje, ako bi grobljo sam odstranil, kako da bi občina izvršila delo na njegove stroške. Kaj torej čaka občina, da začetega dela ne dokončati da bi dala s tem lastniku priliko, da svojo pravico civilno-pravnim posom uveljavi?!

ŠOŠTANJ. Odbor šoštanskega Rdečega križa se je za letos konstituiral takole: predsednik okrainski sodnik in sodni predstojnik Anton Potočnik, I. podpredsednica Zalka Zalarjeva. II. podpredsednik Adolf Mravljak, tajnik dr. Stane Medic, blaginščarka Ivanka Senica skladiščnik mag. ph. Ferdo Vrabčič, odbornik župnik Pavel Gril, nadzorstvo: dr. Fran Mayer, Martin Vrečko in Luce Koritkva.

ŠTÖRE PRI CELJU. Dramatični odsek društva Bodočnost je vprizoril 26. t. m. burko »Stari grehi«. Predstava je popolnoma uspešla. Posebno se je odlikoval v vlogi polkovnikovega sluge S. T. Zeleti je, da nas društvo še večkrat prineseni s tako posreženimi predstavami!

PONKVA OB JUŽNI ZELENICI. Na vzbodbudo učiteljsstva so pred kratkim osnovali mlekarško zadrugo. Že prvi početki so pokazali, da se bo kmet te rešilne bilke z ljubeznijo oprjel. Ustanovili so tudi živinorejski odsek. Šigar dolžnost bo skrbeti za izrejo plemenske živine. V zadnjem času si belijo glave z načrtom za vodovod. Narajja pa mariborski oblastni odbor, ki noče izplačati že odobrenega kredita. — Danes v nedeljo vprizori Sokol iz Sv. Jurija veseloigro »Rodulj iz Amerike. Del čistega dobička je namenjen domači požarni obrambi.

SUSAŠK. Slovensko izobraževalno društvo »Simon Gregorčič« obstoji na Sušaku šele 3 mesece a šteje že okoli 200 članov. To število pa bo v najkrajšem času naraslo za najmanj dvakrat toliko. Namen društva je, delovati prosvetno, kulturno in nacionalno. Vozrojno. Veliko pažno bo posvečalo zasuženim bratom v Istri ter jim pomagalo z vsemi razpoložljivimi sredstvi gmotno in moralno Dne 5. t. m. je društvo pridelilo čajanko ki je silajno uspeša. Poset je bil tako velik da so bili prostori velikega in udobnega slovenskega hotela »Reš« premalhi ter da je moralo oditi mnogo obiskovalcev ker ni bilo prostora. Takoj v začetku je zabava dobila popolnoma slovensko obiljeje vselega in prijateljkega družarstva ki se je zražalo v veselih slovenskih pesmih in zdravljah. Burno odobranje je žel 10letni nečak G. Bratuše, ki je lepo deklariral pesmice o »Soči«, katero mu je sestavil za ta dan njegov ded. V kratkem nameravamo prirediti večje veselico z gledališko predstavo v režiji načelnika dramatičnega oddelka g. Lavrenčiča. Čisti dobiček je namenjen za našo knjižnico, za katero pridno zbirmo knjige in darila. Apešramo tudi na javnost, da nam priskoči na pomoč ter nam pomaga, da jo bomo čimprej ustanovili. Vsaj najmanjši dar le dobrodošel! Pošila naj se na naslov: Slovensko izobraževalno društvo »Simon Gregorčič«, Zvonimirova ulica 3. Sušak. Istotam se dobijo tudi vse potrebne informacije.

SV. KRIŠTOF PRI LASKU. V nedeljo 19. t. m. se je vršil redni občni zbor krajevne organizacije Sv. Krištof pri Laškem. Zborovanja se je udeležilo okoli 145 članov, po večim kmetov in rudarjev, ki so z velikim zanimanjem sledili izvajanjem strokovnjaka za socialne zadeve g. dr. Bohinca. Stvarno in obširno poročilo je napravilo na zborovalce najzlobljivi vtis. Soglasno je bila sprejeta resolucija proti spremembi pravilnika bratovskih skladnic za oživotvorenje kmečko-krednički zadrug, za arbitražno pogodbo med našo državo in Nemčijo in za ustanovitev splošnega družinskega

zavarovanja. Pri volitvah je bil izvoljen naslednji odbor: predsednik Anton Pečnik, podpredsednik Zvonko Kajma, tajnik Josip Kapla blaginjak Vojeht Hrbar; odborniki: Franc Šopar, Josip Majer, Ivan Cencelj Peter Podbevšek, Jože Krivec, Franjo Suhelj, Jakob Zelič, Franc Kobilč, Miha Uzman, Miha Zdouc, Jože Jenčič, Ivan Cvikel, Anton Kokal, Franc Knez, Albert Šipek, Anton

Ob razstavi čl. stavbarstva v Ljubljani

(Jakopičev paviljon od 25. II.—15. III. 1928.)

V Jakopičevem paviljonu imamo priliko videti, kaj gradi nam najbližja država. Čsl. ministrstvo prosvete nam kaže dela zadnjih let in lep razvoj moderne arhitekture sploh. Z najskrbnejšim sodelovanjem oblasti se je posrečilo ustvariti dela odgovarjajoča potrebam.

Revidirani so temelji arhitekture. Arhitekti je dvoje: konstrukter in umetnik. Kot konstrukter ima pred seboj problem n. pr. najsmotrenejše stanovanjske hiše, vile, hiše v mestu, mostu, parka, tovarne, trgovske hiše, pisarniške hiše itd. Na drugi strani pa razpolaga z gradbenim materijalom. Prostore razvrsti, postavi jih v nadstropja in jim konstruira železobetonsko ogrodje. Z železobetonom je prišla nova doba stavbarstva. Tenki stebri grede od tal do vrha in nosijo stropove. To nosilno konstrukcijo je pa treba izpolniti in predeliti s stenami, ki so izgubile popolnoma nosilno funkcijo. Stene le dele in varujejo pred mrazom in vlago. Potem še razvrsti odprtine v stene. Načelo mu je: čim manj stene, čim manj materiala. Vrata in okna se delajo zopet po načelu največje osvetlitve. Stene seveda niso več železobetonske, ampak iz lahkih volnih opek in podobnih izolacijskih snovi. S tem bi bilo končano delo arhitekta konstrukterja. Najboljše in pri tem najenejše rešitev problema mu je dal razum, točna logika. Zato je ta konstruktorski del enak po razmerih po celem svetu. Saj sta logika in ekonomija internacionalni.

Druga, morda še važnejša naloga arhitekta je izvedba vseh onih vprašanj, katerih ni predpisala konstrukcija. Vila je lepa, če je v njej prijetno stanovati; tovarna je lepa, če so okna velika, prostori pa razični in svetli. Mestne hiše so lepe s svojo ravno enostavnostjo. Izbrati material, kaj je njegova narava, je zakon novega arhitekta.

Tako torej arhitekt kot umetnik reši vsa vprašanja okusa. Širina potri višini okna, odprtine v zidu, verande na strehah, barve zunaj in notri — skratka gradi iz življenja za življenje. Muzej stoji monumentalno, kot svekodela in razvoja, pisarniška hiša je mrzlo resna, kot njeno bistvo. Belina vile pozdravlja domače sredi zelenja. Tu kamor se ne sega logika in razum, tu, kjer se pokaže dobro srce in razumevanje življenja, pokaže »arhitekt svoj osebno zmožnost, individualnost sebe in naroda.

Tako pojmujejo v čl. republiki moderno stavbarstvo. Sloj, če se sme imenovati to slog, se ravna po največji smotrenosti, po največji ekonomiji. Fasadne lažnararhitekture ni več. Iznikli so močni reliefi stebrov, strelnic, stolpčev in slični okraski. Presena je današnja doba, da bi trpela tako dekoracija. Geslo modernega človeka je: proč z lažjo, proč z videzom! Naj se življenje javlja res v preglelnih enostavnih oblikah, harmonično organiziranih v celoto.

Na razstavi so posebno zanimiva dela čehoslovaških velikih arhitektov iz novejšee dobe. S prijetnim zadovoljstvom občutimo razvoj po načelih največje smotrenosti in stvarnosti. Koliko je del iz moderne Prage, regulacijskih načrtov, upravnih zgradb itd. Tu vidiš Englove načrte ogromnega Masaričkovega študentskega kolegijsa, ki je letos že otvorjen, palačo železniškega ministrstva, vodovod, hidrocentralo iz dr. Zanimiv je Feuersteinov vojaški zavod, ena največjih betonskih zgradb in pa za nas novi načrti krematorija. Vrste se umetniški domi, državni otroški dom, mestne stanovanjske hiše, osnovne šole, katerih so že ogromno število postavili; Galurina dela v Bat'ovem mestu v Zlinu, rodninske hišice delavcev in šole firme Bat'a. Prof. Gočar ima razstavljene vile in zgradbe z regulacijami v Kraljevem Gradu, najmodernejšem češkem mestecu. Tam je krasen trg s prezidentovim spomenikom pred muzejem, delom Kočere. Državna galerija v Pragi in češkoslovaški paviljon dekorativnih umetnosti v Parizu sta obče znana. Dalje projekti mostov v Pragi. Most čez novo strugo Vltave bo skoraj dograjen. Impozanten je pogled na velike loke, ki vežejo 1 km oddaljena mestna okrajja Liben in Holešovice. Janák ima razven onega mosta še Hlavkov most, ki je znamenit po kiparskih skupinah »Dela« Jana Šturse. Sledje tovarne in mlina, higijsneje zgradbe, da jih je veselje videti, nova praška veleelektrarna v premogovih revirjih pri Ervenicah. Čez 100 km dolgi daljnoprovodi dovoljjo mestu energijo. Delo je rešeno sijajno v elektro-tehniškem, arhitektonskem in gospodarskem pogledu. To je res silna enotnost!

Pokojni veliki Kočeja je zastopen s svojim muzejem v Kraljevem Gradu in z raznimi vilami. Kako skrbni mestna uprava za preskrbo, vidimo v velikih zgradbah v Pragi-Kru. Velika Praga se širi in razvija daleč okoli, kjer so še pred kratkim stala njive in gozdovi. Gradbeno življenje, vzorno regulirano, je veliko, kot malo kje v Evropi. Pa tudi v mestu samem se grade visoki železobetonski orjaki. Krejcar razstavlja trgovsko hišo »Olympic«, ki ima kino pod zemljo, restavracijo, kavarno, slaščičarno, hotel, trgovske pisarne itd. Kako je vse preprosto in idealno rešeno! Razsvetljava in stopnišča, vse v malem prostoru sredi mesta! V mestu le uradi, trgovine, poslovne zgradbe, stanovanja pa v mirnih vilah periferije. To je novo načelo stavbarstva mest.

Kroha ima obrtno šolo, severnočeško razstavio in okrajno bolniško zavarovalnico v Boleslavi. Zanimivo so blokli stanovanjskih hiš v novih mestnih okrajjih: široke ulice brez trgovin po uradniških naselbinah. Vse v velikanskih razmerjih, da si jih težko predstavljamo. Potem so nove stavbe iz najrazličnejših krajev republike. Brno in Bratislava sta lepo zastopana. Za našo arrarno državo so važni načrti velikih žitnic in skednjev za zeleno krmo. Pa ne samo trgovske, industrijske zgradbe, ampak tudi velike nove univerzitetne zgradbe nas prepričajo, kaj zmore skrbna uprava. Kakšne so tu predavalnice medicinske fakultete! Ni mogoče imenovati vseh del, ki so na razstavi, a že kar smo našli, nas uverja, da se moramo v prvi vrsti pri njih učiti. Čehoslovaki so med povojnimi državami edina, ki lahko pokaže, kako izgleda zgradba za odplačevanje vojnega dolga! Prispevamo torej tudi mi k tesnejšemu zblizanju in sodelovanju z našimi severnimi prijatelji in brati!

NOVAVČE
Z
ŽIGOM

KLUJČ
najboljše, najtrajnejše zato
najcenejše!

Naročila in vse dopise, ki bi se nanašali na mali oglas, je potrebno priložiti na Oglasni oddelk JUTRA, Ljubljana, Praterova ul. 4. Čekovni račun poštna kancelnica Ljubljana, št. 1842

Telefon številka 2492

Mali oglasi

Mali oglas, ki služi v porredovalni in socialni nameni občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5. Priložbina za hitro Din 3. Zanim. dopisovanja in oglasi

Trgovskega ali reklamnega značaja, vsaka beseda Din 10. Najmanjši znesek Din 10. Priložbina za hitro Din 5. Vse priložbine ne je uprabiti obenem z naročilom, sicer se oglasi ne prodajo

Sprejemanje malih oglasov za prihodnje številke JUTRA se zaključuje dan pred izidom lista ob 17 uri. Poznejše sprejete oglasi bodo priobčeni v naslednji številki lista

Telefon številka 2492

Ekspozitura „Jutra“
v Šiški
Celovška cesta št. 53
sprejema oglase ter daje naslove malih oglasov

Naslove malih oglasov

pošiljamo le tedaj, če vprašalec priloži v znakah pristojbino **Din 2** — Kdor želi prejeti naslove od oglasov, ali kako drugo pojasnilo, naj vedno priloži to malo pristojbino, sicer ne bo prejel odgovora.

OGLASNI ODDELK „JUTRA“

Kupim

Vsakovrstno zlato
kupuje po najvišjih cenah
Cerne — juvelir
Ljubljana, Wolfova ulica 3 86

Stare moške obleke
in drugo kupujem ter plačam najboljše Dopolnjenja za dostajo, da pridem na dom A. Drame, Ljubljana, Galisovo nabrežje 29. 6537

Radio-aparat
moderen, zelo ugodno na prodaj Naslov v oglasnem oddelku „Jutra“. 8430

Najboljši koks
Cebtn. Wolfova ulica 1/III III

Premog, drva, koks
in oglje sudi družba „Istria“ Dunajska cesta 66 poleg ul. Zakonika 1. telefon 2820. 816

Drva
vrstov, parketa odpadki od kakega koli drva, pa tudi koks, dostavljamo na domačo vrata v Sreznjstev Ljubljana, na Gorenjskem kolodvoru 86

Pozor!
Prodaja in lepen, suhem prostoru Naslov v oglasnem oddelku „Jutra“. 6538

Parcela
5 minut od kolodvora — enodružinska s takoj prodajnim stanovanjem v velikim vrtom ceno naprodaj. Dopolnje na oglas. oddelku „Jutra“ pod št. 6775

Vila v Celju
5 minut od kolodvora — enodružinska s takoj prodajnim stanovanjem v velikim vrtom ceno naprodaj. Dopolnje na oglas. oddelku „Jutra“ pod št. 6775

Stanovanje
3 sob in kuhinje, s kopalnico, telefonom, vrtom in parcelo. Dopolnje na oglas. oddelku „Jutra“ pod št. 6946

Stanovanje
2 sob in kuhinje, s kopalnico, telefonom, vrtom in parcelo. Dopolnje na oglas. oddelku „Jutra“ pod št. 6946

Tovarno poslojstvo
prodaj najboljšemu ponudniku Naslov v oglasnem oddelku „Jutra“. 6536

Parcela
prodaj. suhem prostoru naslov v oglas. oddelku „Jutra“. 6933

Nova hiša
s 4 sobami in kuhinjo, vodovodom in elektriko, s 272 m² vrta naprodaj blizu električne cestne železnice. Cena 190.000 Din. Naslov v oglasnem oddelku „Jutra“. 6938

Večje posestvo
iz stanovanjske hiše, gošpodarskega poslojstva, vse iz masivnega materiala, 16 orolov sij, travnikov, gozda in sadovnjaka, primerno za lesnega trgovca ali prevoznika, 5 minut od postaje Dobre pri Slovenjgradcu, postaja Mislince, prodaj ali na dan v naslovu. Cena 90.000 Din. Dopolnje na oglas. oddelku „Jutra“ pod št. 6938

Hišo
stavbno parcelo, vogalno, pripravno za obrtnika ali pekarja, s 200 m² vrta in 2 malimi parcelami v 2 malih parcelah. Naslov v oglasnem oddelku „Jutra“. 6947

Sobo in kuhinjo
oddaj takoj v Gorbičevi ulici št. 2. 6926

Dvoriščno stanovanje
sobe in kuhinje takoj oddam mizarju ali tesarju, ki je zmožen hitri popravil. Martinova cesta 16. 6921

Večje stanovanje
solčno, s kopalnico, telefonom, vrtom in parcelo. Dopolnje na oglas. oddelku „Jutra“ pod št. 6928

Stanovanje
v mestu želi stranka 2 sob. Dopolnje na oglas. oddelku „Jutra“ pod št. 6924

Prehrana
Abonente sprejemam na dobro hrano v Kolodvorski ulici št. 11/I. 6464

Na domačo hrano
izvratno, sprejemam 5 gospodov ali dam. Naslov v oglasnem oddelku „Jutra“. 6950

Sobo
oddaj eni ali dvema osebam. Naslov v oglasnem oddelku „Jutra“. 6950

Sobo z zajtrkom
oddaj gospodini Naslov v oglasnem oddelku „Jutra“. 6906

Sobo
oddaj 2 gospodom. Kje. pove oglasni oddelku „Jutra“. 8207

Sobo
oddaj eni ali dvema osebam. Naslov v oglasnem oddelku „Jutra“. 6950

Opremljeno sobo
oddaj 2 gospodom na oglas. oddelku „Jutra“. 6932

Sobo
s posebnim vzhodom oddaj gospodu. Naslov v oglas. oddelku „Jutra“. 6970

Sostanovalko
sprejemam Naslov v oglas. oddelku „Jutra“. 6938

Trgovsko podjetje
dobro vpeljano, želi razširiti poslovanje kapitala, do 100.000 Din posojila. Sprejme tudi tihga družabnika. Dopolnje na oglas. oddelku „Jutra“ pod št. 6950

Mirno sobo
selo prijazno, v vili blizu Sv. Petra takoj oddam. Naslov v oglasnem oddelku „Jutra“. 6968

Opremljeno sobo
v vili oddam takoj boljšemu gospodu. Naslov pove oglasni oddelku „Jutra“. 6962

Opremljeno sobo
lepo, veliko in solčno, v sredini mesta, za 1-2 osebi oddam s 1. marcem. Na željo tudi razno, otrosta in prehrano. Naslov v ogl. oddelku „Jutra“. 6929

Sobo
s posebnim vzhodom oddaj gospodu. Naslov v oglas. oddelku „Jutra“. 6946

Opremljeno sobo
oddaj 2 gospodom na oglas. oddelku „Jutra“. 6932

Sobo
s posebnim vzhodom oddaj gospodu. Naslov v oglas. oddelku „Jutra“. 6970

Sostanovalko
sprejemam Naslov v oglas. oddelku „Jutra“. 6938

Trgovino
s mehanizirano delavnico na Jesenicah ob Savi, za maj ali tudi prej. Dopolnje na oglasni oddelku „Jutra“ pod št. 6951

Kavarno
novo renovirano, s vsem inventarjem takoj poceni prodaj v sredi Ljubljane Naslov v oglasnem oddelku „Jutra“. 6432

Trgovino
s mehanizirano delavnico, v bližini postaje vzhodem v najem ali kapav event. s posestvom Cenj prodaje na upravo „Jutra“ v Mariboru pod „Dobro promet 1926“. 6666

Registr. blagajno
kupim. Dopolnje na oglas. oddelku „Jutra“ pod št. 6706

Pozor!
prodaja in lepen, suhem prostoru Naslov v oglas. oddelku „Jutra“. 6538

Vila v Celju
5 minut od kolodvora — enodružinska s takoj prodajnim stanovanjem v velikim vrtom ceno naprodaj. Dopolnje na oglas. oddelku „Jutra“ pod št. 6775

Stanovanje
3 sob in kuhinje, s kopalnico, telefonom, vrtom in parcelo. Dopolnje na oglas. oddelku „Jutra“ pod št. 6946

Stanovanje
2 sob in kuhinje, s kopalnico, telefonom, vrtom in parcelo. Dopolnje na oglas. oddelku „Jutra“ pod št. 6946

Tovarno poslojstvo
prodaj najboljšemu ponudniku Naslov v oglasnem oddelku „Jutra“. 6536

Parcela
prodaj. suhem prostoru naslov v oglas. oddelku „Jutra“. 6933

Nova hiša
s 4 sobami in kuhinjo, vodovodom in elektriko, s 272 m² vrta naprodaj blizu električne cestne železnice. Cena 190.000 Din. Naslov v oglasnem oddelku „Jutra“. 6938

Večje posestvo
iz stanovanjske hiše, gošpodarskega poslojstva, vse iz masivnega materiala, 16 orolov sij, travnikov, gozda in sadovnjaka, primerno za lesnega trgovca ali prevoznika, 5 minut od postaje Dobre pri Slovenjgradcu, postaja Mislince, prodaj ali na dan v naslovu. Cena 90.000 Din. Dopolnje na oglas. oddelku „Jutra“ pod št. 6938

Hišo
stavbno parcelo, vogalno, pripravno za obrtnika ali pekarja, s 200 m² vrta in 2 malimi parcelami v 2 malih parcelah. Naslov v oglasnem oddelku „Jutra“. 6947

Sobo in kuhinjo
oddaj takoj v Gorbičevi ulici št. 2. 6926

Dvoriščno stanovanje
sobe in kuhinje takoj oddam mizarju ali tesarju, ki je zmožen hitri popravil. Martinova cesta 16. 6921

Večje stanovanje
solčno, s kopalnico, telefonom, vrtom in parcelo. Dopolnje na oglas. oddelku „Jutra“ pod št. 6928

Stanovanje
v mestu želi stranka 2 sob. Dopolnje na oglas. oddelku „Jutra“ pod št. 6924

Prehrana
Abonente sprejemam na dobro hrano v Kolodvorski ulici št. 11/I. 6464

Na domačo hrano
izvratno, sprejemam 5 gospodov ali dam. Naslov v oglasnem oddelku „Jutra“. 6950

Sobo
oddaj eni ali dvema osebam. Naslov v oglasnem oddelku „Jutra“. 6950

Sobo z zajtrkom
oddaj gospodini Naslov v oglasnem oddelku „Jutra“. 6906

Sobo
oddaj 2 gospodom. Kje. pove oglasni oddelku „Jutra“. 8207

Sobo
oddaj eni ali dvema osebam. Naslov v oglasnem oddelku „Jutra“. 6950

Opremljeno sobo
oddaj 2 gospodom na oglas. oddelku „Jutra“. 6932

Sobo
s posebnim vzhodom oddaj gospodu. Naslov v oglas. oddelku „Jutra“. 6970

Sostanovalko
sprejemam Naslov v oglas. oddelku „Jutra“. 6938

Trgovsko podjetje
dobro vpeljano, želi razširiti poslovanje kapitala, do 100.000 Din posojila. Sprejme tudi tihga družabnika. Dopolnje na oglas. oddelku „Jutra“ pod št. 6950

Mirno sobo
selo prijazno, v vili blizu Sv. Petra takoj oddam. Naslov v oglasnem oddelku „Jutra“. 6968

Opremljeno sobo
v vili oddam takoj boljšemu gospodu. Naslov pove oglasni oddelku „Jutra“. 6962

Opremljeno sobo
lepo, veliko in solčno, v sredini mesta, za 1-2 osebi oddam s 1. marcem. Na željo tudi razno, otrosta in prehrano. Naslov v ogl. oddelku „Jutra“. 6929

Sobo
s posebnim vzhodom oddaj gospodu. Naslov v oglas. oddelku „Jutra“. 6946

Opremljeno sobo
oddaj 2 gospodom na oglas. oddelku „Jutra“. 6932

Sobo
s posebnim vzhodom oddaj gospodu. Naslov v oglas. oddelku „Jutra“. 6970

Sostanovalko
sprejemam Naslov v oglas. oddelku „Jutra“. 6938

Trgovino
s mehanizirano delavnico na Jesenicah ob Savi, za maj ali tudi prej. Dopolnje na oglasni oddelku „Jutra“ pod št. 6951

Kavarno
novo renovirano, s vsem inventarjem takoj poceni prodaj v sredi Ljubljane Naslov v oglasnem oddelku „Jutra“. 6432

Trgovino
s mehanizirano delavnico, v bližini postaje vzhodem v najem ali kapav event. s posestvom Cenj prodaje na upravo „Jutra“ v Mariboru pod „Dobro promet 1926“. 6666

Registr. blagajno
kupim. Dopolnje na oglas. oddelku „Jutra“ pod št. 6706

Pozor!
prodaja in lepen, suhem prostoru Naslov v oglas. oddelku „Jutra“. 6538

Vila v Celju
5 minut od kolodvora — enodružinska s takoj prodajnim stanovanjem v velikim vrtom ceno naprodaj. Dopolnje na oglas. oddelku „Jutra“ pod št. 6775

Stanovanje
3 sob in kuhinje, s kopalnico, telefonom, vrtom in parcelo. Dopolnje na oglas. oddelku „Jutra“ pod št. 6946

Stanovanje
2 sob in kuhinje, s kopalnico, telefonom, vrtom in parcelo. Dopolnje na oglas. oddelku „Jutra“ pod št. 6946

Tovarno poslojstvo
prodaj najboljšemu ponudniku Naslov v oglasnem oddelku „Jutra“. 6536

Parcela
prodaj. suhem prostoru naslov v oglas. oddelku „Jutra“. 6933

Nova hiša
s 4 sobami in kuhinjo, vodovodom in elektriko, s 272 m² vrta naprodaj blizu električne cestne železnice. Cena 190.000 Din. Naslov v oglasnem oddelku „Jutra“. 6938

Večje posestvo
iz stanovanjske hiše, gošpodarskega poslojstva, vse iz masivnega materiala, 16 orolov sij, travnikov, gozda in sadovnjaka, primerno za lesnega trgovca ali prevoznika, 5 minut od postaje Dobre pri Slovenjgradcu, postaja Mislince, prodaj ali na dan v naslovu. Cena 90.000 Din. Dopolnje na oglas. oddelku „Jutra“ pod št. 6938

Hišo
stavbno parcelo, vogalno, pripravno za obrtnika ali pekarja, s 200 m² vrta in 2 malimi parcelami v 2 malih parcelah. Naslov v oglasnem oddelku „Jutra“. 6947

Sobo in kuhinjo
oddaj takoj v Gorbičevi ulici št. 2. 6926

Dvoriščno stanovanje
sobe in kuhinje takoj oddam mizarju ali tesarju, ki je zmožen hitri popravil. Martinova cesta 16. 6921

Večje stanovanje
solčno, s kopalnico, telefonom, vrtom in parcelo. Dopolnje na oglas. oddelku „Jutra“ pod št. 6928

Stanovanje
v mestu želi stranka 2 sob. Dopolnje na oglas. oddelku „Jutra“ pod št. 6924

Prehrana
Abonente sprejemam na dobro hrano v Kolodvorski ulici št. 11/I. 6464

Na domačo hrano
izvratno, sprejemam 5 gospodov ali dam. Naslov v oglasnem oddelku „Jutra“. 6950

Sobo
oddaj eni ali dvema osebam. Naslov v oglasnem oddelku „Jutra“. 6950

Sobo z zajtrkom
oddaj gospodini Naslov v oglasnem oddelku „Jutra“. 6906

Sobo
oddaj 2 gospodom. Kje. pove oglasni oddelku „Jutra“. 8207

Sobo
oddaj eni ali dvema osebam. Naslov v oglasnem oddelku „Jutra“. 6950

Opremljeno sobo
oddaj 2 gospodom na oglas. oddelku „Jutra“. 6932

Sobo
s posebnim vzhodom oddaj gospodu. Naslov v oglas. oddelku „Jutra“. 6970

Sostanovalko
sprejemam Naslov v oglas. oddelku „Jutra“. 6938

Trgovsko podjetje
dobro vpeljano, želi razširiti poslovanje kapitala, do 100.000 Din posojila. Sprejme tudi tihga družabnika. Dopolnje na oglas. oddelku „Jutra“ pod št. 6950

Mirno sobo
selo prijazno, v vili blizu Sv. Petra takoj oddam. Naslov v oglasnem oddelku „Jutra“. 6968

Opremljeno sobo
v vili oddam takoj boljšemu gospodu. Naslov pove oglasni oddelku „Jutra“. 6962

Opremljeno sobo
lepo, veliko in solčno, v sredini mesta, za 1-2 osebi oddam s 1. marcem. Na željo tudi razno, otrosta in prehrano. Naslov v ogl. oddelku „Jutra“. 6929

Sobo
s posebnim vzhodom oddaj gospodu. Naslov v oglas. oddelku „Jutra“. 6946

Opremljeno sobo
oddaj 2 gospodom na oglas. oddelku „Jutra“. 6932

Sobo
s posebnim vzhodom oddaj gospodu. Naslov v oglas. oddelku „Jutra“. 6970

Sostanovalko
sprejemam Naslov v oglas. oddelku „Jutra“. 6938

Trgovino
s mehanizirano delavnico na Jesenicah ob Savi, za maj ali tudi prej. Dopolnje na oglasni oddelku „Jutra“ pod št. 6951

Kavarno
novo renovirano, s vsem inventarjem takoj poceni prodaj v sredi Ljubljane Naslov v oglasnem oddelku „Jutra“. 6432

Trgovino
s mehanizirano delavnico, v bližini postaje vzhodem v najem ali kapav event. s posestvom Cenj prodaje na upravo „Jutra“ v Mariboru pod „Dobro promet 1926“. 6666

Registr. blagajno
kupim. Dopolnje na oglas. oddelku „Jutra“ pod št. 6706

Pozor!
prodaja in lepen, suhem prostoru Naslov v oglas. oddelku „Jutra“. 6538

Vila v Celju
5 minut od kolodvora — enodružinska s takoj prodajnim stanovanjem v velikim vrtom ceno naprodaj. Dopolnje na oglas. oddelku „Jutra“ pod št. 6775

Stanovanje
3 sob in kuhinje, s kopalnico, telefonom, vrtom in parcelo. Dopolnje na oglas. oddelku „Jutra“ pod št. 6946

Stanovanje
2 sob in kuhinje, s kopalnico, telefonom, vrtom in parcelo. Dopolnje na oglas. oddelku „Jutra“ pod št. 6946

Tovarno poslojstvo
prodaj najboljšemu ponudniku Naslov v oglasnem oddelku „Jutra“. 6536

Parcela
prodaj. suhem prostoru naslov v oglas. oddelku „Jutra“. 6933

Nova hiša
s 4 sobami in kuhinjo, vodovodom in elektriko, s 272 m² vrta naprodaj blizu električne cestne železnice. Cena 190.000 Din. Naslov v oglasnem oddelku „Jutra“. 6938

Večje posestvo
iz stanovanjske hiše, gošpodarskega poslojstva, vse iz masivnega materiala, 16 orolov sij, travnikov, gozda in sadovnjaka, primerno za lesnega trgovca ali prevoznika, 5 minut od postaje Dobre pri Slovenjgradcu, postaja Mislince, prodaj ali na dan v naslovu. Cena 90.000 Din. Dopolnje na oglas. oddelku „Jutra“ pod št. 6938

Hišo
stavbno parcelo, vogalno, pripravno za obrtnika ali pekarja, s 200 m² vrta in 2 malimi parcelami v 2 malih parcelah. Naslov v oglasnem oddelku „Jutra“. 6947

Sobo in kuhinjo
oddaj takoj v Gorbičevi ulici št. 2. 6926

Dvoriščno stanovanje
sobe in kuhinje takoj oddam mizarju ali tesarju, ki je zmožen hitri popravil. Martinova cesta 16. 6921

Večje stanovanje
solčno, s kopalnico, telefonom, vrtom in parcelo. Dopolnje na oglas. oddelku „Jutra“ pod št. 6928

Stanovanje
v mestu želi stranka 2 sob. Dopolnje na oglas. oddelku „Jutra“ pod št. 6924

Prehrana
Abonente sprejemam na dobro hrano v Kolodvorski ulici št. 11/I. 6464

Na domačo hrano
izvratno, sprejemam 5 gospodov ali dam. Naslov v oglasnem oddelku „Jutra“. 6950

Sobo
oddaj eni ali dvema osebam. Naslov v oglasnem oddelku „Jutra“. 6950

Sobo z zajtrkom
oddaj gospodini Naslov v oglasnem oddelku „Jutra“. 6906

Sobo
oddaj 2 gospodom. Kje. pove oglasni oddelku „Jutra“. 8207

Sobo
oddaj eni ali dvema osebam. Naslov v oglasnem oddelku „Jutra“. 6950

Opremljeno sobo
oddaj 2 gospodom na oglas. oddelku „Jutra“. 6932

Sobo
s posebnim vzhodom oddaj gospodu. Naslov v oglas. oddelku „Jutra“. 6970

Sostanovalko
sprejemam Naslov v oglas. oddelku „Jutra“. 6938

Trgovsko podjetje
dobro vpeljano, želi razširiti poslovanje kapitala, do 100.000 Din posojila. Sprejme tudi tihga družabnika. Dopolnje na oglas. oddelku „Jutra“ pod št. 6950

Mirno sobo
selo prijazno, v vili blizu Sv. Petra takoj oddam. Naslov v oglasnem oddelku „Jutra“. 6968

Opremljeno sobo<

Zane Grey:

Železna cesta

Roman.

Igralec se je skrivnostno nasmehnil; to je bil ves odgovor. »Stavim, da je prišla iz Kalifornije. Tam cveto take rastline.«
 »Nu, ali ni vaša hči, Durade?« je vprašal tretji.
 Toda Durade je izvolil igrati zagonetneža. In njegovi gostje so lahko po mili volji streljali z očmi, samo da si miso dovoljevali bolj surovih predrznosti.
 Sedli so okoli mize, da bi igrali faraona. »Pijače!« je kličnil Durade. Allie je skočila na noge in je urno ustregla njegovi želji. Ko je dvignila glavo in je srečala poglede teh mož, jo je prevzelo čudno čuvstvo, ki jo je spominjalo minulih kalifornijskih dni. Noge so ji klecale, žareč srđ ji je razsajal v prsih; njeno telo se je upiralo, le s silo se je vleka po sobi. Nato pa se ji je vrnil pogum; pomislila je, da jo pogledi, bedese in dotikljaji teh ljudi samo v tej uri silne potrtosti lahko žalijo in sramote, nazadnje pa morajo še povečati njeno vztrajnost in premetenost. Da, v tem trenutku je bila brez moči; toda živela je še in njena ljubezen je bila brez meje.
 Fresno je sedel za mizo in je kookal z dvema vojnika. Njegova odurnost se je bila izpremenila; zagorela rjavina njegovega obraza, posledica življenja pod milim nebom, se je bila umaknila izrazu živalske lakomnosti ter bolnim sencam in rdeči zabuhlosti črt. Benton je bil storil malopridneža še bolj malopridnega.
 Tudi Mull je bil med njimi, še okornejši nego tiste dni, ko je vladal v kopaškem taboru, nabrekel od alkohola, z debelimi ustnicami in žarečimi lici, žilav in surov, v slehernem gibu in sleherni glasni besedi še stari razsajač. Poganjaj je kolo, spuščal kroglo in klical s svojim zamolklim glasom. Zraven njega je sedel majhen, rumeničast človeček, volk v človeški podobi, s potuhnjenimi, pobeženimi očmi in nemirnimi rokami. Oglašal se je na ime Andy. Ta dva sta se marljivo posvečala nalogi, da oplenita nekaj opitih kovačev v višnjevih košuljah.
 Durade je kvartal s četvortko mož, ki so sedeli za njegovo mizo.

66

Eden izmed njih, ki je kazal Allie hrbet, je bil črno oblečen in se je z držanjem in izrazom zelo razlikoval od svojih soigralcev. Niti ni govoril, niti ni pil. Dobival je in Durade je bil videti slabe volje. Kmalu nato je dekle slišalo, kako je Španec ogovoril tega moža z imenom Jones.
 Razen teh je stalo med mizami še nekaj gostov, ki so s razdeljeno pozornostjo opazovali zdaj Allie zdaj igralce. Časih so se odprla vrata in vsakikrat je stopil v sobo drugi možak, da je v naglici pošepetal z Duradom in spet odšel. Vsi ti ljudje so imeli tisto lopovsko lice, ki je bilo značilno za Fresno. Durade se je bil obdal s pomagači in tovariši, na katere se je lahko zanesel, ker so bili pripravljeni k vsemu.
 Ni dolgo trajalo, da si je Allie raztohmačila položaj: opazila je tudi, da se oglašajo v igralcih pritajena sumnja. Večina jih je bila pod vplivom alkohola, ki ga je Durade marljivo nosil na mizo. Očividno je točil to žganjez astonj in z dobro premišljenim namenom.
 Popoldanska igra se je čez nekaj časa končala. Kolikor je mogla Allie presoditi, je bil Jones, igralec v črni obleki, človek z bledimi, ozkimi ustnicami in hladnimi očmi, edini izmed gostov, ki je bil dobil. Duradov obraz je bil vse preje nego prijazen, ko je plačeval svoje dolgove. Kadar je izgubil, je bilo njegovo vedenje od nekdanj klavrno.
 »Jutri se vidimo, Jones,« je rekel Durade.
 »Morda.«
 »Zakaj ne? Dobili ste,« je odvrnil Durade, ki mu je za trenutek udarila kri v glavo.
 »Kdor dobi, tisti izbira,« je rekel Jones in se zagonetno nasmehnil.
 Tako je pričela Allie Lee svoje novo življenje kot nedolžno in neradevoljno orodje Duradovo, ki se je bil v naglem padcu razvil iz igralca v zločinca. Dnevi so hitro minevali. Vsako popoldne je Durade pripeljal novo družbo v svoj zasebni brlog. Le redko se je zgodilo, da je kdo dvakrat prestopil prag. In v tej okolnosti je bila trohica upanja: če bodo vsi možje v Bentonu, vsi tisti, ki so delali na progi, drug za drugim prihajali v Duradovo igralnico, tedaj mora priti trenutek, ko stopi vanjo tudi Neale ali Larry. Ta up je bil

vse njeno življenje. Nепrestano se je ozirala po človeku, ki bi mu lahko zaupala svojo zgodbo. Med gosti, ki jim je Durade v njeni prisotnosti praznil žepo, se ni manjkalo delavcev s poštenimi obrazi, a vsi so bili ali pijani ali pa obsedeni po igralški strasti — ali pa ni bilo prilike, da bi se jim bila približala.
 Kakor je na svoje oči opazovala Duradovo propadanje, tako je tudi opažala izpremembo v vsem, kar je bilo okvir njegovemu zlemu početju. Čim večji so bili njegovi dobički, tem bolj je naraščala njegova čudna strast do igre. Obilica lahko pridobljenega denarja, ki je bogatila Fresno, Mulla in Andyja, jim je podžigala prirojeno divjost. In tudi ostali Duradovi pomagači — Blacke, njegov žilavi vratar, bledičen dedec z imenom Dayss, ki se je neprestano oziral, in Grist, kratkonog, šepast, debeloglav, molčečen človek — vsi so bili kakor začarani po zelenem suknu.
 Z Duradovimi uspehi vred se je večal tudi njegov pohlep po igri za višje vsote, in ta igra je bila mogoča le z drugim igralci po poklicu. Tako so postali črnosuknjariji, mrzlooki kvartopirski dehorji vsakdanji gostje v Duradovem brlogu. Hazardnik Jones je dobil tudi, ko je drugič prišel — in ta sreča je bila zanj usodna. Allie je videla, kako je orjaški Fresno mahoma planil proti igralcu in ga je vrgel ob tla. Nato je Allie zbežala v svojo sobo. Toda slišala je prekljanje, strel, Duradov gromki glas, ki je izjavil, da je mož sleparil pri igri, nato pa drsanje težkega trupla, ki so ga vlekl iz hiše.
 Ta umor je navdal Allie s silno grozo in ji je obenem poostri čute. Previdnost jo je bila očuvala vse doslej. Durade je bil obogatel in ponorel, postal je ničemuren in poln hlepenja, da bi se kosal z najbolj hladnokrvnimi in spretnimi igralci v Bentonu — njegov konec je bil po tem takem pred durni. Allie je ležala v temi ter poslušala čudni, ječeči trušč, to bolešno in obenem tako ostudno žalostinko Bentona, in kakor vse, kar je bila videla in slišala, ji je tudi tužna poslanica nočnega vetra samo odkrivala, v kako tesni zvezi so med seboj zlato, grehota in močje, in kako neizogibno vodijo svoje žrtve v gorje in zlodejstvo, v krvolitje in smrt.

„ILOVAC“

tvornica ginaših strešnikov in opeke
Fröhlich in Bichler, Karlovac.

Dnevna produkcija 100.000 komadov strešnikov in opeke. Proizvajanje vseh vrst opeke in strešnikov ter vseh glinastih predmetov. — Posebno se priporočajo

falcovani in dvakrat falcovani strešniki

v dovršeni obliki ter po zelo ugodnih cenah. Dobavljajo se franco na vsako postajo.

Glavno zastopstvo za Slovenijo:
„EKONOM“ osred. gosp. zadr. Ljubljana

Makulturni papir

- večja množina -

za trgovce
 za obrtnike
 za peke
 za mesarje
 za industrijo

na razpolago po ugodni ceni

Naslov pove uprava „Jutra“

Kmetjel Trgovcil Posestnikil

Leto za letom uničujejo boleznj na tisoče goveje živine, konj in prešičev. Ves Vaš trud in napor dolgih mesecev in let propada. Stotisoči in milijoni denarja gredo v nič.

Vseh teh nesreč se lahko obvarujete, ako zdravite svojo živino z:

„ALMAFLOROM“

najboljšim, najhitrejšim in najzaneslivejšim sodobnim in v stotisočih primerih preizkušenim preparatom.

- »ALMAFLOR« proti konjski koliki.
- »ALMAFLOR« proti napenjanju pri goveji živini.
- »LA FLEUR« proti vnetju prebavil pri govedu in proti zadrževanju mleka pri molznih kravah.
- »HALF« proti svinjski vročici in varovalno sredstvo proti rdečici.
- »URINOT« proti krvavemu nočenju (scanju) pri govedu in pri konjih.

Noben pameten živinorejec in posestnik živine ne sme biti brez teh zdravil. Kakor ne bo preudaren gospodar čakal, da mu hiša najprej pogori, da se komaj potem zavaruje, tako tudi ne bo čakal, da mu živina oboli, temveč ji bo dal tudi že poprej naše preparate zato, da mu sploh ne bo obolela.

»Almaflor« dobite v vsaki trgovini. Trgovci, ki naših preparatov še nimajo, naj jih nemudoma naročijo!

Cena škatlic z navodilom za uporabo 40 Din. — Pristno samo s ploombo »Govedomedikae«.

Naše preparate uporabljajo danes že vsi živinorejci v Evropi. Na tisoče je zahval in priporočil. Nekaj jih objavimo jutri.

EDINA ZALOGA ZA JUGOSLAVIJO:

„GOVEDOMEDIKA“

Jugoslovenska razpošiljalnica preparatov za govedo, konje in prešiče iz lekarne »Pri sv. Antonu«, MARIBOR, KOPALIŠKA ULICA 11.

Pozor, trgovci popusti!

Brisalice za noše

mreže za kanale, stojala za dežnike, sobne ventilatorje z žaluzijami in železna pregibljiva korita za sviniake

Izdelule
 MALENŠEK, splošno klučavničarstvo
 BOH. BISTRICA, Slovenija.

Brivski salon

že vpeljan, za dame, na prometni točki v Ljubljani, z inventarjem vred **takoj oddam.**

Pojasnila daje
 tvrdka Ig. Repše, Ljubljana, Dvorni trg šte. 1.

NOVOI NOVOI

Pravkar je izšel roman

UGRABLJENI MILJONI

zelo humorističen detektivski roman, borba Slovencev-Američana, tatu ljubezni in hvaležnosti.

Kdor se hoče zabavati s najslavitejšim romanom, naj ga naroči pri upravi »Jutra«, Ljubljana, Prešernova ulica 54.

Poštnina se zaračuna posebej.

Zastopniki za Slovenijo

špirituozne in čajne stroke, samo s prvovrstnim referencami in preizkušenim delovanjem naj stavijo ponudbe na

A. A. BAKER & Co. Ljubljana VII. Tel. 2273

Išče se

inteligentna ženska oseba

za reklamno potovanje po Sloveniji. Pogoj trgovska narobajenost ter perfektnost v slovenščini in nemščini.

Ponudbe na **POŠTNI PREDAL 30. MARIBOR.**

INDUSTRIJA ŽELEZA D. D. ZENICA

sprejme za svojo valjalnico (Walzwerk) za progno za srednje in grobo valjanje (Mittel- und Blockstrecke) takoj

enega predvaljalca tri vlačilce enega krčitelja in enega nadvlačilca

Predvaljač je lahko tudi oženjen, ostali pa pod nikakim pogojem. — Ponudbe na ravnateljstvo tvornice v Zenici.

LIPSKI POMLADNI VELESEJEM 1928

Splošni velesejem od 4. do 10. marca: tekstilni, čevljarški in usnjarski velesejem od 4. do 7. marca; tehnični in stavbni velesejem od 4. do 14. marca; prvi mednarodni velesejem avtomobilov od 4. do 14. marca

je najugodnejši kupčijski trg in največji velesejem v Evropi.

Znižane vozne cene, brezplačni vozumi.

Pojasnila daje:
 Častno zastopstvo
STEGO, LJUBLJANA,
 Gledališka ulica 8.

Pomaranče, mandarine, limone

ter se drugo lužno in domače sadje zelenjave in deželni pridelki

naiceneje pri tržnici

M. Stele & I. Pielich

Ljubljana (Semenišče)
 Solski drevored (Semenišče)
 Telefon št. 247
 Zahitevalne cenik!

Steznike, trebušne pasove,

kombinirane steznike najnoveše oblike elastične in drugo priporoča najceneje

ATELJE A. HUTTER,
 Dunajska 6/II.

Potnika

pri gostilničarjih po Sloveniji dobro uvedenega sprejememo proti dobri proviziji. Ponudbe samo res uvedenih zastopnikov na: Poštni predal 152, Ljubljana.

Radi inventure po znižanih cenah vsakovrsten

sub žagan in tesan les

Zaganje drv. — Zagam tudi po naročilu

Fran Šuštar, lesna industrija in parna žaga Ljubljana, Dunajska cesta 12

Soreimem družabnika

da dobro že vpelano industrijsko podjetje je na Gorenjskem. Potreben kapital Din 100.000.— Ponudbe pod **5 jaina prihodnost 156 K** in glasni oddelek Jutra. 3008

Sveže namočeno **POLENOVKO**

kakor tudi tedensko dvakrat domače žgano **KAVO** vseh vrst po najnižji ceni Vam nudim tvrdka

Fran Bergant

trgovina z mešanim blagom, Ljubljana, Sv. Jakoba trg šte. 6.
 Naročila na namočeno polenovko se sprejemajo. — Poskusite, da se prepričate!

Občinskim uradom in raznim podjetjem priporočamo

Občni državljanski zakonik

Cena v platno vezani knjigi s poštnino Din 155

Knjigarna Tiskovne zadruga v Ljubljani

+

Odbor Slovenskega lovskega društva Ljubljana javlja, da se je dolgoletni odbornik-gospodar, gospod

Ivan Rozman

sluga II. drž. realne gimnazije

dne 26. februarja 1928 — zadet od kapi — preselil v večna lovišča.

Pogreb bo v torek dne 28. februarja t. l. ob 1/2 16. uri iz Strossmayerjeve ulice št. 1 na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 26. februarja 1928.